

ZBERATEĽ

MEDZINÁRODNÝ
ZBERATEĽSKÝ
VELTRH

2004

4

BRATISLAVA, 4. - 5. jún 2004

Ročník X.
Cena 49 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

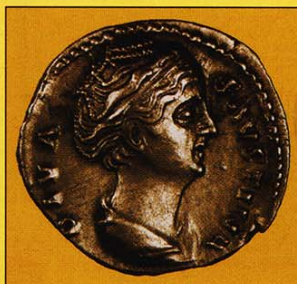
Výtvarný návrh Tomáša Krčméryho na príležitostnú poštovú známku, ktorá bude vydaná v rámci tohtoročného spoločného emisného radu EUROPA – PRAŽDNINY

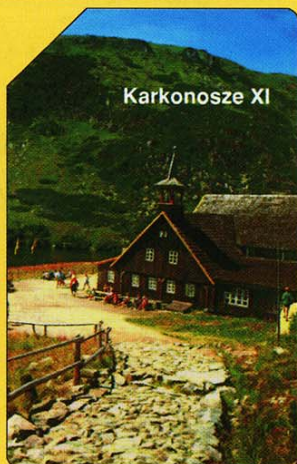
Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Z dnešnej ponuky firmy ZBERATEĽ – súťažiac dvoch bieloruských © známok s námetom korytnačky a hada – k ponuke na str. 46 – 47

↑ Minca s portrétom Faustiny, manželky Antonína Pia, ktorá bola známa svojou krásou i múdrosťou – k článku E. Minarovičovej: Dejiny účesov v zrkadle antických mincí (str. 18 – 19)

↑ Jedna zo série TK s námetom pohoria Krkonoše – k II. časti článku M. Jobeka o poľských TK (str. 25 – 26)
← Znáмка na ruskej celinovej obálke vydanéj k 8. marcu – k článku V. Priputena: Pozdravné lístky Ruskej pošty (str. 23 – 24)

Riaditeľ:
Slovenská pošta s.p.
Perutinská cesta 5
919 99 Bratislava
Číslo účtu: POBES
Národná banka SR
Národná banka SR
117 98 Bratislava
e-mail:
post@postaposta.sk
www.posta.sk

© Slovenská pošta
049 222 311 044

VELKÁ NOC 2004 Kraslica

10ks poštových známok á 8,-Sk, 80,-Sk

Vydanie známkového zošitka so známkami Veľká noc 2004 prinieslo viacero novinek – k informáciám o novinkách Slovenskej pošty pre zberateľov (str. 2)

Celkový pohľad na kúpele Brusno, v popredí hotel Boston a časť obce (pohľadnicu vydal A. Krížan, foto Brünner Lučenec, poštou použitá roku 1930) – k článku Magdalény Pekárovej: Kúpele Brusno na historických pohľadniciach (str. 33 – 34)

II. Országos Mezőgazdasági Kiállítás
Pozsonyban 1902. szept. 7. – 21. éig.

*Wieny 1902. szept. 17.
Kriszta Mezőgazdasági*

Žena s obilím a muž s kosou pred sochou madony s Ježiškom (Božie muky), za nimi pár koňov, v pozadí bratislavský hrad a panoráma mesta – obraz Agosta Meissla, ktorý na pohľadnici vydali organizátori II. celoštátnej poľnohospodárskej výstavy v Bratislave v septembri 1902 – k ďalšej časti seriálu článkov V. K. Németha a M. Ziku: Po stopách bratislavských výstav (str. 35 – 36)

Štvorblok známky 40h z emisie Lovná zver 1966 – vynechaný prvý úder perforačného hrebeňa spôsobil, že známky posledného stĺpca sú z troch strán neperforované – k článku Petra Malíka: Lovná zver 1966 (str. 9 – 10)

Lavý horný 4-blok PL tlačeného 17.10. 2001 s rozliatou červenou hlbokotlačovou farbou, ktorá zasahuje aj známky ľavého stĺpca. Čiastočne sfarbená je aj zadná strana známok – k štvrtej časti seriálu Miroslava Gereca: Špecializácia slovenských výplatných známok – Banská Bystrica 3 Sk (str. 13 – 16)

Z OBSAHU / CONTENTS INHALT

- **P. Malík: Lovná zver 1966 / Game animals 1966 / Jagdwild 1966 (9-10)**
- **Okenko špecialistu - M. Gerec: Pozdravné blahoželanie 7 Sk, rozlíšenie PL s kupónmi / Greeting congratulation 7 Sk, distinguishing sheets with labels / „Glückwünsch“ 7 Sk, Unterscheidung der Kleinbogen mit Anhängseln (11-12)**
- **M. Gerec: Špecializácia slovenských výplatných známok, 4 - Známká „Banská Bystrica“ 3 Sk / Specialization of Slovak postage stamps, 4 - Stamp „Banská Bystrica“ 3 Sk / Besonderheiten der slowakischen Freimarken, 4 - „Banská Bystrica“ 3 Sk (13-16)**
- **E. Minarovičová: Dejiny účesov v zrkadle antických mincí / History of hair styles through antique coins / Geschichte der Frisuren gespiegelt in Antikmünzen (18-19)**
- **J. Tekel: Doporučená zásielka zo železničnej stanice Bzenica-Vyhne / Registered sending from railway station Bzenica-Vyhne / Eingeschriebene Lieferung aus Bahnhof Bzenica-Vyhne (21-22)**
- **V. Priputen: Pozdravné lístky Ruskej pošty / Greeting cards of Russian post / Grusswunschkarten der Russische Post (23-24)**
- **MOT • M. Jobek: Telefónne karty Poľska, 2 / Phonecards of Poland, 2 / Telekarten aus Poland, 2 (25-26)**
- **D. Evinic: Sú všetky obaly balíkov nezaujímavé? / Are all parcel packagings uninteresting? / Sind alle Paketenumschläge uninteressant? (27-28)**
- **Š. J. Piško: Malá škola filatelie, 4 / Short course of philately, 4 / Grundschule der Philatelie, 4 (29-32)**
- **M. Pekárová: Kúpele Brusno na historických pohľadniciach / Brusno spa on historical picture postcards / Bad Brusno auf den historischen Ansichtskarten (33-34)**
- **V. K. Németh, M. Zika: II. celoštátna poľnohospodárska výstava 1902 / 2nd national agricultural exhibition 1902 / II. Nationallandwirtschaftsausstellung 1902 (35-36)**

Vážení čitateľa,
o apríli sa zvykne vraviť, že je to mesiac príliš premenlivý, vrtošivý alebo bláznivý, a ešte všeličo iné. V poslednom období nás však počasie presvedča, že podobnými prívlastkami môžeme počastovať aj niektoré iné mesiace v roku, nielen apríl. Napríklad počas písania tohto úvodníka (27. marca) v meste pršalo, ale Kamzík nad Bratislavou bol pod 15 až 20 centimetrovou čerstvou snehovou pokrývkou. Priam zimná idyla v posledný deň zimného času! Návštevníkov na sánkarárskej a bobovej dráhe však bolo len zopár a vyletné miesta zivili prázdnotou. Veď hej, keď väčšina obyvateľov pod vplyvom nepríjemného počasia v meste nebola ochotná ani nos vystrčiť z domu.

Veru, všeličo sa mení, odkláňa od našich rokmi navyknutých predstáv, nezodpovedá našim očakávaniam a želaniám, a nové okolnosti nechceme či nedokážeme vziať na vedomie. Boli by sme radi, keby v tomto smere časopis Zberateľ nesklamal vaše očakávania a aj v dnešnom čísle ste v ňom našli vaše obľúbené rubriky, aktuálne informácie a zaujímavé články. Aj keď vieme, že všetko, čo je uverejnené na stránkach časopisu, nemusí byť pre každého pekné a dobré. Najmä v tomto čísle - ešte by ste si pomysleli, že s čitateľmi chceme robiť aprílové žartiky... Takže radšej už prejdeme k obsahu čísla.

Hneď na druhej strane nájdete niekoľko zaujímavých informácií o novinkách slovenských poštových známok, najmä o vydaní emisie „Veľká noc 2004 - kraslica“. Nech už na drobnúčkú známku máme akýkoľvek názor, je to prvý naozajstný slovenský známkový zošitok (nielen známky vložené do obalu). Skutočným prekvapením je však to, že známka nebola vydaná v inej tlačovej úprave, len ako známkový zošitok s desiatimi známkami a „kupónom“... Vydavateľ urobil ďalší nový ťah v pomyslenej simultánnej šachovej hre so zberateľmi slovenských poštových známok. A aký ďalší vývoj „hry“ sa dá predpokladať? Vydavateľ sa o úspešnosti svojej novej koncepcie známkovej tvorby dozvie pomocou ekonomických ukazovateľov. My ich však nedokážeme posúdiť. Doterajšia odozva zo strany zberateľov sa nedá nazvať ako priaznivá, skôr naopak. Správy o skončení zbierania slovenských známok nie sú ojedinelé, čo signalizuje ďalšiu stagnáciu. Budme však objektívni - pokles zberateľského záujmu dlhodobou klesá a klesal aj v období vydávania známok tlačených výhradne z rytín.

Nechceme odvádzať pozornosť, ale inovácie v známkovej tvorbe sa dejú aj v iných krajinách. S niektorými sa môžete stretnúť aj v nasledujúcich článkoch v dnešnom čísle. Všetko to podčiarkuje naliehavosť otázky: Aké ciele sleduje súčasná známková tvorba a aký bude mať vplyv na moderný filateliu? Aj na túto otázku sa ťažko hľadá odpoveď.

Pre špecializovaných zberateľov - teritorialistov prinášame článok P. Malíka o zaujímavostiach na emisii Lovná zver 1966, M. Gerec vo „svojom“ okenku píše o známke Pozdravné blahoželanie 7 Sk a v seriáli o výplatných známkach pokračuje 3-korunovou Banskou Bystricou. Z oblasti poštovej histórie spomenieme objavný príspevok J. Tekela o R-zásielke zo stanice Bzenica-Vyhne a článok D. Evinica pod názvom „Sú všetky obaly balíkov nezaujímavé?“ S veľmi zaujímavým numizmatickým námetom sa môžeme stretnúť v článku E. Minarovičovej „Dejiny účesov v zrkadle antických mincí“ i v článku A. Fialu o plakete z výstavy Bratislava 1937. Žiaľ, na menovitý uvedenie všetkých príspevkov nemáme dost miesta, tak niektoré ešte spomenieme aspoň stručne: V. Priputen píše o ruských pozdravných lístkoch, M. Jobek pokračuje v prehľade poľských TK, v Malej škole filatelie nás Š. Piško zasväčuje do základov poznávania abecedy na známkach, na historických pohľadniciach M. Pekárová dnes predstavuje kúpele Brusno a pripomenutá je aj II. celoštátna poľnohospodárska výstava v roku 1902.

Nuž veru, pred mesiacom sme boli naladení v očakávaní jari a teraz by sme sa mali vrátiť ku končiacej sa zime? To nám nemôže urobiť ani „bláznivý“ apríl - hoci dnes sa dejú veci... Vaša redakcia.

Na margo aprílového vydania Zberateľa

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATELSKÉ MATERIÁLY

■ Veľká noc 2004 - kraslica

Slovenská pošta, š. p., 10. 3. 2004 vydala príležitostnú poštovú známku „Veľká noc 2004 - kraslica“ s nominálnou hodnotou 8 Sk vo forme samolepky. Na známke je v popredí zobrazená kraslica a v dolnej časti známky je zobrazený Gerlachovský štít.

Veľká noc patrí k najvýznamnejším kresťanským sviatkom na celom svete a pripomína ukrižovanie a vzkriesenie Ježiša Krista, Božieho Syna. Pred Veľkou nocou je štyridsaťdňové pôstne obdobie, ktoré sa začína Popolcovou stredou a končí Veľkonočnou nedeľou. Pôst je vlastne prípravou na významný sviatok kresťanského roka a vrcholí v slávnostnom týždni pred Veľkou nocou, kedy si na Zelený štvrtok kresťanský svet pripomína Poslednú večeru Pána, na Veľký piatok Jeho ukrižovanie a na Veľkonočnú nedeľu vzkriesenie Ježiša Krista. Veľkonočný pondelok sa na Slovensku nesie aj v znamení veselých osláv príchodu jari a spája sa s sviacerými obradmi, ako je šibanie dievčat vrbovým korbáčom a oblievanie vodou. Tradičným zvykom je u nás na Veľkú noc odbarovať chlapcov-šibačov maľovanými vajčkami. Vajčko je od dávnych čias v mnohých kultúrach symbolom zrodu a táto stará tradícia pretrváva dodnes, na našom území v podobe typických kraslic - maľovaných veľkonočných vajčiek.

Známkou rozmerov 22 x 26 mm vytlačila viacfarebným ofsetom tlačiareň Walsall Security Printers Ltd., Veľká Británia, v náklade 1 mil. kusov. Znamky boli vydané iba v úprave známkových zošitkov po 10 známok. Súčasne bola vydaná FDC s motívom veľkonočnej šibačky a pečiatkou prvého dňa vydania s motívom veľkonočného barančeka s domicomil Bratislava. Autorkou výtvarných návrhov emisie je Júlia Piačková. Rytcom FDC je František Horniak. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava, jednofarebnou ocelotlačou z plochej dosky v náklade 5 tis. kusov. Znáмка č. 321.

Pozn.: Vydanie tejto emisie stavia filatelistov pred otázkou: Keďže známka bola vydaná iba v 10-bloku ako známkový zošitok, možno tento súčasne (ak nie je preložený) považovať aj za priehradkový list? Ďalej, na ľavom okraji 10-bloku je vytlačený text viažuci sa k známkovému zošitku - možno tento okraj považovať za kupón? Alebo (ak zoberieme do úvahy niektoré občas aplikované terminologické extrémny), tvorí spravidelný text so známkami háčček?

■ Kroje so zmenou termínu

Slovenská pošta, š.p., mala podľa emisného plánu v rámci emisného radu Krásy našej vlasti 26. marca 2004 vydať príležitostné poštové známky Svadobné kroje - mužský kroj (15 Sk) a ženský kroj (28 Sk). Termín vydania emisie sa mení na 16. apríla 2004.

■ EUROPA rotačnou ocelotlačou!

Tohtoročná známka v emisnom rade EUROPA má spoločný námet prázdniny. Slovenská známka s nominálnou hodnotou 20 Sk podľa návrhu Tomáša Krčméhoho (výtvarný návrh vyobrazený na 1. strane obálky) má byť vydaná 23. apríla 2004. Jej rozmery budú 30 x 17 mm vrátane perforácie (obrazová časť bude mať rozmery 27 x 14 mm). Ako sme sa od vydavateľa dozvedeli, z nákladu 10 miliónov známok bude 250 tisíc kusov vydaných v 10-známkových priehradkových listoch a zvyšok (9,75 miliónov kusov) bude vydaných v 100-kusových priehradkových listoch. Nie menej zaujímavá je informácia, že známka bude tlačená vo Veľkej Británii tak ako doposiaľ, ale technikou rotačnej ocelotlače! Nuž, počkajme si, a tešme sa na ďalšie prevkapanie!

■ CM: Valentín - srdiečko

Slovenská pošta, š.p., vydala dňa 30. januára 2004 k príležitostnej poštovej známke „Valentín - srdiečko“ cartes maxima (analogový pohľadnicu) s ilustráciou zobrazujúcou dve prepletené srdiečka. Autorom výtvarného návrhu je Ivan Schurmann. Cartes maxima bola vytlačená ofsetom v tlačiarňi KNÍHTLAČ, Zohor. Predajná cena je 19 Sk.

■ CM: Veľká noc 2004 - kraslica

SP vydala dňa 10. 3. 2004 k príležitosti poštovej známke Veľká noc 2004 - kraslica CM. Autorkou výtvarného návrhu je J. Piačková. CM bola vytlačaná ofsetom v tlačiarňi KNIHTLAČ, Zohor. Predajná cena je 19 Sk.

□ Z podkladov SP rubriku pripravil vkn

NOVÉ PEČIATKY

Na základe podkladov z Technickej ústrednej pošt v Bratislave (ku dňu 27. marca 2004) a podľa správ od našich dopisovateľov prinášame informácie o nasledujúcich príležitostných poštových pečiatkach, ktoré sa majú na Slovensku používať v najbližšom období:

- 24.4.2004 Smižany: **750 ROKOV PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY** (autor návrhu M. Kellner)
- 30.4.- 5.5.2004 Brezová pod Bradlom: **85. VÝROČIE SMRTI GEN. MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNIKA**
- 1.5.2004 Spišská Nová Ves 1: **V EURÓPSKEJ ÚNII** (autor návrhu M. Kellner)

- 4.5.2004 Trnava 2: **GEN. M. R. ŠTEFÁNIK / 85. VÝROČIE TRAGICKEJ SMRTI / 80. VÝROČIE ODHALENIA PAMÄTNÍKA** (autor návrhu M. Šnirc)

7.5.2004 Košice 1: **5. MESTSKÁ FILATELISTICKO-FILOKARTISTICKÁ VÝSTAVA / DEŇ MESTA KOŠICE 2004 / POŠTA Z KOŠÍC** (autor návrhu V. Gaál)

7.5.2004 Košice 1: **KONGRES MLADÝCH FILATELISTOV SLOVENSKA / FINÁLE FILATELISTICKEJ OLYMPIÁDY MLÁDEŽE** (autor návrhu V. Gaál)

■ 8.5.2004 Piešťany 1: **PARLAMENTNÁ SKUPINA STRANY EURÓPSKYCH SOCIALISTOV / LAVICOVÝ DEŇ** (autor návrhu M. Šnirc)

■ 14.5.2004 Kátlovce: **PALO UŠÁK - OLIVA / KŇAZ - BÁSNIK KATOLICKEJ MODERNY** (autor návrhu M. Šnirc)

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Košice: Výstava a kongres / FO MF

5. MESTSKÁ
FILATELISTICKO-FILOKARTISTICKÁ VÝSTAVA

MÁJ 2004

2004 DEŇ MESTA

K tohtoročnej jubilejnej 5. mestskej filatelicko-filokartistickej výstave, ktorá sa koná v rámci Dňa Košíc, organizátori zabezpečili používanie príležitostnej poštovej pečiatky a vyhotovili aj dve prítláče - jednu na obálku a jednu na poštový lístok. Námety oboch prítláčí čerpajú z histórie mesta. Na obálke je jedna z najznámejších košických vedú - Kolínske vydanie medirytiny Georgusa Houffnagliusa z roku 1617 a na poštovom lístku je detail z ďalšej medirytiny Košíc - Augsburgské vydanie z roku 1685. Vidíme na ňom areál dnes už neexistujúcej Dolnej mestskej brány, ktorá bola súčasťou impozantného hradobného komplexu mestského opevnenia pevnosti (festung) Košice. V týchto miestach je dnes sprístupnené archeologické múzeum.

Aj pre Kongres mladých filatelistov Slovenska a finálové kolo Filatelickej olympiády mládeže dali organizátori zhotoviť príležitostnú poštovú pečiatku a prítlač na poštovom lístku a obálke. Na pečiatke je košická vrana - maskot športových a rôznych kultúrnych podujatí. Maskot sa objavuje aj na prítlači, ale hlavný motív na nej je zo športového zápolenia - bežci dobiehajúci do cieľa □ vg

KONGRES MLADÝCH
FILATELISTOV
SLOVENSKA
FINÁLE FILATELICKEJ
OLYMPIÁDY MLÁDEŽE
KOŠICE 7. - 9.5.2004

Kass. Známký vyšli v náklade 200 tisíc sérií ● V rovnaký deň bola vydaná II. časť emisie s názvom **Nostalgické malé** (rozumie ť užko-kolajnicové) **železnice**. Prvá časť emisie vyšla v roku 2001, teraz bola vydaná druhá časť s dvoma známkami. Známký vyšli v čase konania 10. stretnutia priaznivcov malých železníc v oblasti Karpatskej kotliny. Známká 120 Ft pripomína 7-kilometrov dlhú železničnú trať Kemence-Halyagos, ktorá bola otvorená v roku 1913. Povodne v roku 1995 a 1999 železnicu poškodili, ale v roku 2000 sa ju podarilo obnoviť. Na známke v popredí je dieseloelektrická lokomotíva typu MD-40 **MUKI**. Na známke 150 Ft je parná lokomotíva **REZÉT**, ktorá premávala na trati Pörböly-Bárányfok (30 km). Autorom výtvarných návrhov emisie je L. Dudás. Aj tieto známky vyšli v náklade 200 tisíc sérií □ vkn

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Maďarsko: Osobnosti, Malé železnice

Maďarská pošta v rámci emisného radu Významní Maďari 4.2.2004 vydala emisiu známok s portrétmi troch osobností. Známký vychádzajú v roku ich okružného výročia narodenia. Na známke hodnoty 40 Ft je **Bálint Balassi** (1554-1594), autor prvých maďarských básní s lyrickým, vlasteneckým, ľúbostným a nábožným námetom. Na známke hodnoty 44 Ft je **József Bajza** (1804-1858), významný básnik reformačného obdobia, kritik, publicista a člen Maďarskej akadémie vied. Na známke hodnoty 80 Ft je **János András Segner** (1704-1777), lekár, matematik, fyzik, hvezdár (po ňom je pomenované Segnerové kolo). Všetky tri známky sú slovaciká, lebo osobnosti na známkach majú úzky vzťah k územiu Slovenska [napríklad B. Balassi sa narodil vo Zvolene, J. A. Segner (kat. ZSF č. 28) uzrel svetlo sveta v Bratislave a rodina J. Bajzu tiež pochádza zo Slovenska]. Autorom výtvarných návrhov emisie je J.

Poľsko: Jubilujúci „Slask“ (50 rokov), Poloniká, 75. výročie LOT a 750. výročie mesta Paczkow

V dnešnej ukážke z poľskej známkovéj tvorby pripomeniem dve známky (obe hodnoty 1,20 Zł) vydané 29. 10. 2003 k **50. výročiu založenia známeho Súboru piesní a tancov „Slask“**. Obe známky boli vydané súčasťou a ich obrazová

časť tvorí jeden celok - pohľad na tanečné vystúpenie súboru v národných krojoch. Autorom výtvarného návrhu emisie je J. Konatzewski. Známký boli vydané ako hárčeky s dvoma dvojicami známok. Náklad každej známky je 1 mil. kusov ● Emisiu, ktorú možno charakterizovať ako „známky na známkach“, Poľská pošta vydala 12. 12. 2003. Na štyroch známkach sú zobrazené štyri známky iných krajín s **významnými Poľiakmi či poľskými motívmi**. Na prvej (1,20Zł) je švédka známka z roku 2000 s portrétom **Wislawy Szymborskej**, nositeľky Nobelovej ceny z roku 1996. Na druhej

(1,80 Zl) je francúzska známka z roku 1967 s portrétom **Marie Sklodowskej - Curie**, dvojnásobnej držiteľky Nobelovej ceny (1903 a 1911). Na tretej (2,10) je opäť švédka známka, tento raz z roku 1986, na ktorej **Czeslaw Milosz** z rúk kráľa Karola XVI Gustava preberá Nobelovú cenu. Na štvrtej (2,60 Zl) je vatikánska známka z roku 1966 s **Pannou Máriou** a významnými sakrálnymi stavbami. Grafická úprava emisie M. Jedrysik. Známky vyšli v PL s 20 známkami.

Jubileum poľskej leteckej spoločnosti LOT - 75. výročie založenia - pripomenula Poľská pošta vydaním príležitostnej známky hodnoty 1,25 Zl. Na známke je zobrazený jeden z najmodernejších strojov súčasného leteckého parku spoločnosti - dvojmotorové prúdové lietadlo typu

Boeing 767. Na obálke prvého dňa vydania sú vyobrazené osvedčené typy lietadiel, ktoré v minulosti šírili dobre meno LOT: Jednomotorový Junkers Ju-13, trojmotorový Fokker, slávna Douglasova „Dakota“ a štvormotorové diaľkové prúdové lietadlo IL-62. Znáмка podľa návrhu J. Brodowskeho vyšla v náklade 600 tisíc kusov.

Na ukážku z tvorby poštových lístkov som vybral graficky zaujímavo riešený lístok vydaný k **750. výročiu mesta PakoŃ**. Na natlačenej známke je radnica, na ľavej časti lístka je zobrazené mestské opevnenie a kostol sv. Jána Evanjelistu zo 14. storočia. Výtvarný návrh A. Gosik, náklad 63 tisíc kusov, dátum vydania február 2004 □ vkn

Novinky z Ukrajiny

V závere roka 2003 (žiaľ, nepodarilo sa mi získať presné údaje o dňoch vydania) Ukrajinská pošta vydala ďalšie pokračovanie emisného radu **Ukrajinský ľudový odev**. Šesť známok s rovnakou nominálnou hodnotou 45 k je vydaných súťažou

na hárečku, ktorého okraje sú doplnené kresbou krajiny a ľudovými výšivkami. Známky sú usporiadané v dvojiciach pre príslušnú oblasť - **Charkova** (odev, zvyky blahorečenia, sviatok sv. Andreja), **mesta Sumy** (svätenie chleba a jedál, čepčenie nevesty) a **Donecka** (zimná zákáľka, obžinkky po žatve).

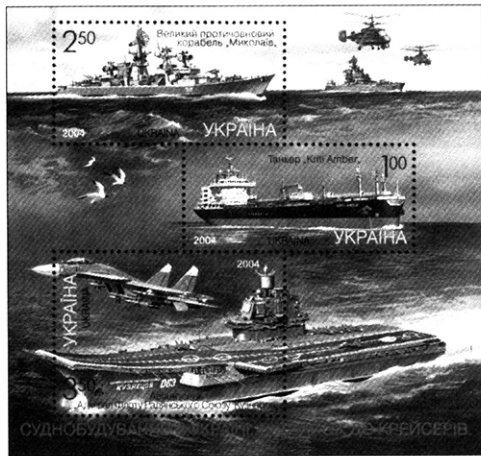
Príležitostná známka s tou istou nominálnou hodnotou je venovaná spisovateľovi a dramatikovi **Grigorijovi Kvitkovi-Osnovenjankovi** (1778-1843) pri 160. výročí jeho úmrtia. Vo svojej prozaickej tvorbe (Mariusia, Úprimná láska) a divadelných hrách (Pytačky v Hončarovke, Pucák Šelmenko) sa zameral najmä na ukrajinskú dedinu pohľadom sentimentálnym, ale aj sociálnokritickým.

V tomto roku pribudla ďalšia známka v emisnom rade Regióny Ukrajiny. Tento raz je to **Tarnopolská oblasť** na západnej Ukrajine. Prvá zmienka o meste Ternopoľ je z roku 1524. V období 1724-1920

V emisnom rade **Stavba lodí** prvýkrát vychádza háreček s tromi známkami. Sú na ňom zobrazené dve moderné vojenské plavidlá a

jedno transportné plavidlo - na známke hodnoty 1 G je zobrazený tanker **Kriti Amber**, na známke 2,50 G je veľká protiletadlová loď **Mikolaiv** a na známke 3,50 G lietadlová loď **Admirál Kuznecov** □ ilk

SPRÁVY • OZNAMY

Výstava KOŠICE 2004

Klub filatelistov 54-01 Košice v spolupráci s partnerskými organizáciami usporiada jubilejnú 5. mestskú filatelisticko-filokartistickú výstavu KOŠICE 2004. Výstava sa uskutoční v dňoch 1. až 15. mája 2004 v priestoroch Slovenského technického múzea (Hlavná ul. 88) ako sprievodná akcia osláv Dňa Mesta Košice. Na výstave sa bude používať aj príležitostná poštová pečiarka (pozri rubriku Nové pečiatky a Neúradné prítláče, pozn.red.). Výstava je nesúťažná, propagačná a tematicky je zameraná na významnú historickú udalosť - vstup Slovenskej republiky do Európskej únie. Ďalším tematickým zameraním výstavy je olympionizmus a šport. Na návštevu výstavy všetkých srdečne pozývame! □ vg

5. MESTSKÁ FILATELISTICKO
FILOKARTISTICKÁ VÝSTAVA

MÁJ 2004

XXI. kongres MF a finále FO

Z poverenia Rady ZSF a Komisie mládeže ZSF sa v priestoroch Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach v dňoch 7. - 8. mája 2004 uskutoční XXI. Kongres mladých filatelistov Slovenska a finálové kolo Filatelistickej olympiády mládeže. Prvý deň popoludní bude prebiehať finále FO, večer je pre účastníkov pripravený zábavno-súťažný program venovaný vstupu SR do EÚ a súbežne sa uskutoční aj aktív vedúcich KMF.

Na druhý deň dopoludnia sa uskutoční kongres, voľná tribúna, odborná prednáška s besedou a vyhodnotenie

FO. Pre tých, ktorí budú chcieť poslať pozdrav s odličkom príležitostnej pečiatky, bude k dispozícii poštová priehradka. Ďalej bude na programe prehliadka výstavy, Slovenského technického múzea, Archeologického múzea, historického jadra mesta alebo voľný program podľa vlastného záujmu □ vg

Expedícia ANNAPURNA 2004 sa odkladá

Začiatkom roka sme uverejnili informáciu (Zberateľ 1/2004, s.9), že hora Annapurna je cieľom horolezeckej expedície rezortu MO SR v termíne 17.3. až 20.5.2004). Žiaľ, expedícia sa z technických príčin neuskutočnila. Záujemcom, ktorí si predplatili poľný lístok expedície, budú peniaze vrátené □ ky

SPRÁVY Z ČESKEJ REPUBLIKY

Prezvané z internetového časopisu www.infofila.cz

1 • Výstava AEROSPACE '04 Vysoké Mýto

Klub filatelistů KF 05-11 Vysoké Mýto uspořádá regionální oborovou výstavu s mezinárodní účastí AEROSPACE '04. Jak název výstavy napovídá, budou vystaveny exponáty s náměty letectví a kosmonautika. Součástí výstavy budou také třída jednoramenných exponátů, volná třída a PREMIÉRA. Exponáty budou vystaveny v Regionálním muzeu v termínu 5.-10. října 2004. Předpokládaný rozsah je 130 výstavních ploch (přihlásit se mohou i vystavovatelé ze SR). Záštitu nad výstavou převzal SČF, Česká námořná společnost, sekce KOSMOS při ČNS, společnost AEROFILATELIE a dále starosta města.

Organizace soutěžní části výstavy a hodnocení vystavených soutěžních exponátů bude v souladu s platnými výstavními řádem SČF. Výstavní prostory budou oživeny modely letadel a kosmické techniky a ukázkami ze sbírek sběratelů podpisů kosmonautů a astronautů.

Výstavní propozice včetně předběžné přihlášky jsou uvedeny na následující adrese: <http://sweb.cz/cz-filatelie/Vystavy/2004%20EUROSPACE.htm> Kontakt na organizační výbor: technika@nopek.cz □ Peter Fencel

2 • Zakládá sa Spoločnosť zberateľov neoficiálnych príležitostných celín

V malej zasadacej sieni Domu odborových zväzov v Prahe 3 (nám. W.Churchila) sa má dňa 24. apríla 2004 o 10,00 hod. uskutočniť ustanovujúca schôdza zberateľov neoficiálnych príležitostných celín. Aby spoločnosť bola založená, na schôdzi sa musí zúčastniť najmenej 30 ustanovujúcich členov. Pripravný výbor poslanie Spoločnosti prezentoval takto:

„Co je předmětem odborné zájmové činnosti ustavující se společnosti SČF? Předmětem zájmu sběratelů zakládajících novou společnost v rámci SČF jsou celiny vydané na teritoriu České republiky, Slovenské republiky a bývalého Československa, na které bylo dodatečně přitíženo graficko-textové příležitostné sdělení, propagační nebo informující o určité události, výročí, výstavě, nabídce zboží atp., označované jako „neoficiální příležitostné celiny“ nebo obsahově „výstavní celiny“ či „propagační celiny“ nebo též všeobecně „celiny s přitiskem“.

Předmětem zájmu jsou i příležitostná razítka, příležitostné propagační vložky do oráčecích a výplatních oráčecích strojků, Reco-nálepky a nálepky APOST s příležitostným textem, pokud byly vydány ke stejné příležitosti jako neoficiální příležitostná celina. Předmětem zájmu jsou také tzv. „soukromé celiny“, tj. příležitostné nebo jednoduše celiny, na které bylo nejprve vytištěno graficko-textové sdělení a až dodatečně poštovní správou vytištěna poštovní známka. Předmětem zájmu zůstávají i oficiální příležitostné celiny, které však spadají do odborně náplně sesterské Společnosti sběratelů celin (SSC). Zdůrazňujeme, že předmětem sběratelského zájmu členů společnosti nejsou přitisky jako takové (například na necelinnových kartičkách nebo obálkách) a že pro členy společnosti zůstává prioritní filatelistické hledisko, spočívající v možnosti použití materiálů předmětného zájmu v poštovním provozu, tedy celina.“

Další informace najdete v internetovém časopise www.infofila.cz. Kontaktní adresa na přípravný výbor: Karel Macháček, Skroupovo náměstí 3, 130 00 Praha 3.

3 ● Balonový let dne 15.05.2004

Klub filatelistů 05-41 v Jilemnicích ve spolupráci s Českou poštou, s.p., obvod Jičín organizuje na den 15.05.2004 pozdravný balonový let u příležitosti 35. setkání ArGe Tschechoslowakei. Toto setkání uspořádá ve dnech 14.-16.05.2004 v Oybinu (lázeňské městečko nedaleko hraničního přechodu Hrádek n/Nisou) klub filatelistů z Žitavy, který s jilemnickým klubem udržuje dlouholetý kontakt.

Pošta Jilemnice bude dne 15.05.2004 používat k tomuto balonovému letu příležitostné poštovní razítko. Česká pošta s.p. - odštěpný závod DOS Postfila vydá dne 01.05.2004 k 35. setkání ArGe Tschechoslowakei přitisk na dopisnici s nominální hodnotou 9 Kč.

K přepravě balonovým letem budou přijaty jen nezaspané zásilky (po minulých zkušenostech je nutno zdůraznit, že doporučené zásilky NEJSOU ke zvláštní přepravě připuštěny) opatřené balonovou nálepkou KF Jilemnice a doručené na adresu Mgr. Slavomil Strnad, P.O. Box 55, 513 01 Semily, nejpozději dne 14.05.2004. Na stejnou adresu je možno objednat balonové nálepky v ceně 10 Kč/kus nebo jejich nalepení na dodané celistvisy, stejně tak jako výše uvedené dopisnice Postfilly prošlé balonovým letem v ceně 25.- Kč/kus (cena včetně balonové nálepky) - v tomto případě je nutno k objednavce připojit adresní štítky s adresami, kam mají dopisnice

být adresovány. U adres do zámoří je nutno ke každé dopisnici zaslat ještě známky v hodnotě 3 Kč jako doplatek poštovního na leteckou dopisnici do zámoří (12 Kč). Úhradu za nálepky a dopisnice je nutno zaslat v penězích složenkou nebo v dopise, v případě jakýchkoliv dotazů nebo žádostí o zaslání balonových nálepek je nutno připojit zpáteční frankovanou obálku. Po předchozí dohodě je možno u KF Jilemnice objednat i výše uvedenou dopisnici v nepoužitém stavu (14 Kč), s příležitostným razítkem bez adresy (15 Kč) či v jakékoliv jiné variantě.

Zásilky adresované přímo poště Jilemnice sice obdrží příležitostné razítko, nezúčastní se ale balonového letu z důvodu chybějící balonové nálepky a neponesou ani denní razítko místa přistání balonu.

Za KF 05-41 Jilemnice Mgr. Slavomil Strnad

4 ● Jilemnice - lyžování a filatelie

V roce 2003 oslavilo organizované lyžování v Čechách své sté výročí. Jedním ze tří zakládajících lyžařských klubů „Svazu českých lyžníků“ byl Český krkonošský spolek Ski Jilemnice, který zahájil svoji činnost v sezóně 1903-1904. Dne 21.5.2004 proběhne v Jilemnicích vyhlášení nejlepšího lyžaře ČR sezóny 2003-2004 „Krále bílé stopy“. V Jilemnicích by se měla sejít kompletní špička českého lyžování, ať už jde o závodníky, trenéry či funkcionáře.

Agilní KF 05-41 v Jilemnicích obě dvě tyto události připomene jednak uspořádáním filatelistické výstavy v Krkonošském muzeu v Jilemnicích, jejímž základem bude známý a mnohokrát oceněný exponát člena KF Jiřího Honců „Lyžování - sport miliónů“, jednak zhotovením přitisku na dopisnici se známkou 6.50 Kč s textem „110. sezóna Českého krkonošského spolku Ski Jilemnice“ a vyobrazením dobové fotografie Hynka Bedrníka, vítěze prvního mistrovství Krkonoš v jízdě na lyžích konaného 16.2.1896 na trati Žalý-Jilemnice. Česká pošta, s.p., obvod Jičín bude v přízemí Krkonošského muzea v Jilemnicích dne 21.05.2004 používat příležitostné razítko s textem stejným jako je text na dopisnici, doplněným o jméno osoby na razítku vyobrazené, tedy J. N. F. hraběte Harracha. Pošta Jilemnice pak bude ve dnech 21.-28.05.2004 používat příležitostný APOST s textem Jilemnice, 110 let SKI.

Jan Nepomuk František hrabě Harrach (1828 – 1909) se zasloužil o to, že do Čech byly koncem roku 1892 objednané a následně dovezeny z Norska a z Vídně první dva páry lyží. Lyže nejprve vyzkoušeli lesní dělníci a v podstatě současně s praktickým využitím lyží se začalo rozvíjet i lyžování sportovní. Logickým následkem rozšíření lyžování byla domácí výroba lyží a jejich doplňků. To jsou počátky lyžování v Čechách...

Portrét Jana Nepomuka Františka hraběte Harracha vytvořil známý český malíř František Ženíšek (1849 – 1916), originál tohoto obrazu se nachází ve sbírkách Národního technického muzea v Praze. Jilemnickému muzeu bylo přislíbeno, že NTM originál obrazu do Jilemnice zapůjčí, a to právě v květnu 2004 u příležitosti výše uvedených událostí. Na své si tak přijdou i příznivci umění. Veškeré filatelistické materiály je možno objednat u předsedy KF 05-41 Jilemnice na adrese Mgr. Slavomil Strnad, Jižní 466/20, P.O. Box 55, 513 01 Semily ☐ ms

Dve příležitostné poštové pečiatky, ktoré bude Česká pošta používať 1.5.2004 pri vstupe ČR do EU

Predplatená obálka - nový druh celiny?

Slovenská pošta, š. p., od 1. decembra 2003 zaviedla predplatené obálky na expresné zásielky. Obálky majú formát A4 a sú štyri druhy - pre Slovenskú republiku, Českú republiku, ďalšie Európske krajiny a ostatný svet. Okrem iného, majú zrychliť a uľahčiť ich podanie na pošte. Obálky z filatelistického hľadiska majú charakter celín, aj keď nie je na nich vytláčaná poštová známka. Alebo ide o iný druh filatelistického materiálu? (vkn)

Z maďarského výstavného kalendára

Zväz maďarských filatelistov (MABÉOSZ) v tomto roku pripravuje viacero výstav. Medzi najvýznamnejšie bude patriť výstava **HUNFILA 2004**, ktorá sa uskutoční v dňoch 7. až 10. mája v meste Veszprém. V jej rámci sa uskutočnia oslavy v poradí už 77. **Dňa poštovej známky**. Súčasne v rámci tejto výstavy sa uskutoční aj samostatná námetová výstava - **XIII. TEMAFILEA**. Návštevníci na 250 výstavných plochách uvidia exponáty všetkých tradičných súťažných tried, ale aj exponáty otvorenej triedy, triedy MOFILA i jednorámové exponáty.

Ďalšia výstava, tento raz **II. celoštátna filatelistická výstava**, sa uskutoční v dňoch 14. až 16. septembra

v meste Kecskemét. Pre exponáty mladých filatelistov sa uskutoční v meste Békéscsaba **35. celoštátna mládežnícka výstava poštových známok**. Výstava sa uskutoční v októbri (presný dátum zatiaľ nebol uverejnený). V Budapešti (v hradných priestoroch) sa v dňoch 14. až 19. decembra uskutoční mládežnícka výstava tematicky zameraná na **úspechy maďarských športovcov na olympijských hrách**.

Všetky spomenuté výstavy sa budú konať s medzinárodnou účasťou ☐ vkn/BV

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Alexander Bárd - 75 rokov

Pred niekoľkými týždňami, 21. februára 2004, oslávil svoje významné životné jubileum - 75 rokov - MVDr. Alexander Bárd, CSC., významný predstaviteľ slovenskej organizovanej filatelie a osobitne vo východoslovenskej metropole. Je dlhoročným predsedom Klubu filatelistov 54-01 Košice a vedúcim dvoch Krúžkov mladých filatelistov. Za svoje filatelistické aktivity bol ocenený mnohými vyznamenaniami a čestnými uznaniami Zväzu slovenských filatelistov i maďarského zväzu filatelistov (MABÉOSZ).

Napriek svojmu vysokému veku je mimoriadne aktívnym organizátorom a dušou košického filatelistického života, ochotný vždy poradiť, pomôcť. Pri príležitosti jeho významného životného jubilea aj touto cestou mu vyslovujeme naše podakovanie a do ďalších rokov želanie pevného zdravia, spokojnosti a radosť vo filatelii i v osobnom živote.

Výbor KF 54-01 Košice

Zberateľské (pre)klepy

Odtlačok od táčok - brigádnická pečiatka (mozoľ)

Isto, Ria, želez znič - história železníc

Telestista - človek cvičiaci s diaľkovým ovládačom televízora

Pošvová zámka - pás cudnosti

Zberateľka pohľadov - fotomodelka

Zebrateľka - zberateľka v námorníckom tričku

Zbedateľ - zberateľ z núdze

Berateľ - zlodaj na burze

Hároko - od oka vymeraný hektár (z japončiny)

Zrúbkovanie - zúbkovanie na zrubu

Počta - pošta pre matematikov

Roštár - poštar privyrábajúci si výrobou roštov

Dalbum - buchol pástou

Filatelist - fiatka prejdená cestným valcom

Zámka - utajená známka

☐ Jozef Jankovič

LOVNÁ ZVER 1966

Peter Malík

V súčasných diskusiách o problematike tlačie slovenských známok sa možno obzrieť aj do obdobia rokov 1964 až 1967, keď bolo ofsetom vytlačenej 6 emisií známok bývalého Československa s námetmi fauny a flóry (Pof.1401-1406 Lesné a záhradné vtáctvo, Pof.1474-1479 Horské vtáctvo, Pof.1517-1522 Majstrovstvá sveta v rybolovnej technike, Pof.1567-1573 Lovná zver, Pof.1587-1593 Vodné vtáctvo a Pof.1630-1635 Kvety botanických záhrad). Možno konštatovať, že tieto emisie boli zberateľsky priťažlivé a dali priestor na špecializované aj študijné zbieranie, keď v troch emisiách sú známky v dvoch typoch, ďalšie zaujímavosti vyplynuli priamo z výrobného postupu a použitej tlačovej techniky netradičných výrobcov známok. A v neposlednom rade sú to odchýlky, ktoré vznikli pri perforácii známok riadkovými a hrebeňovými perforačnými zariadeniami.

Emisiu Lovná zver 1966 (Pof. 1567-1573) možno nazvať aj „slovenskou“, pretože výtvarný návrh pochádza z dielne majstra Jozefa Baláža a známku pripravila a vytlačila Slovenská kartografia v Bratislave.

Emisia má 7 hodnôt (30h, 40h, 60h, 80h, 1Kčs, 1,20 Kčs a 2Kčs), na hodnote 80h rozlišujeme dva známe a medzi zberateľmi populárne typy známok, ktoré vznikli v štádiu prípravy tlače, keď pri rozmnožovaní základnej zostavy sa správny latinský názov *Lepus europaeus* dostal len do 5. a 10. stĺpca (II. typ) a v ostatných stĺpcoch je tento názov uvedený nesprávne (*Lepus europaeus*). Zberateľsky hodnotnejšie sú spojené typy pochádzajúce zo stredu priehradkového listu (II.+I.typ).

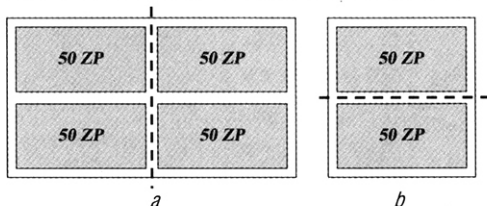
Ďalšie zberateľsky významné rozdiely vznikli pri perforovaní tlačových hárkov. Použité bolo hrebeňové zúbkovanie, ktorým sa jedným úderom perforuje známka z troch strán. Preto na perforovanie známok zo všetkých strán sú potrebné vždy dva po sebe nasledujúce úderý perforačného zariadenia. Pri tomto spôsobe perforovania známok sa vyskytujú termíny, ktoré sú špecifické práve tomuto výrobnému postupu. Sú to „predĺžený hrebeň“, „skrátenejší hrebeň“ a „obrátenejší hrebeň“. Treba zároveň pripomenúť, že od Londýnskeho vydania 1945 až táto emisia spôsobom perforácie vzbudila záujem zberateľov (a to aj napriek tomu, že hrebeňové zúbkovanie bolo dovtedy použité aj na ďalších emisiách) a zvýšenú frekvenciu uvedených pojmov.

Podobne ako na hárkoch Londýnskeho vydania hodnôt 5h, 1,50Kč a neskôr aj 20h bolo zistené obrátene postupujúce hrebeňové zúbkovanie (teda hárký týchto hodnôt boli do perforačného zariadenia vložené obrátene), obrátenejší postup perforačného hrebeňa emisie Lovná zver 1966 sa vyskytuje na známkach 30h, 80h a 1,20Kčs. Potiaľ je teda možná istá paralela, avšak spôsob jednoznačného určenia smeru postupu perforačného hrebeňa je pri oboch emisiách rozdielny a vyplýva z použitej tlačovej techniky.

Tlačová forma známok Londýnskeho vydania obsahovala 2 x 200 ZP (umiestnených vedľa seba) a perforačný hrebeň prvým úderom perforoval z troch strán spodný rad známok a posledným úderom horný rad

známok a horný okraj hárika. Teda okraje hárika sú jednoznačným určením smeru normálneho postupu perforačného hrebeňa. Neperforovaný horný okraj a perforovaný spodný okraj zasa preukazujú jeho obrátenejší postup (opačne vložený hárik do perforačného zariadenia).

Takto zaužívaná skúsenosť s určovaním smeru postupu hrebeňového zúbkovania sa mnohokrát aplikovala a ešte sa aplikuje aj v súvislosti s emisiou Lovná zver 1966. Tu je však situácia iná, pretože použitá tlačová technika a samotná tlačová forma vyžaduje aj ďalšie kritériá určovania smeru postupu perforačného hrebeňa.

Obr. 1 - Schéma rozrezania TL: a - rozrezanie na dva tlačové polhácky, b - rozrezanie po perforovaní na dva PL

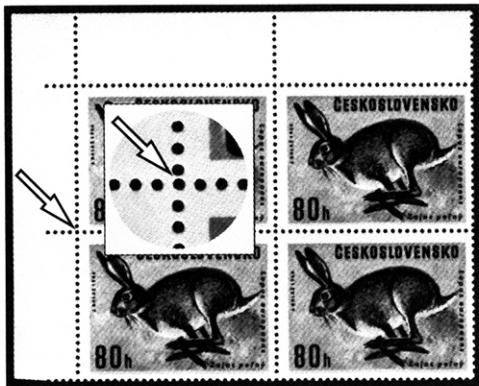
Zásadný rozdiel je v tom, že tlačový hárik, ktorý obsahoval štyri časti po 50 známkach (hodnota 2 Kčs len dve časti), bol najprv horizontálne (vzhľadom na postup tlače) rozrezaný na dva tlačové polhácky po 2x 50 známok (obr.1a), ktoré sa vložili do perforačného zariadenia, pričom bolo opeperované aj medzihárčie, v ktorého mieste bol každý polhárok rozrezaný na dva priehradkové listy s 50 kusmi známok (obr.1b).

Obr. 2 - Štvorblok 80h zajac bez perforácie na spodnom okraji. Neperforovaný spodný okraj - jednoznačný dôkaz o smere postupu perforačného hrebeňa (zdola nahor)

Preto jednoznačný smer postupu perforačného hrebeňa je len v prípade neperforovaného okraja PL. Na identifikáciu smeru postupu perforačného hrebeňa (ak sú okraje perforované alebo ak ide o známky bez okrajov) je rozhodujúca vzájomná poloha perforačných otvorov dvoch po sebe idúcich úderov. Práve skutočnosť, že perforačné zariadenie pracuje s istou definovanou presnosťou (teda s možnosťou výskytu nepresnosti), umožňuje vo viacerých prípadoch zistiť smer postupu perforačného hrebeňa.

Na obrázku č.3 zo vzájomnej polohy perforačných otvorov vidieť, že napriek perforovanému hornému okraju, smer postupu perforačného hrebeňa je zhora nadol. Známká jednoznačne pochádza z horného radu spodnej 50-kusovej časti tlačového hárku. Zároveň možno konštatovať, že ide o skrátený úder perforačného hrebeňa.

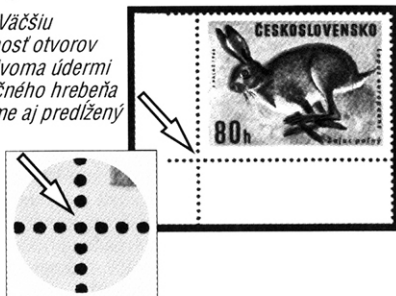
Obr.3 - Štvorblok 80h zajac s perforáciou na hornom okraji. Perforácia na hornom okraji môže viesť k domnienke, že smer postupu perforačného hrebeňa je zdola nahor, avšak zo vzájomnej polohy perforačných otvorov dvoch po sebe nasledujúcich úderov (detail) vyplýva, že smer jeho postupu je zhora nadol

Obr.5 (vľavo) - Štvorblok 1,20 Kčs medved' bez perforácie na ľavom okraji. Neperforovaný ľavý okraj - jednoznačný dôkaz o smere postupu perforačného hrebeňa (zľava doprava) • Obr.6 (vpravo) - Štvorblok 1,20 Kčs medved' s perforáciou na pravom okraji. Perforácia na pravom okraji môže viesť k domnienke, že smer postupu perforačného hrebeňa je zľava doprava, avšak zo vzájomnej polohy perforačných otvorov dvoch po sebe nasledujúcich úderov (detail) vyplýva, že smer jeho postupu je sprava doľava

Na ďalšom obrázku (č.4) hodnoty 80h vidieť, že vzdialenosť posledného otvoru jedného úderu a prvého radu otvorov ďalšieho úderu je väčšia ako vzdialenosť otvorov jedného úderu (pri úplne dokonalej práci stroja by mali byť vzdialenosti rovnaké). V tomto prípade ide o predĺžený úder perforačného zariadenia alebo jednoduchšie, o predĺžený hrebeň.

Obr.4 - Väčšiu vzdialenosť otvorov medzi dvoma údermi perforačného hrebeňa nazývame aj predĺžený hrebeň

V prípade, ak sú vzdialenosti otvorov dvoch po sebe idúcich úderov na pohľad rovnaké, je rozlíšenie obtiažnejšie a zastávam názor, že je to zberateľsky neúnosné.

Týmto som zároveň, v súvislosti s katalogovými údajmi k emisii Lovná zver 1966, chcel upozorniť na skutočnosť, že perforovaný horný okraj známok 30h a 80h nie je dôkazom smeru postupu perforačného hrebeňa zdola nahor a perforovaný pravý okraj známky 1,20 Kčs nie je dôkaz jeho postupu zľava doprava. Je to len nevy-

hnutná, ale nepostačujúca podmienka smeru postupu perforačného zariadenia, pretože tieto známky môžu pochádzať práve z rozrezaných častí tlačového polhárku. Preto treba zároveň sledovať aj vzájomnú polohu perforačných otvorov dvoch po sebe nasledujúcich úderov perforačného hrebeňa.

V prípadoch obráteného postupu hrebeňového zúbkovania preto do zberok, prípadne do exponátov, treba zaradiť len také známky alebo časti priehradkových listov, ktoré preukázateľne a bez použitia ďalších špeciálnych pomôcok spĺňajú všetky kritériá rozlíšenia ■

Literatúra:

- [1] Specializovaná príručka pro zberatele poštovních známek, ČESKOSLOVENSKO 1945-1992, Pofis 2004
- [2] Peter Malík: Lovná zver 1966 a problematika hrebeňového zúbkovania, Katalóg Mestskej filatelistickej výstavy Bratislava-Praha 1984

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH
ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH
POŠTOVÝCH ZNAMOK
Miroslav Gerec

■ POZDRAVNÉ BLAHOŽELANIE 7 Sk, ROZLIŠENIE PL S KUPÓNMI

Kupónový variant príležitostnej známky „Pozdravné blahoželanie“ bol vydaný 30. apríla 2003. V bežnom predaji je časť nákladu s kupónmi, potlačenými logom výstavy „NITRAFILA“. Druhá časť nákladu je určená na personalizáciu (v súčasnosti už na pracovisku na Námestí Slobody 27 v Bratislave), preto má kupóny nepotlačené. Nelegálnemu úniku týchto priehradkových listov (ktoré nie sú vo voľnom predaji) by malo zabrániť evidenčné číslo, vytlačené knižtlačou na ľavom okraji (hviezdička a šesťmiestne poradové číslo).

Znamka č. 286 - I. typ známky (vľavo) a II. typ (vpravo)

Mnohí zberatelia si všimli, že známky kupónového a štandardného vydania sa výrazne odlišujú: na kupónovom vydaní je kresba srdca a ruží v pravej dolnej štvrtine známky zosvetlená a bledomodré pozadie v pravom hornom rohu známky takmer úplne chýba. Tieto rozdiely boli konzultované s tlačiarňou, odkiaľ nám oznámili, že kupónové vydanie bolo úmyselne modifikované podľa požiadavky vydavateľa. Tieto úpravy kresby spĺňajú kritériá definície typu, preto boli známky z 50-kusových priehradkových listov katalogizované ako I. typ a známky s kupónmi ako II. typ známky „Pozdravné blahoželanie“. Kupónové vydanie sa od štandardného navyše odlišuje aj väčšími perforačnými otvormi.

Rovnako ako štandardné vydanie, aj toto vydanie vytlačila kombináciou viacfarebnej hlbkotilača a jednofarebnej oceľotlača Poštovní tiskárna cenin, a. s., Praha. Priehradkový list (PL) obsahuje 8 známok a 8 kupónov. Na pravom okraji je ozdobná kresba, ktorej čierna farba je tlačená hlbkotilačou (nie z rytiny). Rozmery PL sú 208x132 mm. Tlačová forma obsahovala 4 PL (2x2 PL). Použitý bol obvyklý španielsky papier a upravená perforačná zostava s veľkými priermi otvorov (z pôvodnej zostavy s 50-mi poliami boli odmontované prečnievajúce razníky z pra-

vého a ľavého okraja, všetky razníky z ľavého stĺpca a niektoré razníky zvislej perforácie v piatom a desiatom rade zostavy). PL 1 a PL 3 pochádzajú z hornej polovice tlačových listov, kde nad prvým radom známok a kupónov sa môžu vyskytnúť nepresnosti rámcovej perforácie (úzke alebo široké zúbky). Podľa drobných, ale pravidelne sa vyskytujúcich doskových chýb, môžeme rozlíšiť všetky štyri priehradkové listy. Výraznejšia dosková chyba je na ZP 1/9.

Rozlíšenie priehradkových listov (pri opise sú známky a kupóny sú považované za rovnocenné ZP):

Priehradkový list 1 (pole 1/1)

Okraje: Krátka tenká zvislá čierna čiarka 9 mm nad pravým srdcom ozdobnej kresby.

DCH ZP 1/8 (kupón) Krátka šikmá modrá čiarka nad druhým písmenom „A“ názvu „NITRAFILA“.

DCH ZP 1/9 (známka) Červená škrvna v dolnom svetlom srdiečku pod stredom ruže.

DCH ZP 1/15 (známka) Tenká zvislá prerušovaná čierna čiarka vľavo od písmen „NSK“ nápisu „SLOVENSKO“.

Priehradkový list 2 (pole 1/2)

Okraje: Dve tenké zvislé čierne čiarky nad sebou 1 mm vpravo od spodného štvorlístka ozdobnej kresby.

DCH ZP 2/3 (známka) Krátka tenká zvislá čierna čiarka na hornom okraji známky tesne nad rámčekom vľavo od rozmeriavacieho križika.

DCH ZP 2/7 (známka) Krátke tenké šikmé čierne čiarky v písmenách „VE“ nápisu „SLOVENSKO“.

DCH ZP 2/15 (známka) Krátka tenká šikmá čierna čiarka v písmene „E“ nápisu „SLOVENSKO“, tenká zvislá čierna čiarka na hornom okraji známky vľavo hore od skratky meny „SK“.

Priehradkový list 3 (pole 2/1)

Okraje: Tenká zvislá čierna čiarka 14 mm nad ľavým okrajom ľavého srdca ozdobnej kresby, 26 mm vľavo od ZP 3/5 (známka) v úrovni písmen „OV“ nápisu „SLOVENSKO“, 21 mm vľavo od ZP 3/13 (známka) v úrovni hornej vodorovnej perforácie a 23 mm vľavo od ZP 3/13 (známka) v úrovni písmen „OV“ nápisu „SLOVENSKO“.

DCH ZP 3/10 (kupón) Krátka tenká zvislá čierna čiarka

Priehradkový list s potlačenými kupónmi NITRAFILA

medzi písmenami „AF“ názvu „NITRAFILA“.

DCH ZP 3/15 (známka) Tenká zvislá čierna čiarka na hornom okraji známky nad pravým rámečkom.

Priehradkový list 4 (pole 2/2)

Okraje: Tenká krátka šikmá čierna čiarka 14 mm vľavo a 4 mm nad ZP 4/1 (známka), tenká krátka zvislá čierna čiarka 3 mm nad ZP 4/3 (známka) vpravo hore od rozmeriavacieho krížika, zvislá čierna čiarka 5 mm vpravo od dolnej ruže ozdobnej kresby (niekedy môže byť nedotlačená).

Poloha krížika na známke č. 286 na ZP 2/46

Presná identifikácia bola umožnená prehliadkou nezrozezaných tlačových listov (TL) s neoddelenými dvojicami PL, uložených v Poštovom múzeu v Banskej Bystrici. Na okrajoch TL, ktoré boli oddelením PL odrezané, sa nachádzajú tlačiarenské značky, farebné testovacie stupnice (FTS) a pochopiteľne dátum tlače a číslo listu. Na ľavom okraji TL 1 je v dolnej časti FTS pre modrú farbu a vľavo od nej sú dve zvislé modré čiary, na dolnom okraji sú autotronové značky a vľavo od nich modrá škvrna. Na ľavom okraji TL 2 je v hornej časti FTS pre červenú farbu a v dolnej časti FTS pre žltú farbu, na ľavom okraji je vpravo hore od čísla listu čierna škvrna.

Všetky tlačové listy uložené v Poštovom múzeu majú jediný dátum tlače 11. apríla 2003 zo stroja Wifag 3. Tlačový list s potlačenými kupónmi má číslo 00425, tlačovo 00583 má jednofarebný odtlačok čiernej ocelotlačovej farby a číslo 05699 má tlačový list s nepotlačenými kupónmi.

Na záver spomeniem niektoré zaujímavosti o personalizácii. Osobne som si dal vyhotoviť dva listy 13. júna 2003 na výstave NITRAFILA. Ich poradové čísla sú 000817-000818, z čoho sa dá dedukovať pomerne malý záujem o personalizáciu (za mesiac a pol iba cca 850 PL?). Počas troch dní, ktoré som na výstave pobudol, výraznejší záujem o personalizáciu som nezaznamenal. Zapamätania hodným bol invenčný a humorovaný nápad, keď sa pred kameru posadil pán v pruhovanom väzenskom oblečení... Zhotoviteľom personalizácie však treba vytknúť jednu chybu.

Počítačový softvér by mal zabezpečiť vytvorenie rovnakého obrazu pre obidva formáty PL - aj pre predošlý formát (12 malých kupónov „na výšku“) aj pre nový formát (8 veľkých kupónov „na šírku“). Výsledok však svedčí o inom - zosímaný obraz nebol správne „orezaný“, ale nesprávne vertikálne „stlačený“, takže vytlačený obraz je očividne deformovaný.

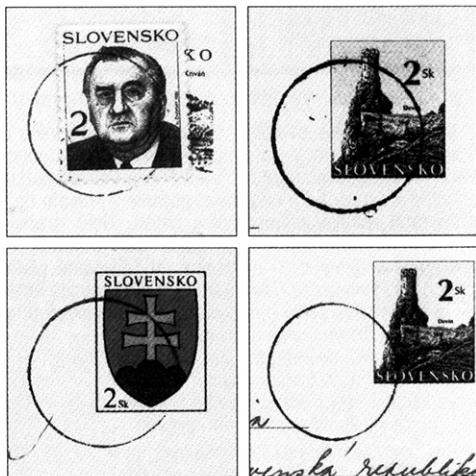
□ gerec.miro@pobox.sk

Nemá pečiatka v Bratislave?

Miroslav Bachratý

Milovníkom rakúskej klasiky je bratislavská nemá pečiatka dôverne známa (v 15. dieli Monografie, pojednávajúcom o slovenských pečiatkach do roku 1918, ju nájdeme na str. 77 pod typovým označením D.401). Používala sa na opečiatkovaní známok (z hľadiska poštovej prevádzky na ich znehodnotenie), ktoré unikli opečiatkovaniu v mieste podania a neskôr, začiatkom 20. storočia, ju používalo pátracie oddelenie bratislavskej hlavnej pošty. Jej bodové hodnotenie na 1. rakúskej emisii (5000) napovedá, že ide o mimoriadnu vzácnosť, ktorá zdobí len málo zbierok a ešte menej exponátov klasických rakúskych známok.

Dnes ale vlastne nechcem písať o tejto pečiatke, pripomenul mi ju však nález štyroch poštových lístkov pochádzajúcich z rokov 1995-1996, na ktorých je odtlačok jednokruhovej pečiatky bez akéhokoľvek textu či označenia (na obrázkoch). Spočiatku mi napadlo, že snáď ide o nedokonale odtlačok bežnej dennej pečiatky, potom som si však uvedomil, že ak by malo ísť o nekalitý odtlačok, zrejme by nebol tak dokonale odtlačený vonkajší kruh a pravdepodobne by muselo dôjsť aj k aspoň čiastočnému odtlačeniu aj niektorej ďalšej časti pečiatky. Vo všetkých prípadoch je však takmer dokonale odtlačený iba vonkajší kruh.

Keďže zásielky pochádzajú podľa adries odosielateľov z rôznych končín Slovenska (Svit, Prievidza, Lučenec, Banská Bystrica) a všetky sú adresované do Bratislavy, zdá sa byť logická úvaha, že pečiatka má pôvod práve v Bratislave. Mohlo ísť o pokus niektorej dodávacej bratislavskej pošty týmto spôsobom znehodnotiť neopečiatkované známky a tým zamedziť ich opakovanému použitiu na vyplatenie zásielok. Či to ale bolo skutočne tak, nemožno z ojedinelého nálezu (aj keď hneď štyroch lístkov) jednoznačne potvrdiť. K odhaleniu skutočného pozadia týchto „nemých“ pečiatok by mohli prispieť zberatelia, vlastníci podobné doklady. Ozvú sa ? ■

ŠPECIALIZÁCIA SLOVENSKÝCH VÝPLATNÝCH ZNÁMOK (4)

Miroslav Gerec

Známka č.45 Banská Bystrica 3 Sk

Výplatnú známku „Banská Bystrica“, ktorou bolo pripomenuté 350. výročie pošty v tomto meste vydalo Ministerstvo dopravy, spojov a verejných prác Slovenskej republiky 15. novembra 1994. Známkou, na ktorej je kompozícia významných historických architektonických pamiatok a mestský erb navrhli Stanislav Tropp a vyryl František Horniak. Kombináciou rotačnej ocelotlačie a dvojfarebnej hlbkotlačie ju vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a. s., Praha. Tlačová forma známky obsahuje dva priehradkové listy (PL) po 100 známkových poliach (ZP). Vydaná bola aj obálka prvého dňa vydania (FDC), ktorú ofsetom vytlačila tlačiareň Kasico, a. s., Bratislava. Vydanie známky bolo oznámené v Uradnom vestníku Slovenskej pošty [1], v Spravodajcovi MDSVP SR známka nebola uvedená.

Táto známka v poštovej prevádzke nahradila inú 3-korunovú výplatnú známku - s portrétom prezidenta SR Michala Kováča. Znáмка s prezidentom po vydaní známky „Banská Bystrica“ už nebola dotlačaná, hoci jeho funkčné obdobie trvalo až do roku 1998. Za týmito faktami môžeme len tušiť určité politické súvislosti...

V Poštovom múzeu v Banskej Bystrici sú okrem iných materiálov uložené aj tzv. tlačové postupnosti - odťahky tlačových foriem pre jednotlivé farby (odťahok ocelotlačovej farby je vždy zúbkovaný, odťahky ostatných farieb sú nezúbkované). Spomínam to preto, lebo Poštové múzeum archivuje tieto odťahky známky nielen zo základnej tlačie z roku 1994, ale neobvykle aj zo dňa 26.7.2001. Malo by to znamenať, že niektorá tlačová forma bola zhotovená znova, avšak doskové chyby to nepotvrdzujú.

Od vydania známky v roku 1994 sa pre rotačnú tlač na stroch Wiifag používali tri druhy papiera (český - fl2, švédsky - fld a španielsky - fls) a na ozúbkovanie známok boli použité zostavy s dvoma priemermi PO. Takto vzniklo päť kombinácií odchýlok papiera, lepu a perforácie:

Tabuľka 1

a	b	c	d
45cm	fl2 / lesklý	M	1994-96
45cv	fl2 / lesklý	V	1996
45dv	fld / tropický	V	1997
45dm	fld / tropický	M	1998
45s	fls / pololesklý	M	od r.2001

Legenda: **a** = označenie kombinácie, **b** = druh papiera / druh lepu, **c** = priemer PO - **M** = malý, **V** = veľký, **d** = obdobie tlačie

Znáмка „Banská Bystrica“ bola doteraz dotlačaná v 13-ich časových obdobiach (základná tlač + 12 dotlačí), spolu evidujeme 63 dátumov tlačie. Najpočetnejšie dotlačie sú z rokov 1995-98, pretože v tom čase platila sadzba 3 Sk za listy do hmotnosti 20 g v tuzemskom styku (do konca roka 1996) a tiež za listy za pohľadnice (v rokoch 1997-1998).

Doskových chýb má táto známka veľa, niektoré z nich vznikli počas dotlačí. Lepšie viditeľné sú na aktuálne použitévanom hladenom španielskom papieri. Výrazné doskové chyby sú na ZP 1/81, 1/92, 2/23, 2/24, 2/34 a 2/89.

Doskové chyby na PL 1

(s klasickými obdĺžnikovými autotronovými značkami)

Okraje: Šikmá modrá čiara nad ZP 1/4. Šikmá čierna čiarka vľavo od ZP 1/11 (od 13. dotlačie). Čierne body pod ZP 1/92 a 1/93. Zvislá čierna čiarka pod ZP 1/95.

DCH ZP 1/25 Pružená šikmá čierna čiarka cez hrot vyššej veže (od 10. dotlačie).

DCH ZP 1/30 Čierny bod vľavo od hodín na vyššej veži.

DCH ZP 1/38 Krátka zvislá čierna čiarka na pravom okraji známky vpravo od hodnotovej číslice „3“.

DCH ZP 1/59 Krátka tenká zvislá čierna čiarka vľavo dole od prvého písmena „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

SLOVENSKO

Rytecká rozkresba známky

Vľavo:
DCH ZP 1/81

Vpravo:
DCH ZP 1/92

DCH ZP 1/81 Dve krátké zvislé čierne čiarky na pravom okraji známky vpravo od strechy (v perforácii).

DCH ZP 1/82 Krátka zvislá čierna čiarka nad hodnotovou číslicou „3“.

DCH ZP 1/85 Čierny bod vpravo od nápisu „SLOVENSKO“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 1/91 Svetlejšie modré pozadie pod horným rámečkom.

DCH ZP 1/92 Modrá škvrna pod hodnotovou číslicou „3“ a modrá škvrna medzi vežami.

DCH ZP 1/94 Čierny bod medzi vežami (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/23

DCH ZP 2/24

DCH ZP 2/34

DCH ZP 2/89

Doskové chyby na PL 2

Okraje: FTS modrá na pravom okraji PL 2 hore (väčšia časť mimo papiera). Šikmá modrá škvrna vpravo od ZP 2/10, svetlá šikmá modrá čiarka vľavo od ZP 2/81 (niekedy je mimo papiera). Šikmá červená čiarka vpravo od ZP 2/10 (od 6. dotlačče retušovaná), červená škvrna vpravo dole od ZP 2/100. Tenká zvislá čierna čiarka vľavo od ZP 2/1, zvislá čierna čiarka vpravo od ZP 2/60 a 2/70 (obidve môžu byť nedotlaččené), oblúkovitá čierna čiarka a čierny bod pod ZP 2/97 (od 6. dotlačče), tenká krátka zvislá čierna čiarka pod ZP 2/98 (od 6. dotlačče).

DCH ZP 2/2 Čierny bod pod písmenom „E“ nápisu „SLOVENSKO“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/6 Čierny bod pod hodnotovou číslicou „3“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/13 Tenká zvislá čierna čiarka na pravom okraji známky tesne pri rámečku vpravo od skratky meny „Sk“.

DCH ZP 2/16 Čierne body na pravom okraji známky vpravo od znaku (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/18 Dva čierne body pod písmenami „SL“ nápisu „SLOVENSKO“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/23 Zvislá čierna čiarka na priečelí budovy nad druhým písmenom „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DCH ZP 2/24 Zvislá čierna čiarka vľavo od prvého písmena „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DCH ZP 2/26 Čierny bod na priečelí budovy nad písmenom „E“ nápisu „SLOVENSKO“ (od 6. dotlačče).

DCH ZP 2/27 Čierne body medzi písmenami „NS“ nápisu „SLOVENSKO“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/33 Krátka zvislá čierna čiarka na pravom okraji známky vpravo od skratky meny „SK“ (v perforácii).

DCH ZP 2/34 Zvislá čierna čiarka vpravo od letopočtu „1994“, čierne body pod prvým písmenom „S“ (od 1. dotlačče) a pod písmenami „SK“ nápisu „SLOVENSKO“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/35 Tenká šikmá čierna čiarka vpravo od slova „BANSKÁ“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/39 Krátka tenká zvislá čierna čiarka na hornom okraji známky nad znakom (v perforácii).

DCH ZP 2/43 Čierne body medzi vežami (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/45 Krátka šikmá čierna čiarka medzi písmenami „KO“ nápisu „SLOVENSKO“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/53 Krátka tenká zvislá čierna čiarka na hornom okraji známky uprostred (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/66 Čierny bod pod znakom (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/76 Čierny bod pod prvým písmenom „O“ nápisu „SLOVENSKO“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/85 Čierne body medzi písmenami „NS“ nápisu „SLOVENSKO“ (od 1. dotlačče).

DCH ZP 2/87 Čierne body v budove vpravo a v pravom rámečku (od 6. dotlačče).

DCH ZP 2/89 Biely výbežok v modrej farbe na pravom okraji vyššej veže nad hodinami.

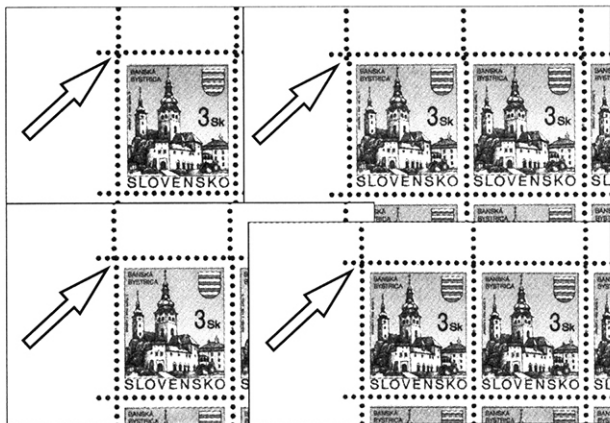
Tabuľka 2

a	b	c	d	e	f	g	h	i
ZT	W3	11-21 41-51	24.10.1994	Po	fl2	malé		659xx - 722xx
			25.10.1994	Ut	fl2	malé	1)	74144 - 044xx
			26.10.1994	St	fl2	malé		057xx - 22853
1	W2	31-41 61-71	22.11.1995	St	fl2	malé	1)	44279 - 53747
			23.11.1995	Št	fl2	malé	1)	61558 - 77457
			24.11.1995	Pi	fl2	malé	1)	88975 - 00023
			27.11.1995	Po	fl2	malé		01520 - 17932
			22.02.1996	Št	fl2	malé		92496 - 95985
2	W2	31 51-61	23.02.1996	Pi	fl2	malé		98005 - 19058
			26.02.1996	Po	fl2	malé		28593 - 41488
			27.02.1996	Ut	fl2	malé		42601 - 66056
			28.02.1996	St	fl2	malé		86094 - 81966
			29.02.1996	Št	fl2	malé	1)	92973 - 14968
			01.03.1996	Pi	fl2	malé		17296 - 31871

2	W2	31 51-61	04.03.1996	Po	fl2	malé	1)	35056 - 48045
			05.03.1996	Ut	fl2	malé	1)	59350 - 66682
			06.03.1996	St	fl2	malé	1)	72598 - 94954
			07.03.1996	Št	fl2	malé	1)	98635 - 20481
			08.03.1996	Pi	fl2	malé	1)	27780 - 49899
			11.03.1996	Po	fl2	malé		59006 - 59008
3	W2	51 71-81	18.06.1996	Ut	fl2	velké	2)	62852 - 80955
			19.06.1996	St	fl2	velké	1)	87630 - 07617
			20.06.1996	Št	fl2	velké	1)	16045 - 37451
			21.06.1996	Pi	fl2	velké	1)	39558 - 49923
			27.06.1996	Št	fl2	velké	1)	52330 - 65829
			28.06.1996	Pi	fl2	velké	1)	68515 - 89314
			01.07.1996	Po	fl2	velké		95397 - 10770
4	W2	51 71-81	05.09.1996	Št	fl2	malé		00243 - 13134
			06.09.1996	Pi	fl2	malé		17649 - 37514
			10.09.1996	Ut	fl2	velké		41540 - 69861
			11.09.1996	St	fl2	velké		73811 - 97882
			12.09.1996	Št	fl2	velké		03590 - 22082
			13.09.1996	Pi	fl2	velké		24334 - 37006
5	W2	51 71-81	23.10.1996	Št	fl2	velké		96512 - 07451
			24.10.1996	Št	fl2	velké		10437 - 33195
			25.10.1996	Pi	fl2	velké		36057 - 55190
6	W3	31 51-61	28.02.1997	Pi	fl2	velké		83770 - 02095
			03.03.1997	Po	fl2	velké		04548 - 23899
			04.03.1997	Ut	fl2	velké		27882 - 49183
			05.03.1997	St	fl2	velké		53331 - 72671
			06.03.1997	Št	fl2	velké		79797 - 00796
7	W2	11 31-41	06.03.1998	Pi	fl2	malé	4)	74252 - 93791
			09.03.1998	Po	fl2	malé	4)	94775 - 14521
			10.03.1998	Ut	fl2	malé	4)	15984 - 37835
			11.03.1998	St	fl2	malé	3)	40524 - 63429
			12.03.1998	Št	fl2	malé	3)	64686 - 69697
8	W3	31 51-61	25.05.1998	Po	fl2	malé		36195 - 45068
			26.05.1998	Ut	fl2	malé		57291 - 77241
			27.05.1998	St	fl2	malé	1)	86337 - 04458
			28.05.1998	Št	fl2	malé	1)	10585 - 24773
			29.05.1998	Pi	fl2	malé		39250 - 52578
9	W3	31 51-61	22.06.1998	Po	fl2	malé		01266 - 18387
			23.06.1998	Ut	fl2	malé		25454 - 44185
			24.06.1998	St	fl2	malé		49412 - 73723
			26.06.1998	Pi	fl2	malé		79742 - 97540
			29.06.1998	Po	fl2	malé		06949 - 19343
10	W2	11 31-41	25.07.2001	St	fls	malé		34185 - 40999
			26.07.2001	Št	fls	malé		42921 - 48451
11	W3	11-21 41-51	17.10.2001	St	fls	malé		42489 - 57250
			18.10.2001	Št	fls	malé		61746 - 7767x
12	W3	41-21 41-51	02.08.2002	Pi	fls	malé		71519 - 12367
			05.08.2002	Po	fls	malé		19174 - 32420
13	W3	31-41 61-81	04.08.2003	Po	fls	malé		11076 - 20107

Legenda: a = číslo dotlaču, b = stroj, c = poloha dátumu tlače a čísla listu (vľavo od ZP...), d = dátum tlače, e = deň v týždni, f = papier, g = perforačné otvory, h = poznámka, i = sledovaný interval čísel listov.

Poznámka: 1) = nízka luminiscencia v časti dňa, 2) = nízka luminiscencia, 3) = PHV, 4) = PHV (predĺžený hrebeňový výbeh), nízka luminiscencia v časti dňa.

Ukážka štyroch rôznych prípadov dvojitej perforácie v horných rohoch známkov na ZP 1-10 zo 7. dotlače. Druhý úder perforačného rámca sa voči prvému môže posunúť - doľava, doprava, dole, hore alebo môže nastať kombinácia týchto posunov.

V siedmej dotlači bola použitá perforačná zostava s tzv. predĺženým hrebeňovým výbehom, čo malo za následok nepravidelne zdvojené zúbkovanie v horných rohoch známkov prvého radu PL. Na vysvetlenie - rámcová zostava pre tento formát známkov operuje súčasne (z oboch strán) 10 stĺpcov a 10 riadkov známkov, vyrobí dvojice otvorov v ľavom a pravom okraji PL a zároveň prezúbuje zvislou perforáciu dolný okraj PL, kde je medzihárčie. Keďže ide o rotačnú tlač, tak spodná strana medzihárčia je zároveň hornou stranou susedného PL, preto 11. riadok perforačnej zostavy je na tomto mieste „otvorený“ (v tvare hrebeňa, preto hovoríme o „hrebeňovom výbehu“), inak by mali známky z prvého riadku PL zdvojniť celú hornú vodorovnú perforáciu. Pretože výška medzihárčia presne zodpovedá výške známkov, tak počet perforačných razníkov v štandardnom hrebeňovom výbehu zodpovedá výške známkov tzn. 15 razníkov. V tomto prípade však na koniec každého z jedenástich vibehajúcich zvislých radov razníkov bol namontovaný jeden razník navyše a táto skutočnosť sa prejavila zdvojeným zúbkovaním v horných rohoch ZP 1-10.

Horný okraj PL zo 6. marca 1998 s výnimočným posunom oddelovacieho rezu o 6 mm nahor, čím sa na hornom okraji PL 2 očitli autotrovné značky, ktoré sa normálne vyskytujú na dolnom okraji PL 1

Pre výplatnú známku „Banská Bystrica“ sú charakteristické aj výrazné farebné odtiene modrej farby, ktorých dôvod je nielen v odlišnom miešaní, ale aj v zmene dodávateľa farieb. Zberateľsky únosné je rozlišovanie štyroch odtieňov: tmavomodrá (základná tlač a 1.- 2.dotlač), svetlomodrá (3.- 5.dotlač), modrá (6.- 9.dotlač) a zelenomodrá (10.- 13.dotlač). Ostrosť kontúr rytiny (od 10. dotlače) je daná lepšími povrchovými vlastnosťami papiera. Niektoré z ďalších známych výrobných chýb sú prezentované na obrázkoch.

Pre český a švédsky papier sú charakteristické časté odchýlky v luminiscencii papiera. Podrobnosti o použití papiera s nižšou intenzitou

luminiscencie alebo nehomogénnou luminiscenciou sú uvedené v tabuľkovom prehľade dotlačí.

Ne-dotlač čiernej ocelotlačovej farby (vľavo) a modrej hlbkotalačovej farby (vpravo)

Okrajové pásy s rozliatou červenou hlbkotalačovou farbou (vľavo) a s rozmazanou čiernou ocelotlačovou farbou (tlač 10. 3. 1998)

Podakovanie: Za zapožičanie výtvarného návrhu a ryteckej rozkresby autor ďakuje Poštovému múzeu v B. Bystrici ■

Literatúra:

- [1] Vydanie výplatnej známky „Banská Bystrica“, Úradný vestník Slovenskej pošty, ročník 1994, čiastka 23, opatrenie 216
- [2] Oznamy o vydaní - Slovenská filatelia 1994 / 12/6, Filatelie 1994 / 11 / 414
- [3] Ing. Miroslav Gerec: Dátumy tlaču slovenských známkov, Zberateľ 1995/7-8/19
- [4] mg: Nové dotlače výplatných známkov, Zberateľ 1998/9/14
- [5] mg: Dátumy tlaču známkov SR vydaných v roku 1994, Zberateľ 1999/2/9
- [6] mg: Dotlače výplatných známkov SR, Zberateľ 1999/5/10
- [7] mg: Dotlače výplatných známkov v druhom polroku 2001, Zberateľ 2002 / 8/13
- [8] mg: Dotlače známkov v I. polroku 2002, Zberateľ 2003/3/11

Nové hodnoty automatovej známky

So zvýšením poštových poplatkov od 1.1.2004 sa dalo očakávať, že sa tejto skutočnosti prispôbia aj hodnoty automatovej známky, pretože niektoré dovtedy nastavené hodnoty sa stali priamo nepoužiteľné, a naopak, chýbala najmä hodnota 8 Sk ako výplatné za list 2. triedy základnej hmotnosti (do 20 g) v tuzemskom styku. Na pripomenutie uvádzam, že automatové známky možno získať zo známkového automatu umiestneného v listovej hale Pošty Bratislava 1 na Námestí SNP v Bratislave.

Známkový automat bol uvedený do prevádzky 18. decembra 2001 a pôvodne mal nastavených 8 voliteľných hodnôt: 5,50 Sk, 6 Sk, 7 Sk, 9 Sk, 10 Sk, 12 Sk, 13 Sk a 14 Sk. Zvolenú hodnotu automat dotlačí na bielu nepotlačenú časť známky, ktorá sa odvíja a rezom oddelí zo zvitku, ktorý obsahuje 2000 známok spojených dlhšou stranou. Biely pruh určený na dotlač nominálnej hodnoty obsahuje aj ochranné prvky viditeľné len pod UV lampou.

V súvislosti so zmenami poštových sadziieb od 1.1.2003 bola 6.2.2003 zablokovaná hodnota 5,50 Sk a 15. 4.2003 bola zrušená hodnota 6 Sk. Pridané boli hodnoty 11 Sk, 16 Sk a 18 Sk. Od tohto dátumu bolo možné navoliť spolu 9 hodnôt, a to 7 Sk, 9 Sk, 10 Sk, 11 Sk, 12 Sk, 13 Sk, 14 Sk, 16 Sk a 18 Sk.

Na tohtoročné zmeny poštových poplatkov prevádzkovateľ automatu zareagoval koncom februára, keď hodnota 7 Sk bola nahradená hodnotou 8 Sk a hodnota 11 Sk hodnotou 15 Sk. Teda počet predvoliteľných hodnôt (9) ostal a sú tieto: 8 Sk, 9 Sk, 10 Sk, 12 Sk, 13 Sk, 14 Sk, 15 Sk, 16 Sk, 18 Sk. Možno konštatovať, že v súčasnom období sa jednou automatovou známkou dajú vykryť najpoužívanejšie sadzby za zásielky tuzemského styku (2. trieda do 20, 50, 100 a 500 g, 1. trieda do 20, 50 a 100 g) a za zásielky do susedných aj ostatných štátov Európy (1. aj 2. trieda do 20 g). Ich výška je uvedená v časopise Zberateľ 1/2004, strana 4.

Zo zberateľského hľadiska je zaujímavosťou, že hodnotu 11 Sk, ktorá bola nastavená od 15.4.2003, už priamo z automatu nemožno získať, a preto možno očakávať, že sa stane vyhládanou. Ostatné hodnoty sú ešte dostupné, ak prihladneme na skutočnosť, že pôvodne nastavené hodnoty v čase spustenia automatu do prevádzky (18.12.2001) boli distribuované aj v novinkovej službe (hodnoty 11 Sk, 16 Sk a 18 Sk zberatelia prostredníctvom novinkovej služby nedostali). Hodnoty 16 a 18 Sk sú však stále dostupné.

Pokiaľ sa však niektorí zberatelia venujú automatovým známkam špecializovane, ich kompletácia bude už pravdepodobne komplikovanejšia, pretože ako je známe, pôvodne nastavené hodnoty (spolu 8) automat natlačil na známky vytlačené ofsetom (I. typ) a od 3.7.2002 (v priestoroch výstavy SLOVENSKO 2002) na známky vytlačené hlbokotlačou (II. typ). Prevádzkovateľ automatu zároveň oznámil, že ofsetové známky (náklad 150 000 kusov) boli spotrebované, a preto dotlač známky hlbokotlačou zabezpečil iný výrobca. To znamená, že pôvodných 8 hodnôt sa vyskytuje v oboch typoch.

Preto aj od 15. apríla 2003 (od prvého doplnenia novými hodnotami) sa časť pôvodných hodnôt a nové hodnoty dotlačujú v automate už len na známky vytlačené hlbokotlačou. Rovnaké skutočnosti platia aj od druhej spomínanej zmeny hodnôt, od konca februára 2004.

Možno preto konštatovať, že v súčasnosti má automatová známka druhého typu spolu už trinásť hodnôt, pričom priamo nedostupné z nich sú štyri, a to 5,50 Sk, 6 Sk, 7 Sk a 11 Sk.

Celkove teda do špecializovanej zbierky patrí 8 hodnôt automatovej známky I. typu a 13 hodnôt II. typu, do generálnej zbierky (bez rozlíšenia typu) 13 hodnôt □ pem

Ide o „nákladný list“

Pod názvom Kto to vie, odpovie... bol v Zberateľovi 2/2004, s.34 uverejnený list z Levíc. Pokúsím sa trochu viac priblížiť túto zásielku, ktorá bola už v samotnom časopise došť podrobne opísaná.

Podľa mňa ide o „nákladný list, lebo vtedy sa ešte v monarchii nepoužívali poštové sprievodky. Nákladný list si vyhotovoval odosielateľ sám, pričom musel rešpektovať určité predpisy. Označenie C. F. № 67 v hornej časti obálky je vlastne skratka odosielateľa, teda jedna beďňa od Carla Frankeho, č. 67. Iným písmom než je písmo odosielateľa, sú napísané údaje tesne pod čiarou na obálke a tiež nad miestom určenia (Léva, maď. = Levice). Sú to zrejme záznamy pošty alebo železnice, teda prepravcu o hmotnosti, poplatkoch, prípadne iné údaje, čo sa mi však nepodarilo identifikovať. Mroželená nálepka von Prag, Stadt 406, bola zrejme dvojdielna. Jedna časť je na obálke, teda na „nákladnom liste“ a druhá časť na samotnej zásielke, na beďni. Tým je zabezpečená ich vzájomná identifikácia.

Z čoho tak usudzujem? Novelou poplatkového zákona č. 89 Ríšskeho zákonníka z 13.12.1862 bola zavedená nová poplatková položka č. 19/101 1Ab, v ktorej bolo stanovené, že z každého nákladného listu priloženého k tovaru, ktorý je dopravovaný povozom, poštou, železnicou alebo loďou, musí byť zaplatený poplatok vo výške 5 grajciarov. Platnosť tohto nariadenia bola od 1.1.1863. Poplatok sa vtedy platil všeobecneými kolkami. Až od decembra 1871 boli zavedené balíkové sprievodky, ktoré sa ešte stále nazývali nákladné listy a mali natlačenú kolkovú známku. Bola to teda fiškálna celina. Po nejakú dobu bolo možné ešte používať „vlastné“ sprievodky s nalepeným kolkom.

Predložení zásielka bola odoslaná vo februári 1871, teda ešte pred zavedením tlačív s natlačeným kolkom. K pečiatke na kolku sa nedá bez bližšieho prehladnutia vyjadriť. Ak bola zásielka dopravená poštou, môže to byť pečiatka pošty. Ako však z citácie zákona vyplýva, doprava mohla byť uskutočnená aj iným spôsobom, najpravdepodobnejšie železnicou □ Alexander Urminský

Dejiny účesov v zrkadle antických mincí

Elena Minarovičová

Obdivovateľom pamiatok antického Ríma určite príde na um myšlienka, ako sa odievali, česali a zdobili dávne Rimanky. Odpovede na tieto otázky sa zachovali nielen na nástenných maľbách, reliéfoch a sochách, ale aj na antických minciach. Najmä rímske cisárske razby svojou pôsobivosťou a dokonalým klasickým vyobrazením, veľkolepou kompozíciou výjavov na malej ploche mince, sú dnes predmetom obdivu i po ikonografickej stránke.

Obr. 1 - Marciana, aureus

Ikongrafia rímskych panovníkov na minciach je z historického hľadiska neobvyčajne cenná. V celej šírke zachytáva nielen portréty cisárov, ale na minciach sa objavujú nekonečné rady členov rodiny, manželiek, matiek, sestier, bratov, synov a dcér. A práve antické mince s portrétnym vyobrazením žien sa stali predmetom záujmu mnohých zberateľov. Preto tento príspevok venujem niekoľkým známym ženám - cisárovnám antického Ríma, ktoré pôsobili v 2. až 4. storočí nášho letopočtu, ktorých dokonaly realistický mincový portrét sa objavuje na zlatých a strieborných minciach. Žiadny zberateľ by určite nepohrdol ich vlastniť vo svojej zbierke. Pretože takmer každá žena v starovekom Ríme mala svoj charakteristický účes, typický pre obdobie, v ktorom žila, zameriam sa na úpravu ženskej hlavy na rímskych minciach.

Vlasy zohrávali v živote ľudí oddávna významnú a rozmanitú úlohu. Účes sa stal nerozlučným prvkom módy. Jeho forma sa menila v závislosti od vkusu doby, tradícií, ale závisela aj od geografických a spoločenských podmienok. Prostredníctvom neobvyčajnych, veľkolepých účesov sa ľudia oddávna snažili zdôrazňovať svoju výnimočnosť a postavenie.

Nezvyčajnú galériu účesovej módy poskytujú, ako som už uviedla, rímske mince. Spôsob úpravy vlasov na ženských mincových portrétach z obdobia rímskeho cisárstva veľmi pomáha i pri určovaní a datovaní jednotlivých mincí. Podobne môžeme chronologicky určit typ účesu porovnaním s obrazmi na minciach alebo so sochárskymi portrétmi žien.

Mincové portréty cisárovien sú na minciach zobrazené s neobvyčajnou remeselnou zručnosťou a umeleckou tvorivosťou. Pravdivo svedčia nielen o štýle svojej doby, ale aj o podobe jednotlivých dám. Za mimoriadny výzor vďaka zručným kaderníkom. Dôkazom ich umenia, ktoré nám dnes pripomínajú ich mincové portréty, sú umelecké účesy žien od najjednoduchších až po zložité.

Obr. 2 - Sabina, denár

Obr. 4 - Faustina ml., denár

V období rímskej republiky (v storočiach pred zmenou letopočtu) Rimania nosili jednoduché účesy. Muži mali spočiatku dlhé vlasy a neskôr sa zaviedla móda krátkych účesov. Mladé dievčatá nosili vlasy sčesané na šiju, upevňovali si ich štičkami a vlásenkami, spleli do vrkocov a zväzovali do uzlov. Vydaté Rimanky si vlasy dovysoka vyčesávali do účesu zvaného tutulus. Na začiatku cisárstva, v prvých desaťročiach nášho letopočtu, rímske ženy nosili účes v strede hlavy rozdelený cesticou, zvlnené vlasy boli potom na spánkoch stočené do prstencov.

Obr. 5 - Manlia Scantilla, aureus

Obr. 6 - Julia Domna, denár

V 1. storočí nášho letopočtu prišli do módy nápadné, zložité vysoké účesy. Pozostávali z kučier usporiadaných nad čelom stupňovito tak, že tvorili bohatú čelenku. Nápadnosť účesov zvýrazňovali rôzne ihlice, kvety, vence a diadémy.

Koncom 2. storočia boli moderné ľahko zvlnené vlasy venčiace tvár, na šiži spletené do vrkoča stočeného buď do uzla alebo ovinutého okolo hlavy vo forme diadému. Na veľmi vzácnych zlatých minciach - aureoch cisárovnej **Marciany** (+ 114 n. l.), sestry cisára Trajána (98-117) sa objavuje jej mincový portrét s vysoko vyčesanými vlasmi s korunkou nad čelom (obr. 1). Na portrétnom zobrazení **Sabiny** (+ 136 n. l.), manželky cisára Hadriána (117-138) je typické bohatstvo variácií účesov. Popri jednoducho spletených vlasov to bývajú vysoko vyčesané komplikovanejšie účesy ozdobené diadémom alebo závojom (obr. 2).

Obr. 7 - Otacilia, Ag antoniniánus

Obr. 8 - Galeria Valeria, aureus

Faustina st. (+ 141), manželka Antonina Pia (138-161) bola známa svojou krásou a múdrosťou. S nástupom manžela na trón získala titul Augusta a na minciach je zobrazovaná ako žena v zrelom veku. Jej početné razby s mincovým portrétnom ju predstavujú s vysoko vyčesanými vlasmi, ozdobenými perlamy vyšívanou korunkou, niekedy so závojom (obr. na 1. strane obálky). Dcérou Faustiny st. bola **Faustina ml.** (+ 175 n. l.), ktorá sa v roku 145 n. l. stala manželkou cisára Marca Aurelia (161-180). Bola veľmi podobná svojej matke a tiež známa svojou krásou. Jej rysy sú na mincových portrétoch jemnejšie, s charakteristickým mladistvým výzorom a s vlasmi vždy sčesanými do uzla. Namiesto čelenky nad čelom máva zvlnený prameň vlasov, ktorý je dôležitým rozlišovacím znakom (obr. 4).

Meno aj portrét cisárovnej **Manlie Scantilly** (+ 193 n. l.), podobne ako jej dcéry **Didie Clary**, sú v histórii známe len z malého počtu mincí razených niekoľko mesiacov v Ríme roku 193 n. l. za krátkej šesťdesiatdňovej vlády jej manžela Didia Juliana a sú veľmi vzácne. Na zlatej razbe Manlie Scantilly je zobrazené jej popsie s hlavou ozdobenou veľkým uzlom vlasov, ktorý ju odlišuje od ostatných cisárovien (obr. 5).

Novú módu rímskych účesov i nové zvyklosti priniesla na panovnícky dvor **Julia Domna** (+ 217 n. l.), manželka cisára Septimia Severa (193-211). Nepochádzala z Ríma, ale z mesta Emesa v Sýrii a jej vznešený pôvod (bola dcérou kňaza slnka Bassiana) sa markantne prejavovalo na jej portrétoch najmä nezvyčajnými účesmi, ktoré boli v tej dobe novinky a sú charakteristické pre účesovú módu prvej polovice 3. storočia nášho letopočtu. Dlhé husté vlasy má cez prosriedok hlavy nad čelom rozčesané, voľne spustené na ramená a až potom stočené a upevnené v tyle. Je zaujímavosťou, že literatúra uvádza približne 300 najrozličnejších typov razieb s jej portrétom (obr. 6).

Strieborný antoniniánus nám približuje mincový portrét **Otacie**, manželky cisára Philippa I. (244-249), ktorý znázorňuje mladšiu alebo zrelú ženu s vlasmi tradične nupravenými do vodorovných pruhov a zakončenými roličkou siahajúcou až na šižu (obr.7). Začiatok 4. storočia nášho letopočtu charakterizuje aureus cisárovnej **Galerie Valérie** (+ 315 n.l.), Diocletianovej dcéry a manželky Galeria Maximiana (293-311). Mincový portrét predstavuje mladú ženu s hladkými vlasmi, spletenými do vrkočikov a vyzdvihnuté nad čelo. Jej hlavu zdobí malá čelenka (obr. 8).

Cieľom tohto krátkeho príspevku bolo ukázať rozmanitosť účesovej módy určitého obdobia, ktorú nám približujú aj antické mince. Je prirodzené, že aj ďalší historický vývoj prinášal v účesovej móde pravidelné zmeny. Pritom aj mužská móda podliehala zmenám. Či to už bolo v dĺžke vlasov, tvare fúzov alebo brady, a preto účesová pánska móda na antických minciach bude témou niektorého z nasledujúcich príspevkov ■

Nezvyklé použitie výplatných strojov

Vyplácanie poštových zásielok výplatnými strojmi je pomerne bežná záležitosť. V odtlačku výplatného stroja sú tri viac-menej samostatné časti. Výplatný štočok v tvare pseudoznakmy s názvom štátu a príslušnej výplatnej hodnoty, ďalej je to denná pečiatka s názvom dohľadacej pošty a dátumom podania a tretiu časť tvorí štočok oprávneného používateľa. Vo výplatných odtlačkoch strojov, ktoré používajú pošty, táto časť chýba alebo je využitá na platenú reklamu. Podľa ustanovení Svetovej poštovej únie (UPU) je farba odtlačku vždy červená.

V poslednom čase sa ale vyskytlo nezvyklé použitie výplatných strojov. Firma Zlaté stránky MEDIATEL namiesto obvyklého výplatného štočku, používa textový štočok „Poštovné úverované“. Celý odtlačok je v čiernej farbe. Zatiaľ evidujem použitie od 1/1999. Obdobne aj Allianz Slovenská poisťovňa vymenila číselné označenie

hodnoty vo výplatnom štočku za text „PLATENÉ / PREVODOM“. Odtlačok je tiež čiernej farby.

Zlaté stránky MEDIATEL

Zlaté stránky MEDIATEL, spol. s r. o.

Pri stanej pračárni 14, P.O.Box 89

830 00 Bratislava 3

Poštovné úverované

Allianz

Slovenská poisťovňa

Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.
Dostojaňevského rad 4, 815 74 Bratislava 1

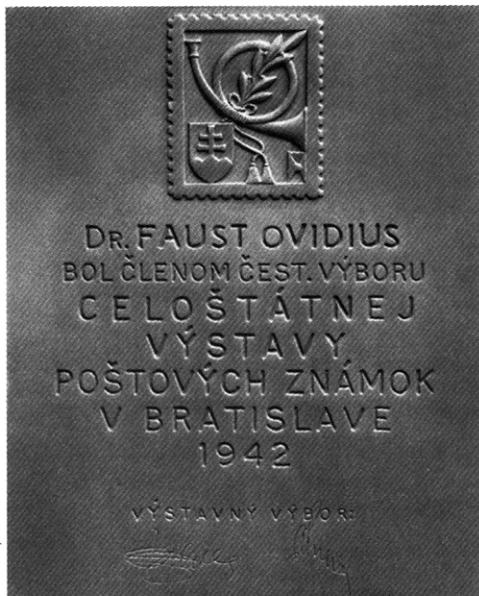
Je takéto použitie výplatného stroja povolené v poštovom vestníku alebo na to pamätajú poštové predpisy? Použitie čiernej farby namiesto červenej by to nasvedčovalo □ **J. Tvrđý**

VZÁCNÁ PLAKETA

Celoštátnej výstavy poštových známok BRATISLAVA 1942

Anton Fiala

Celoštátna výstava poštových známok v roku 1942 bola jednou z významných výstavných podujatí v Bratislave. Jej slávnostné otvorenie sa uskutočnilo 23. mája v Zimnej záhrade Slovenského múzea, kde si kultúrna verejnosť mohla pozrieť v jedenástich sálach ukážkové zbierky známok z celého sveta. Na otvorení výstavy prehovoril minister dopravy a verejných prác Július Stano, predseda Klubu slovenských filatelistov a zároveň predseda organizačného výboru Dr. Juraj Bulla a mnohí zahraniční hostia. Autori vystavených známkových zbierok vo svojich príhovoroch vyzdvihli význam poštovej známky ako propagačného média daného štátu, ktorá zjednocuje ľudí aj v ťažkých časoch vojny. Na základe vyhodnotenia poroty získali vystavovatelia zlaté, strieborné a bronzové medaily v dvoch veľkostiach, ďalej čestné ceny a plakety.

Obr. 1 - Plaketa Celoštátnej výstavy poštových známok v Bratislave v roku 1942

Pri realizácii výstavy zohral dôležitú úlohu aj člen jej čestného výboru Dr. Ovídius Faust. Za svoju aktívnu činnosť mu výstavný výbor udelil čestnú pamätnú plaketu. Plaketa je jednostranná z patinovaného hliníka. Na líčnej strane sa nachádza plasticky stvárnený znak Slovenskej pošty usporiadaný do tvaru zúbkovanej poštovej známky. Pod ním je viacriadkový nápis: DR. FAUST OVIDIUS / BOL ČLENOM ČEST. VÝBORU / CELOŠTÁTNEJ / VÝSTAVY / POŠTOVÝCH ZNÁMOK /

V BRATISLAVE / 1942 / VÝSTAVNÝ VÝBOR: (Pod nápisom sú dva podpisy funkcionárov [obr.1]).

Obr. 2 - Dr. Ovídius Faust (vľavo) a JUDr. Jozef Fundárek na nádvorí Starej radnice, 60. roky

Dr. Ovídius Faust (obr. 2) mal dôležité postavenie v meste, v rokoch 1922-1945 bol riaditeľom Vedeckých ústavov mesta Bratislavy, ktorých súčasťou boli aj archív, múzeum a knižnica mesta. Vďaka svojím jazykovým znalostiam a vedomostiam z kultúrnych dejín patril medzi popredných reprezentantov mesta.

Dr. Ovídius Faust mal možnosť v meste organizovať alebo vyjadrovať sa k dôležitým akciám politického, hospodárskeho alebo kultúrneho charakteru. Narodil sa 1. októbra 1896 v Bergu, gymnaziálne štúdiá absolvoval v Bratislave a univerzitu v Budapešti a vo Viedni. Začínal ako pracovník magistrátu v Bratislave v roku 1922 a ako riaditeľ Vedeckých ústavov pôsobil až do roku 1945. V tom istom roku bol tiež knihovníkom Slovenskej ligy. Pracoval aj pre Spolok sv. Vojtecha v Trnave. V rokoch 1953 až 1970 bol vedúci historického oddelenia v Západoslovenskom múzeu v Trnave. Zomrel 18. apríla 1972 v Bratislave.

V súčasnosti sa plaketa Dr. Ovídiusa Fausta nachádza v zbierkach Mestského múzea v Bratislave ■

Pramene:

- [1] K slávnostnému otvoreniu výstavy pozri články v novinách, napríklad: Slovák 24. mája 1942 alebo Slovenská Pravda 28. mája 1942. K rozhodnutiu výstavy pozri Slovenský filatelista č. 6 z 18. júna 1942 a Slovenský filatelista č. 7-8 z 24. septembra 1943.
- [2] KÁLMAN, J.: Ovídius Faust. In: 100 rokov Mestského múzea v Bratislave, 1868-1968. Bratislava 1968, s. 292-295.
- [3] KOLEKTÍV: Slovenský biografický slovník II. Zväzok E-J. Martin 1987, s. 59

Doporučená zásielka zo železničnej stanice Bzenica-Vyhne

Jozef Tekel'

Uhorská poštová správa v druhej polovici poslednej dekády 19. storočia umiestnila na väčších železničných staniciach osobitné poštové schránky. Staničná poštová schránka bola umiestnená v niektorých prípadoch na železničnej stanici, na ktorej by sme jej umiestnenie veľmi neočakávali, ale napriek tomu schránka mala dôležitú úlohu pre lepšie spojenie blízkeho poštového úradu s vlakovou poštou. Táto situácia vznikla v prípade, ak železničná stanica bola v obci bez poštového úradu alebo najbližší poštový úrad bol umiestnený v lokalite bez železničného spojenia. Železničná stanica bola na trati, na ktorej pôsobili vlakové pošty, a preto pre poštovú správu bolo výhodné vytvoriť na stanici vysunutú pracovisko najbližšieho poštového úradu. Zoznam týchto poštových staníc na území Slovenska z obdobia pred vznikom ČSR (1895-1918) je v monografii [1]. Zoznam sa darí postupne dopĺňať o nové nálezy pečiatok.

Pokúsím sa ukázať úlohu samostatnej poštovej schránky na prípade poštového úradu Vyhne. Poštový úrad bol umiestnený v obci, ktorá je vzdialená asi 6 km od železničnej stanice Bzenica (Szénásfalu, maď.). Pred 1. svetovou vojnou kúpeľní hostia, ale aj obyvatelia obce Vyhne, využívali služby železnice, a preto význam železničnej stanice v Bzenici bol podstatne väčší ako dnes. Na zlepšenie poštových služieb obyvateľov Bzenice a Vyhne bola zriadená poštová schránka (levélszekerény, maď.) na spoločnej železničnej stanici. Možno predpokladať, že dozor nad poštovou schránkou vykonával prednosta stanice, prípadne ním poverená osoba.

SZÉNÁSFALU-VIHNYEPESZERÉNYP.U.

Obyčajné, správne vyplatené zásielky, boli pred príchodom vlakovej pošty označené odtlačkom pečiatky staničnej schránky a odovzdané vlakovej pošte. Na železničnej stanici Bzenica zásielky prevzala vlaková pošta Garamberzence - Párkány-Nána / 87 alebo 88. Vlakové pošty číslo 87 a 88, pôsobili na trati Hronská Dúbrava-(Levice)-Štúrovo (a späť). Obdĺžniková pečiatka (a x b mm) má legendu SZÉNÁSFALU-VIHNYEPESZERÉNY

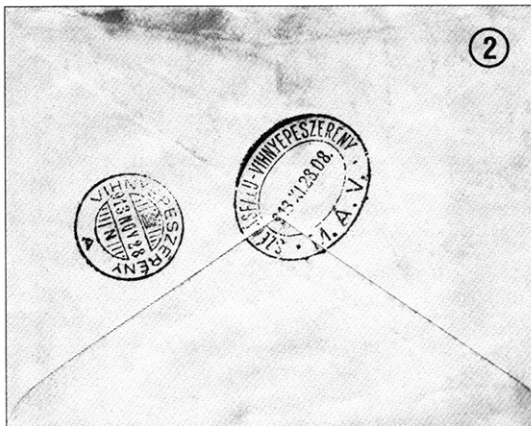
P.U. (P. U. = pályaudvar, maď., železničná stanica) a čierny odtlačok pečiatky je na natlačenej známke. Legenda pečiatky používaná na označenie zásielok podaných na železničnej stanici Bzenica - Vyhne vynikajúcim spôsobom dokumentuje, že poštová schránka slúžila obyvateľom Bzenica (obec bez poštového úradu) a rovnako aj obyvateľom obce Vyhne, ktorá nemala železničnú stanicu.

Nález doporučenej zásielky s pečiatkou staničnej poštovej schránky nie je zatiaľ opísaný v odbornej literatúre. Je to logické, pretože jej výskyt bol v rovine hypotézy. Preto nález doporučenej zásielky z poštovej schránky na území Slovenska si zasluži osobitnú analýzu a pozornosť.

Uhorská poštová správa vydala 1. mája 1913 osobitnú celinovú obálku s natlačenou známkou (35 f) pre vnútroštátny doporučený list. Obálka (obr.1) má typický červený rámček, známka je natlačená vo fialovej farbe. Všeobecne platí, že použitie tejto celinovej obálky na území Slovenska nie je bežné a zasluži si pozornosť zberateľov. Výnimčný je spôsob použitia obálky, pretože na celinovej známke je odtlačok pečiatky staničnej poštovej schránky SZÉNÁSFALU-VIHNYEPESZERÉNY P.U. Túto pečiatku monografia [1] neregistruje, ale mimoriadny je nález odtlačku pečiatky na doporučenej zásielke. Doporučená nálepka (RN) má legendu Szénásfalu-Vihnye-peszerény vasútállom.

Čo možno zistiť poštovohistorickou analýzou okolností vzniku tejto výnimočnej celistvosti? Odosielateľom zásielky je prednosta stanice (állomás főnökség, maď.) a služobný charakter dôležitej zásielky potvrdil odtlačok služobnej dátumovej pečiatky maďarských štátnych železníc (MÁV) na pečatnej strane obálky (obr.2). Odosielateľ podal zásielku ako doporučenú a aby nevznikli ťažkosti s výplatnými poštovými známkami, použil celinovú obálku v hodnote 35 f. Možno predpokladať, že prednosta stanice (prípadne poverená osoba) na celinu odtlačil pečiatku určenú na zásielky zo staničnej poštovej schránky (čím potvrdil jej prevzatie na poštovú prepravu), ale zásielku neodovzdal do vlakovej pošty. Pretože doporučená zásielka bola adresovaná do Peserény, miestnej časti obce Vyhne, zásielku prevzal poštový úrad

vo Vyhniach, ktorý potvrdil prevzatie zásielky na pečatnej strane listu odtlačkom dennej pečiatky s legendou VIHNYEPESZERÉNY / A / 913 NOV 28. Reálne možno predpokladať, že adresát dostal zásielku ešte v tento deň.

Mohlo by sa zdať, že na tomto mieste pátranie úspešne končí, ale nie je to úplne pravda. Predloženie celistvosti poskytuje ešte jednu otázku, na ktorú nepoznáam odpoveď. Kľúčovými otázkami sú pôvod a spôsob použitia doporučených nálepk (RN) na opisanej zásielke. Na prvý pohľad je jasné, že RN nebola používaná na poštovom úrade Vihnyepeszerény, pretože jej legenda sa nezhoduje s legendou dennej pe-

čiatky, ale zhoduje sa s legendou pečiatky na označenie zásielok z poštovej schránky na železničnej stanici Bzenica - Vyhne. Pozoruhodnú zhodu nájdeme medzi legendou pečiatky staničnej poštovej schránky a legendou RN. Preto si dovoľím vysloviť pracovnú hypotézu, že doporučené zásielky, ktoré boli podané na železničnej stanici v Bzenici, boli označené osobitnými doporučnými nálepkami. Tieto RN slúžili na označenie zásielok, ktoré prevzali na ďalšiu prepravu poštový úrad vo Vyhniach. Všeobecne možno konštatovať, že by išlo o analogické doporučené nálepky aké používali uhorské poštové zberne (postagyűjtő, maď.) alebo poštovne (postai ügynökség, maď.) od roku 1900. Pomocné označenie (vasútállomás, maď. = železničná stanica) podporuje túto hypotézu, ale jej platnosť definitívne potvrdí až nález celistvosti s doporučnou nálepkou VIHNYEPESZERÉNY a odtlačkom poštovej pečiatky VIHNYEPESZERÉNY / A.

Verifikácia pracovnej hypotézy by potvrdila osobitnú pozíciu staničných poštových schránok v Uhorsku ako medzičlánku medzi vlakovou poštou a poštovým úradom, ktorý pôsobil v lokalite bez železničného spojenia ■

Literatúra:

- [1] Obert, J., Tekeľ, J., Bartalský, Š., Varga, A.: Poštové pečiatky na území Slovenska 1752-1918, XV. zväzok monografie čs. známok, ZSF, Bratislava 1994

Kto to vie, odpovie...

VÝPLATNÉ AKO DOPLATNÉ?

Platnosť slovenských doplatných známok vydaných 5.8.1939 a 24.8.1942 s odtlačou v rokoch 1940-1941 skončila 30.9.1947. Posudzovaná celistvosť bola vyfrankovaná známkom Bratislavského vydania 1,50 K, ktorej platnosť na Slovensku skončila 28.2.1946. Známk na celistvosti podanej 30. marca 1946 v Trenčíne bola už neplatná, modrou ceruzkou bola preto vyznačená jej neplatnosť a vyznačené doplatné vo výške 1,20 K. Na zásielku boli vylepené dve známky T.G.Masaryk 50 h (Pof. 414), ktoré boli opečiatkované pečiatkou pošty Trenčín s dátumom 30.III.46-17 s rozlišovacím písmenom „e“. Doplatné na zásielke vyplatené známkami Londýnskeho vydania (Pof. 387 a 3x Pof. 389) a jednou známkou TGM 50 h (Pof. 414). Je zaujímavé, že použitie týchto výplatných známok ako doplatné bolo vykonané odtlačkom riadkovej pečiatky s textom DOPLATNÉ čiernej farby krížom cez známky nalepené na obálke (časť pretlačí je na obálke). Ešte zaujímavejšie je, že tieto pretlačené známky sú opečiatkované pečiatkou trenčianskej pošty (rozlišovacie písmeno „f“) a

s časovým údajom skorším o 5 hodín než ako bola zásielka podaná a zatažená doplatným. Táto celistvosť vedie aj k ďalším indiciám. Je nepravdepodobné, že by v tom čase pošta nemala k dispozícii ešte stále platné slovenské doplatné známky. Adjustovanie zásielky i skutočnosť, že zásielka bola (mala byť) prepravená do súsedného domu (z Hviezdoslavovej ulice č. 32 na tú istú ulicu č. 28) naznačuje domnienky, ktorým by filatelista mal venovať pozornosť. Ide tu o riadny doklad z poštovej prevádzky alebo o falzifikát celistvosti so súkromnou pretlačou výplatných známok Londýnskeho vydania a emisie Portréty? □ **ky**

От кого _____

Откуда _____

Почтовый индекс _____

*Pozdravné
lístky
Kavč
Ruskej
Kvča
pošty*

Почтовый индекс _____

Vladimír Priputen

U nás, na Slovensku, v podstate nemáme poštovú (filatelistickú) produkciu určenú na rôzne slávnostné dni, sviatky či iné udalosti, ktorá by sa im priamo venovala. Obchody i stánky sú síce plné rôznych takýchto produktov, ale úplne obchádzajú poštovú či filatelistickú účasť. A tak, ak chceme takéto želania niekam poslať, musíme dokupovať poštové známky.

Pred tromi rokmi ruská pošta začala vydávať nový reprezentatívny filatelistický produkt na vysokokvalitnej polygrafickej úrovni. Sú to pozdravné či blahoprajné lístky s natlačenou poštovou známkou, ale s prečiarknutou hodnotou. Prečo sú na týchto lístkoch natlačené známky s prečiarknutou hodnotou? Pretože tieto lístky nemajú adresovú časť, nemajú charakter poštových lístkov, ale sa posielajú v poštových celinových obálkach. Natlačené známky na týchto obálkach majú rovnaký námet, aký je na lístku s prečiarknutou známkou. Samozrejme, táto známka je už platná, bez prečiarknutia hodnoty. Doteraz bolo vydaných 15 takýchto kompletov a zhodou okolností na všetkých je hodnota vyjadrená písmenom „А“, čo je aktuálne poštovné za prepravu obálky v rámci Ruskej federácie.

Teda ide o suvenírový komplet, ktorý pozostáva z celinovej obálky s natlačenou, v podstate príležitostnou známkou a zloženého pozdravného štvorstranového lístka, na ktorom na poslednej strane je kópia známky z obálky s prečiarknutou hodnotou „А“. Na prvej strane lístka je obyčajne aktuálna kresba (alebo fotografia), druhá a tretia strana je čistá (prípadne s malým nevýrazným ornamentom)

na napísanie pozdravu alebo blahoželanía. Na štvrtjej strane, okrem už spomínanej známky, je vytlačený emblém Ruskej pošty a vydavateľa ruskej poštovej produkcie ИТЦ, „Марка“ (ИТС, „Marka“, vydavateľské centrum Ministerstva spojov RF), ako aj údaje vydavateľa a medzinárodný čiarový kód. Údaje vydavateľa obsahujú rok vydania, názov tlačiarne, číslo a dátum schválenia, meno autora námetu, ale aj upozornenie, že predaj a zasielanie lístku bez obálky so známkou nie je možné.

Celinová obálka vydaná k Velkej noci roku 2002

Ako som spomenul, do konca roka 2003 vyšlo 15 takýchto pozdravných, či blahoprajných obálok s lístkami. Väčšina z nich mala však viacero variantov. Napríklad prvý komplet s názvom „Ruže 2001“ umožňoval zákazníkovi vybrať si až zo 104 variácií lístkov a z troch veľkostí obálok. Na všetkých obálkach a lístkoch bola však vytlačená jedna a tá istá známka. Každá z doteraz vydaných kompletov je venovaná inej príležitosti. Niektoré sa však opakujú a na známke je rozdiel len v roku vydania. Napríklad známka vydaná k Velkej noci 2002 vyšla aj v roku 2003, rozdiel je len v roku vydania.

Na všetkých pätnástich známkach je okrem kresby a písmena hodnoty „А“ uvedený názov štátu РОССИЯ - ROSSIA, v azbuke (ruštine)

a latinčine (angličtine) a aj rok vydania. Celinové obálky s natlačenou známkou boli vydané v troch veľkostiach: Obyčajné (klasické) 114x162 mm, s názvom euroštandard 110x 220 mm a obálky dvojité 162x228 mm.

K niektorým príležitostiam boli obálky vydané vo všetkých troch veľkostiach (napríklad blahoprajný námet „Ruže“ vyšiel vo všetkých veľkostiach formátoch - obyčajné s 12 námetmi, euroštandard so 66 a dvojitých s 26 námetmi lístkov), k iným len dve veľkosti obálok (Deň žien vo formáte klasickom a euroštandarde) alebo len v jednej veľkosti (Deň obrancov vlasti vo formáte euroštandard).

A aké námety majú známky na týchto doteraz vydaných celinových pozdravno-blahoprajných obálkach je vidieť v nasledujúcom prehľade:

- 1 • Ruže - 2001, 2 • Ruže - 2001, 3 • K narodeninám - 2001, 4 • Klíččky - 2001, 5 • Ku dňu obrancov vlasti - 2002 ¹⁾, 6 • Ku dňu 8. marca - 2002 ²⁾, 7 • K Veľkej noci - 2002 ³⁾, 8 • K sviatku jari a práce - 2002, 9 • Ku dňu víťazstva - 2002, 10 • Pozvanie - 2002 ⁴⁾, 11 • Novoročné hračky - 2002, 12 • Deň obrancov vlasti - 2003 ⁵⁾, 13 • Ku dňu 8. marca - 2003 ⁵⁾, 14 • K Veľkej noci - 2003 ⁵⁾, 15 • K sviatku jari a práce - 2003 ⁵⁾.

Poznámky: ¹⁾ Deň obrancov vlasti (День защитников Отечества) bol v Rusku (Sovietskom zväze) jeden z najpopulárnejších sviatkov (istá obdoba dňa žien). Bol a aj je dňom pracovného voľna. Je to akási obdoba niekdajšiemu nášmu Dňu armády alebo dnešnému Dňu hrdinov Dukly, aj keď u nás nebol a ani nie je voľným dňom. V Ruskej federácii sa tento sviatok oslavuje 23. februára. Pôvodne to bol Deň Červenej (neskôr Sovietskej) armády a 23. februára sa oslavovalo preto, že v tento deň v roku 1918 bola založená Červená armáda. Tento sviatok bol dôvodom na vzájomné blahoželaná. Doma mám takéto blahoželanie, ktoré dostal môj mladší syn od spolužiaka, keď bol žiakom moskovskej strednej školy. Pretože tento sviatok oslavovali generácie a ľudia si naň zvykli, ani súčasné demokratické vlády sviatok nezrušili. Jednoducho ho premenovali na Deň obrancov vlasti. Obdobná situácia je aj so 7. novembrom - niekdajším sviatkom výroča VOSR. Tento deň oslavovali celé generácie a boli dokonca dva dni pracovného pokoja. V Rusku toto výročie dnes neoslavujú, ale 7. november je stále štátnym sviatkom s dňom pracovného pokoja. Teraz má názov „Deň zmierenia“.

²⁾ Obálky s blahoželaním k 8. marcu boli vydané vo všetkých veľkostiach - v roku 2002 ich bolo spolu 32 a v roku 2003 29 kusov. Aj keď tento sviatok bol u nás v minulosti sprofanovaný, v Rusku sa stále teší veľkej popularite. Veď Medzinárodný deň žien nevymysleli Rusi (alebo komunisti), vznikol na popud štrajku amerických tkáčok a prvýkrát sa oslavoval v roku 1909 v Nemecku, Rakúsku, Švajčiarsku a v Dánsku. Vzťah k sviatku sa mení aj u nás. Napríklad v ankete Slovenského rozhlasu v relácii „Dobré ráno“ na otázku či 8. marec oslavovať alebo nie, 127 poslucháčov sa vyjadrilo za a 20 proti. Tento sviatok žien každoročne pozdravuje aj pápež Ján Pavol II.

³⁾ Ruský názov „С праздником Пасхи . 2002“

⁴⁾ Mimoriadne zaujímavý počin. Tento lístok môže záujemca využiť na akékoľvek pozvanie - na stretnutie, oslavu narodenín, na svadbu, promóciu, krstiny alebo na akúkoľvek spoločenskú udalosť. Tieto celiny (lístky) existovali v Rusku už desiatky rokov, avšak vtedy mali natlačenú len výpltnú známku.

⁵⁾ Tieto námety známkov sú opakované vydania rovnakých známkov z roku 2002.

Podobný produkt pošty by bol iste zaujímavý i v našich podmienkach. Vydavateľ slovenskej poštovej produkcie by mohol takto obohatiť poštovú aj filatelistickú ponuku. Možno predpokladať, že by sa stretla s porozumením a záujmom širokej verejnosti □ **Vladimír Priputen**

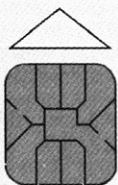

© Издательство "Марка" Минска, Россия, 2002
Тел.: "Информпресс-94" 2002-0822; 13.07.2001
Фото А. Филипповой

Продажи и пересылка без маркированного конверта не подлежит.

Открытка с конвертом № ПХ. 1

Lístok k Veľkonočnému kompletu (2002): Prvá strana lístka s ozdobnou kresbou (hore) a štvrtá strana lístka s kópiou príležitostnej známky z celinovej obálky s prečiarknutou hodnotou (dole)

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU

/72/

RUBRIKA PRE ZBERATELOV TELEFÓNNYCH KARIET

Marián Jobek

Prvú časť príspevku o poľských telefónnych kartách som skončil opisom TK čísla 41, teda obdobím, ktoré by sa dalo nazvať „klasikou“ poľských TK. Hneď nasledujúce dve karty s nevýrazným námetom sa vyznačovali spoločným vysokým nákladom - vyše 2 miliónov kusov.

Poľský telekomunikačný operátor sa hneď od začiatku výrazným spôsobom zamerlal na propagáciu turisticky atraktívnych poľských miest. Takýchto telefónnych kariet bolo vydaných veľa, preto iba námatkovo spomeniem niekoľko z nich: Pohľad na Varšavu (č.44, náklad 271,8 tis. kusov), Varšava - pomník Chopina (č. 45, 740,4 tis. kusov, obr. 1), Varšava - zámok Belveder (č.46, 520,6 tis. kusov), Poznaň (č.54, 905,9 tis. kusov), Toruň (č.79, 210 tis. kusov), Krakov (č.106, 401,8 tis. kusov) atď. S podobným námetom boli vydané desiatky ďalších kariet. V tomto trende vydávania poľské telekomunikácie pokračujú až dodnes s tým rozdielom, že postupne sa menil a vyvíjal dizajn zadných strán kariet.

TELEFÓNNE KARTY POĽSKA

II. časť

Každý zberateľ TK, ktorý sa zaujíma o námet architektúry, zámkov a kaštieľov, katedrál, kostolov a kláštorov, mestských radníc, opevnení, námestí, sochárskych diel a ďalších podobných motívov, si skutočne príde „na svoje“. Je len škoda, že poľský telekomunikačný operátor na svojich TK neuvádza aspoň základné identifikačné údaje - rok vydania a náklad a nezaviedol ani žiadny systém označovania TK, ktorý by uľahčil rýchlu orientáciu a zariadenie v zberateľskej praxi. Zberatelia poľských kariet to môžu potvrdiť, aké problémy spôsobuje

tento nedostatok pri vyhľadávaní potrebných údajov o nejakej konkrétnej karte pomocou katalógu. Najmä ak si uvedomíme, že 1. časť poľského katalógu len pri verejných TK firmy URMET končí pri poradovom čísle 1399...! Táto skutočnosť bráni tomu, aby sa zberateľ vedel rýchlo orientovať a rozoznať, či ide o verejnú TK s vysokým alebo nízkym nákladom (prípadne veľmi nízkym pod 5 tisíc kusov). Až a okrem spomínaného počtu verejných TK existuje aj skupina 146 kusov privátnych kariet, ktorých náklad sa pohybuje od 100 do 10100 kusov, pričom väčšina z nich má náklad práve 100 až 200 kusov.

Ďalšou, voľne pokračujúcou sériou telefónnych kariet sú s námetom spoločného poľsko-českého pohoria - Karkonoše. Prvou z nich bola TK č. 63 s názvom Karkonosze (268,8 tis. kusov) vydaná v roku 1995. Na túto voľne nadväzuje TK č. 166 označená rímskou číslicou ako Karkonosze I (393 tis. kusov) a potom ďalšie: TK č.167 (II, 393 tis. kusov), TK č.168 (III, 393 tis. kusov), TK č. 169 (IV, 68,9 tis. kusov), TK č.208 (V, 345,7 tis. kusov), TK č. 209 (VI, 347,5 tis. kusov), TK č.210 (VII, 266,2 tis. kusov), TK č.211 (VIII, 137,7 tis. kusov), TK č.212 (IX, 269,6 tis. kusov), TK č.314 (X, 418,1 tis. kusov), TK č. 381 (XI, 415,1 tis. kusov, obr. na 1. strane obálky), TK č. 398 (XII, 262 tis. kusov) TK č. 460 (XIII, 269,4 tis. kusov), TK č. 646 (XIV, 268,9 tis. kusov) a TK č. 647 (XV, 269,4 tis. kusov).

Ďalšiu, pomerne veľkú skupinu tvoria TK propagujúce rozličné výrobky a služby. Produkciu týchto reklamných telefónnych kariet možno zaradiť medzi dostupné alebo relatívne dostupné TK. Napríklad TK č. 48 (syr Hochland, 282,8 tis. kusov), č. 61 (auto multišpeditér Pekaes, 330,4 tis. kusov), č. 85 (Radio Taxi, 356,2 tis. kusov),

č.86 (Radio Classic, 72,8 tis. kusov), č.97 (lieky Bayer, 7,2 tis. kusov), č.101 (banka PKO S.A., 262 tis. kusov), č.107 (BM System, 283,9 tis. kusov), č.109 (propagácia nefajčenia, 339,9 tis. kusov, obr.3) a ďalšie.

nie), pričom každá z nich má náklad 1,26 mil. kusov. Ďalšie TK s týmto námetom nepoznáme.

Z pohľadu zamerania tejto rubriky je zaujímavé, že poľský telekomunikačný operátor vydal viaceré TK s prímym alebo nepriamym vzťahom k zbieraniu poľských telefónnych kariet. Prvou z nich je telefónna karta č. 247 (145,7 tis. kusov), ktorá propagovala

katalóg poľských telefónnych kariet (obr.5). Ďalšou bola TK č. 320 (71,9 tis. kusov), ktorá propagovala zberateľskú akciu „Europa Card Show Riccione 97“ v Taliansku. V roku 1997 bol usporiadaný I. ročník výstavy telefónnych kariet v meste Lodž. O rok neskôr, k II. ročníku v roku 1998, bola vydaná telefónna karta č. 484 (76,9 tis. kusov, obr.6) a vydávanie k príležitosti výstavy pokračovalo aj v nasledujúcich rokoch: III. ročník v roku 1999 TK č. 684 (10,4 tis. kusov), IV. ročník v roku 2000 TK č. 812 (10 tis. kusov), V. ročník v roku 2001 TK č.1056 (65,5 tis. kusov) a VI. ročník v roku 2002 TK č.1330 (6 tis. kusov). V roku 2002 bola vydaná TK č.1327 (6 tis. kusov) pri príležitosti IV. výstavy telefónnych kariet v meste Wroclaw.

Poľský telekomunikačný operátor oslovil zberateľov telefónnych kariet vydaním TK č. 683 (272,3 tis. kusov, obr. 7) a vydaním TK č. 1029 (4,1 tis. kusov) verejnosti signalizoval, že telefónne karty nie sú len impulzmi na telefonovanie, ale aj predmety zberateľského záujmu. Do tejto skupiny môžeme zaradiť aj TK č.500 z roku 1998 (tzv. strieborná karta, 35 tis. kusov) a TK č. 1000 z roku 2000 (tzv. zlatá karta, 5 tis. kusov). Tieto jubilejné karty symbolizujú, že bolo vydaných 500 resp. 1000 vzorov TK a prišlo aj ku koordinácii medzi oficiálnym poľským telekomunikačným operátorom a súkromným vydavateľom katalógu poľských TK.

V predchádzajúcich riadkoch som písal o nevýhodnosti, že poľské telefónne karty neobsahujú aspoň základné identifikačné údaje. Priam učebnicovou ukážkou tejto skutočnosti je informačný šum o sérii TK vydanéj numizmatickou firmou W. Michalak. Táto firma vydala pekné verejne prístupné karty vo veľmi nízkych nákladoch, na ktorých propaguje svoju firmu (kontaktné údaje a do kruhu napísané meno majiteľa „Władisław Michalak“). Na pozadí týchto textov je na TK č. 301 (2,5 tis. kusov) obrázok slona, na Tk č. 339 (2,5 tis. kusov) je obrázok losa, na TK č. 412 (5 tis. kusov) je obrázok orla a na TK č. 439 (5 tis. kusov) je obrázok králika. Netreba zdôrazňovať, že tieto karty nie sú bežné a medzi zberateľmi veľmi hľadané ■

Doslov autora: Toto pokračovanie Malého okienka telekartistu (MOT) uzatvára jeho šestočné vychádzanie. Za tento čas rubrika ani raz nepauzovala, ani raz nebola prerušená! Pravda, neraz som podklady dodal o päť minút dvanásť, ale pomocou redakcie vždy sme prípravu rubriky zvládli. Prečo to píšem?

Na príprave rubriky do tohto čísla Zberateľa som nemale na výber. Stál som pred voľbou: Buď sa zmierim s prvým vynechaním rubriky alebo ho pripravím v polohe „ležiaceho strelca“. Vybral som si druhú možnosť a príspevok som napísal ležiac pripútaný na nemocničnom lôžku. Keďže som nemohol lôžko opustiť, potreboval som pomoc a aj príspevok „musel“ prísť prevziať sám šéfredaktor, ale nakoniec som svoje predsavzatie splnil.

Okolnosti zrodu tohto príspevku adrešujem na margo týchto kolegov - zberateľov, ktorým rôzne pseudoprekážky, pseudoproblémy a pseudovýhovorky bránia podieľať sa na písaní príspevkov nielen do tejto rubriky, ale všeobecne do časopisu. Nejde často len o pohodlnosť?

SÚ VŠETKY OBALY BALÍKOV NEZAUJÍMAVÉ ?

Dušan Evinic

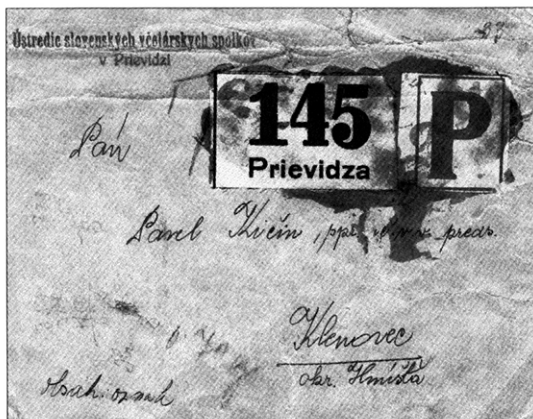
Obaly balíkov končia spravidla v odpade. Väčšinou je to zapríčinené ich rozmermi a i pre filatelistu nepríťažlivým usporiadaním podacích a dodacích údajov a použitých nálepiek. Pomerne zaujímavejšie sú malé obaly, s rozmermi obdobnými ako majú listové zásielky alebo adresné štítky, na ktorých sú sústredené veci, ktoré môžu filatelistu zaujať. Ako dôkaz horeuvedeného tvrdenia si dovoľujem priblížiť dva obaly balíkov a jeden adresný štítek z balíka.

1 ■ Obal z balíka vo forme listu s rozmermi cca 155x125 mm s hmotnosťou 70 gramov, ktorý slúžil podľa rukopisného údaju vľavo dolu na zaslание odznaku. Odosielateľom bolo Ústredie slovenských včelárskych spolkov v Prievidzi adresátovi v Klenovci. Balík bol podaný na pošte Prievidza s podacím číslom 145.

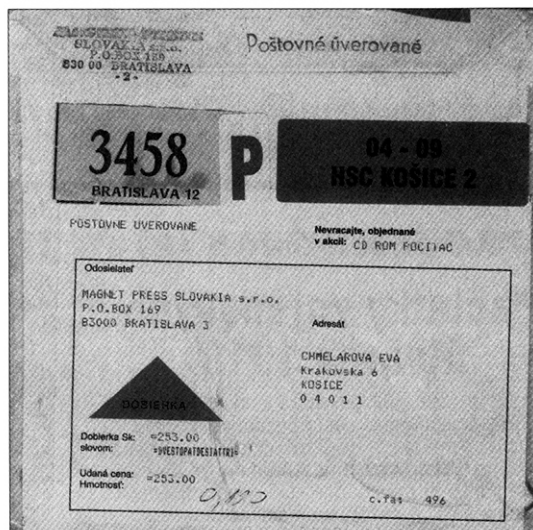
Vzhľadom na rozmary balíka ho bolo možné spolu s inými dopravovať vo vreci, čo dokladuje červená nálepka s písmenom „P“, umiestnená vpravo od podacej nálepky. Nálepka s písmenom „P“ je skratka českého výrazu pytlovka, po slovensky vrecovka. Vľavo od podacej nálepky a čiastočne i pod ňou je modrou ceruzkou napísané písmeno „T“, čo znamená, že balík bol podaný ako nevyplatený. Výplátne za balík spolu s príplatkom za nevyplatené podanie mal uhradiť príjemca balíka, čo sa v tomto prípade i stalo, lebo inak by mu balík nebol vydaný. Už spomínaná hmotnosť balíka 70 gramov je uvedená modrou ceruzkou, zhruba 3 cm od spodného okraja obalu balíka.

2 ■ Ďalší obal z balíka s dobierkou vo forme listu štvorcového tvaru s rozmermi cca 158x158 mm bol odoslaný z Bratislavy do Košíc. Na rozdiel od predchádzajúceho obalu tento mal pestrejší obsah. Pečiatka odosielateľa je umiestnená v určenej priestre vľavo hore.

Napravo od nej je riadková pečiatka s textom: „Poštovné úverované“. Poplatok za túto balíkovú zásielku nebol uhradený ihneď pri podaní, ale až v termíne dohodnutom v zmluve medzi pošťou a odosielateľom. Túto výhodu môžu využívať odosielatelia, ktorí pravidelne zasielajú väčšie množstvá poštových zásielok. Následne sú pod pečiatkou odosielateľa a pečiatkou Poštovné úverované umiestnené poštové nálepky. Vľavo je podacia nálepka pošty Bratislava 12 s podacím číslom 3458, čiastočne cez ňu je nalepená samolepiaca nálepka s červeným písmenom „P“, označujúca vrecovku. Samolepiaca nálepka v tejto úprave slúžila na nalepenie na balík i k nemu patriacu sprievodku.

Obr. 1 - Obal vo forme i rozmerov listu k nevyplatenému balíku z Prievidze do Klenovca.

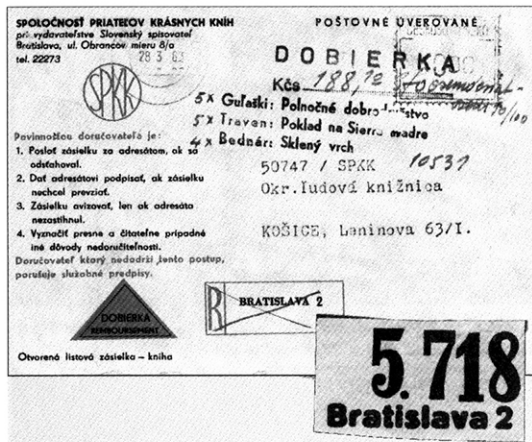
Obr. 2 - Obal na balík v tvare štvorca, k balíku s dobierkou z Bratislavy do Košíc. Poštové poplatky za balík sú úverované.

Úplne vpravo je nalepená balíková smerová nálepka III. typu s textom: „04-09/ HSC KOŠICE 2“ vytlačenej čierne na fialovom papieri. Nálepka má samolepiace vyhotovenie. Lepí sa na balíky určené na doručenie v rámci Hlavného spracovateľského centra Košice 2 tzn. pre poštu s rozpätím poštových smerovných čísiel od 04... do 09... Na obale balíka by mala byť nalepená ešte nálepka s označením, že ide o balík s dobierkou. Túto nálepku nahrádza príslušný údaj na adresovom štítku.

Pod poštovými nálepkami je nalepený adresový štítek s uvedením odosielateľa, adresáta, výšky dobierky, údaj ceny, spôsob úhrady poštovného, obsah balíka.

Tieto údaje sú doplnené na adresovom štítku tlačiarňou počítača. Tlačou, červeným trojuholníkom s čiernym textom je

na adresovom štítku vytlačene označenie dobierky. Rukopisom je v strede dolnej časti adresového štítku uvedená hmotnosť balíka vo forme 0,120 tzn. 0,12 kg - 12 dkg. Balíky s dobierkou sú vydávané adresátom až po zaplatení na nich viaznucej dobierkovej sumy.

Obr. 3 - Adresový štítok určený na doporučenú zásielku, použitý na balík s dobierkou s obsahom kníh, odoslaný z Bratislava a adresovaný do Košíc.

3 ■ Adresový štítok z balíka so zásielkou kníh na dobierku z Bratislava do Košíc. Ako adresový štítok na balík bol použitý adresový štítok určený na doporučené zásielky. Predtlač údajov na doporučenú zásielku - veľké červené písmeno „R“ a názov podacej pošty Bratislava 2 v čiernej farbe sú prečiarknuté. Poplatky za balík s dobierkou boli úverované. Napriek tomu je na adresovom štítku odtlačok výplatného stroja pošty Bratislava 2 s nulovou hodnotou. V dennej pečiatke výplatného stroja je dátumový údaj 28.3.63. Na adresovom štítku je vpravo dolu nalepená podacia nálepka - časť na balík pošty Bratislava 2 s podacím číslom 5718. Na adresovom štítku je natlačený údaj odosielateľa, povinnosti doručovateľa ako má so zásielkou zaobchádzať, keď sú problémy s jej doručením, spôsob úhrady poštovného, už spomínaná predtlač na doporučenú zásielku a dvojzjazyčné označenie dobierky, ktoré nahrádza dobierkovú nálepku. Pečiatkami s rukopisným doplnením je na štítku označenie výšky dobierky a obsahu balíka, názvy kníh.

Verím, že i na ďalších obaloch z balíkov, hlavne malých rozmerov možno nájsť pri ich pozornejšom prezretí viaceré zaujímavosti i odlišnosti od bežného stavu, čo umožní dokladovať pestrosť i týchto zatiaľ zaznávaných častí balíkových zásielok □ Dušan Evinic

PROJEKT 2005 (9)

Pečiatky vojenských útvarov 1919

Vojenské obsadenie Slovenska v roku 1919 a jeho dokumentovanie poštovohistorickým materiálom, patrí medzi najvzrušujúcejšie bádania. Musíme brať do úvahy, že tu vládol v tej dobe a ešte krátko aj po nej, obrovský chaos. Poštová činnosť bola obmedzovaná prelínajúcimi sa vojenskými operáciami a železničná doprava slúžila v prvom rade armáde pri presunoch na jednotlivé operačné lokality. Obsadzovanie územia Slovenska prebiehalo postupne a nie frontálne. Popri československej armáde určité časti územia postupne obsadzovala aj maďarská armáda.

Útvary jednej i druhej armády mali svoje útvary pečiatky. Československých je však omnoho viac!

Problematika útvary pečiatok československej armády v roku 1919 je sama o sebe veľmi zložitá. Už samotné zriaďovanie oficiálnej Poľnej pošty je veda pre vedu a vyžaduje obrovské nasadenie a štúdium veľkého množstva materiálu. Musím však zložiť poklonu Bohumilovi Matějkoví, ktorý svojho času položil dobré základy pre ďalší výskum tejto zložitej činnosti a Jo-

zefovi Tekelovi, ktorý problematiku rozvinul do nevidanej šírky a hĺbky, a vytvoril tak predpoklady pre ďalších ľudí zaoberajúcich sa touto tematikou. Žiaľ, takýchto ľudí je žalostne málo. Navyše azda 90% študijného materiálu sa nachádza na území Českej republiky, čo je pochopiteľné podľa zloženia armády.

ČS. ŠTÁBNÍ PRAPOR Č. 2 I. SETNINA.

Československý sťahovací pluk č. 11.
6. poľný setnina.

Súpisom a evidenciou útvary pečiatok sa zaoberá veľmi pozorne Projekt 2005. Eviduje nielen československé pečiatky, ale aj maďarské z roku 1919 a navyše aj pečiatky zdravotníckych zariadení a pečiatky Červeného kríža z tohto obdobia. Posledne menovaných však nebolo veľa. Všetky tieto pečiatky vytvárajú veľmi zaujímavý kolorit čo do prevedenia, farebnosti, ale aj doby použitia v určitej lokalite. Zo všetkých štúdií Projektu 2005 práve toto štúdium potrvá najdlhšiu dobu, hoci z časového hľadiska v rámci poštovej histórie toto obdobie trvalo najkratšie. Aj preto autor veľmi rád využíva príležitosť na podakovanie zberateľom, ktorí sa svojimi poznatkami podieľajú na tejto práci.

□ Michal Kiššimov

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (4)

PRE MLADÝCH AJ SKŔOR NARODENÝCH

Štefan J. Pliško

Z občasných rozhovorov s adeptmi filatelie viem, že niektorí nemajú problémy určiť názov štátu, pokiaľ je na známke uvedený aj v latinke. Na druhej strane ich však zaujímajú aj cudzie - pre nás Európanov - často exoticky vyzerajúce „čarbanice“.

Latinské písmo (latinka) je najrozšírenejším druhom písma, ktoré používa približne 40% gramotného obyvateľstva Zeme. Značky (písmená - grafémy) sú sice rovnaké, no ich zvuk (fonéma) nie je vždy totožný s našou výslovnosťou a v slovnom prejave môže spôsobiť značné problémy. Tak napríklad naše „s“ sa v maďarčine číta i vyslovuje ako „š“, naproti tomu naše „č“ sa v maďarčine píše ako „cs“ a v nemčine k tomu treba viacero znakov, lebo sa píše „tsch“. Tak isto nemecké „ch“ je vo výslovnosti totožné s našim „ch“, ale vo francúzštine je to už „š“ - a preto pozor! - obľúbený katalóg MICHEL je vždy len MICHEL a nie, ako často počujeme MIŠEL. Našťastie sa nás tento problém až natoliko netýka. Podstatnejšie však je oboznámiť sa aspoň v krátkosti s jednotlivými typmi latiniky, s ktorými sa bežne na známkach pri označení vydavateľa stretávame.

Sú to najmä:

- **antikva**, ktorá je základnou formou latinského tlačového písma. Vyznačuje sa kolmými alebo doprava naklonenými driekmi písmen (kurzíva) rovnakej hrúbky, so serifmi (pätkami) rôzneho tvaru a pravidelne hrubými ťahmi písmen (C, O, P, R).

- **renesančná antikva** (mediaval) sa od základnej antikvy líši tieňovými (zosilnenými priamymi alebo oblými) ťahmi písmen,

- **bezserifové písmo** (nazývané aj grotesk, alebo neodoborne „paličkové písmo“) sa od základnej antikvy líši tým, že písmená nemajú pätky. Jedným z jeho druhov, vy-skytujúcich sa aj na známkach je tzv. blokové (tučné) písmo.

POZNÁVAJME ABECEDY

Žiadna cesta nevedie priamo k cieľu, na každej sú zákruty a odbočky, a tak aj my, ak sa odhodláme urobiť ďalší krok na našej pomyslenej ceste, musíme na chvíľu odbočiť a pohovoriť si čo-to o rôznych druhoch písma, s ktorými sa na známkach stretávame. Nepôjde však o žiadne vedecké traktáty o vzniku, vývoji a rozšírení jednotlivých druhov písma, ale len o letmý pohľad do spleti abecied z hľadiska nášho zberateľského záujmu.

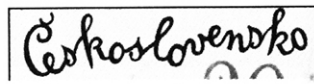
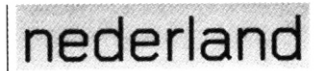
Čo je to vlastne písmo? Všeobecná charakteristika hovorí, že písmo je „sústava určitých vyrytých, písaných alebo vytlačенých značiek (písmen) vyjadrujúcich slová, slabiky alebo jednotlivé hlásky ľudskej reči vo viditeľnej forme“.

AMALIENBORG · DANMARK

Druhy latinského písma (zhora):
antikva, renesančná antikva, grotesk

Formy latinského písma: miniskula, tieňované, písané, negatívne, kontúrové

Všetky tieto druhy písma sa vyskytujú aj v ďalších podtypoch (barokná antikva, klasicistická antikva, bastardné písmo, egyptienka a mnoho ďalších), čo je však pre našu praktickú potrebu zanedbateľné. Dôleži-

tejšie však je, že sa na známkach objavujú tak veľké písmená (majuskula), ako aj malé (miniskula) písmená a okrem toho, i keď veľmi zriedkavo, aj písaná forma písma. Do tejto skupiny môžeme zaradiť aj írské písmo, a to nielen preto, že írština je úradným jazykom (popri angličtine) v Írskej republike, ale že nápisy na známkach vrátane pretlačí sú skoro výlučne uvádzané írskym písmom. Toto je veľmi podobné latinke (nemá však osobitné znaky pre veľké a malé písmená), takže s jej čítaním, až na dost obťažnú výslovnosť, nie sú problémy.

Írské písmo a secesné písmo

Písmo sa v priebehu svojho vývoja stalo aj predmetom umeleckej tvorby, a tak sa stretávame tiež s jeho voľným umeleckým spracovaním. Sú to rôzne modifikované písmo, tzn. písmo odvodené z pôvodného písma, pričom charakter ostal zachovaný (negatívne, kontúrové,

tieňové písmo), prípadne módné písmo, ktorého charakter zodpovedá vkusu doby, v ktorej vzniklo (secesné písmo A. Muchu na prvých československých známkach). Podobne to platí aj o písme pojatom v ozdobnom štýle.

Rôzne modifikácie písma

Fraktúra je ďalšou skupinou písma a týmto názvom sa označuje vlastne prvé Guttenbergerovo tlačiarenské písmo. Má lomené aj oblé taha písmen. Písmená „b“, „h“, „k“ a „l“ sú rozštiepené. Do tejto skupiny patria:

- **gotické písmo** s dôsledne lomenými oblúkmi minuskule, čím sa odlišuje od rotundy, tzn. minuskule s prevažne oblými oblúkmi. Na známkach sa objavuje veľmi zriedkavo (Španielsko z roku 1930),

Upravené gotické písmo - švabach

- **švabach** (upravené gotické písmo) je lomené písmo s oblými kresbovými prvkami. Na známkach sa vyskytuje len v nemeckých jazykových oblastiach (staronemecké štáty, Nemecko, Rakúsko) a na pre-

tlačiach známkov niektorých okupovaných území počas prvej a druhej svetovej vojny. Približne od roku 1940 je švabach na poštových známkach nahradený latinkou.

- **extragotik** je z roku 1905, kedy v Ríšskej tlačiarňi v Berlíne bolo vytvorené ozdobné gotické písmo na zhotovenie preťačiek pre vtedajšie nemecké zahraničné poštové úrady v Číne, Maroku a Turecku.

Nelatinkové písma sa členia na niekoľko skupín. Prvé dve skupiny sa líšia smerom písania zľava doprava (pravosmerné) alebo sprava doľava (lavosmerné). Ostatné, nazývané aj exotické, sú písma mimoeurópske hláskové, slabičné a znakové. V poslednom čase sú snahy sem zaradiť aj piktogramy. Do prvej skupiny nelatinkového písma patria:

- **slovanské písma**, ktoré vznikli na podklade východogréckej abecedy a slúžili predovšetkým na cirkevné účely. Bola to staršia hlaholika, upravená sv. Cyrilom a novšia cyrilika. Tieto písma sa rozšírili hlavne medzi národmi, pridržiavajúcimi sa pravoslávia (východní a južní Slovania), kým ostatní Slovania, pridržiavajúci sa západnej, tzn. latinskej liturgie (Česi, Chorváti, Lužičania, Poliaci, Slováci, Slovinci) si osvojili postupne latinku.

Slovanské písma

Príkladom používania cyriliky aj v neslovanskom, ale ortodoxnom prostredí, sú inak „nemé známky“ Mol-

davského kniežatstva, tzv. volské hlavy z roku 1858. Cyrilika sa naďalej vyvíjala a postupnými reformami vznikla dnešná azbuka, používaná s malými odchýlkami mimo vlastného Ruska aj v Bielorusku, na Ukrajine, v Bulharsku, Macedónsku, Srbsku, Čiernej Hore. Počas sovietskej vlády v bývalom ZSSR sa azbuka po určitých úpravách stala podkladom na vytvorenie národného písma tým národom, ktoré nemali vlastné písmo, ako aj moderného mongolského písma.

- **novogrécke písmo**, ktoré je síce priamym pokračovaním staršieho gréckeho písma, ale sa výraznejšie nerozšírilo a ostalo izolované len na terajšiu grécku oblasť. To znamená, že aj jeho výskyt je obmedzený na grécke a cyperské známky,

Novogrécke písma

- **arménske písmo** vzniklo na základe gréckeho a severoaramského písma okolo roku 405 nášho letopočtu. Na poštových známkach sa objavuje prechodne od roku 1919 na pre tlačových vydaniach a definitívnych známkach sovietskeho Arménska. Od roku 1924 platili známky ZSSR a spolu s vyhlásením samostatnosti Arménska v roku 1992 sa vracia na známky aj arménske písmo,

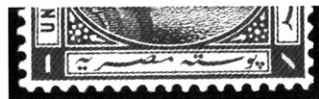

Arménske a gruzínske písma

- **gruzínske písmo** na známkach má podobný osud ako arménske, má však tri podoby, a to dve cirkevné a jednu svetskú (mchedruli), ktorá sa znova objavuje na známkach od roku 1993, kedy Gruzínsko vyhlásilo svoju nezávislosť.

Medzi nelatinkové (lavosmerné) písma patrí v prvom rade

● **arabské písmo**, ktoré je charakterizované ako spoluhláskové písmo, v ktorom sa krátke samohlásky v texte obyčajne neoznačujú. Vyskytuje sa na známkach arabských krajín a aj na známkach moslimských krajín severnej Afriky a Prednej Ázie (bývalá Osmanská ríša, Perzia, Egypt, určitý čas aj Azerbajdžan). V Turecku bolo v roku 1928 nahradené latinkou, prispôbenou tureckej fonetike,

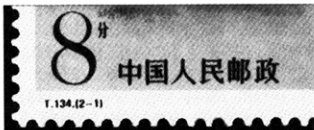
Rôzne druhy arabského písma

● **hebrejské písmo** je ďalším nelatinkovým lavosmerným písmom, vyskytujúcim sa na známkach Palestíny a terajšieho štátu Izrael, často spolu s arabským písmom.

Hebrejské písmo

Ostatné mimoeurópske písma, nazývané aj orientálne alebo exotické, vyskytujúce sa na poštových známkach, okrem základného členenia na pravo- alebo ľavo smerové členíme ďalej na hláskové, jedno- a viacslabičné a znakové (slovné, obrazové). Vzhľadom na to, že ich výskyt je miestne ohraničený, uvediem ich bez podrobnejšieho členenia súhrnne v abecednom poradí. Ide o nasledovné písma:

Amharské, čínske a hindské písmo

● **amharské písmo**, ktoré sa vyskytuje na známkach Etiópie, kde je amharčina úradným jazykom,

● **bangálske písmo** je podobné hindskému a nájdeme ho na známkach Bangladéšu,

● **barské písmo** sa vyskytuje na známkach od roku 1937 ako preťažka na indických známkach a neskoršie aj na definitívnych známkach s meniacim sa názvom krajiny,

● **čínske písmo** je znakové. Slovník z roku 1938 uvádza až 60 tisíc znakov, v praxi však už znalosť 3 až 5 tisíc znakov sa považuje za úplnú gramotnosť. Stále sa však opakujú pokusy zjednodušiť čínske znakové písmo, ktoré sa pôvodne písalo zvisle sprava doľava, dnes však už prevládá písanie vodorovne zľava doprava. Jeho výskyt je pomerne veľký najmä na rôznych provinčných vydaniach väčšinou preťažkových a samozrejme, na definitívnych vydaniach od počiatku vlastnej emisnej činnosti od konca 19. storočia až dodnes,

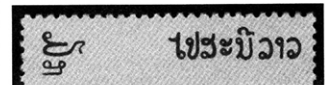
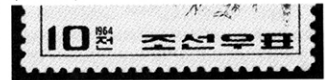
Japonské a khmerské písmo

● **hindské písmo** sa používa na indických známkach, a to či už z obdobia britskej nadvlády alebo nezávislého štátu. Predtým pôvodné feudálne a zmluvné štáty, ktoré vydávali vlastné známky (bezmála 40 štátov a štátikov) označovali názov štátu na

známkach písmom, zodpovedajúcim používanému jazyku, ako napríklad bengálskemu, pandžabskému, urdskému, sinhalskému a viacerým iným,

● **japonské písmo** je slabikové, má dve abecedy - hiraganu a katakanu - a používa ako zjednodušujúce prvky v písomnom prejave aj slovné znaky. Píše sa zvisle sprava doľava, v poslednom čase aj vodorovne zľava doprava. Na starších známkach, približne do polovice 20. storočia, nájdeme mimo písomného označenia zakomponovaný aj symbol cisárstva - chryzantému.

● **khmerské písmo** je slabičné (písmom úradného jazyka v Kambodži (Khmer),

Kórejské a laoské písmo

● **kórejské písmo** je hláskové písmo a používa sa na známkach severnej aj južnej Kórey. Mimo písomného označenia nachádzame na známkach južnej Kórey často zakomponovaný symbol mužského a ženského princípu,

● **laoské písmo** je druhým najrozšírenejším písmom rodiny thajsko-laoských jazykov, na známkach sa však vyskytuje len po získaní samostatnosti a s tým spojenou vlastnou emisnou činnosťou v 50. rokoch minulého storočia (Laos bol súčasťou Francúzskej Indočíny, počas druhej svetovej vojny bol obsadený Japonskom),

● **mandžuské písmo** je vlastne prispôbená verzia pôvodného mongolského písma a na známkach sa popri ňom vyskytuje aj zakomponovaná štylizovaná orchidea,

● **mongolské písmo** sa na známkach Mongolska vyskytuje vo dvoch podobách, a to zo začiatku emisnej činnosti pôvodné mongolské písmo a zhruba od 40. rokov 20. storočia nové, upravené na základe azbuky v častej kombinácii s pôvodným písmom,

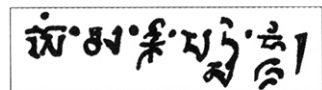
● **sinhalské písmo** sa objavuje na známkach Srí Lanky (Ceylon), kde je sinhalačina úradným jazykom,

Janov - európske mesto kultúry

● **thajské písmo** poznáme zo známok Siamu (1885-1939 a 1947-1950) a ďalej po zmene oficiálneho názvu krajiny aj zo známok Thajska,

● **tibetské písmo** je na známkach Tibetu z rokov 1911-1956, kedy vydával vlastné známky s prevahou ornamentálnych vzorov a písma,

● **urdské písmo** je písmom úradného jazyka Pakistanu, na ktorého známkach sa objavuje.

Mongolské, sinhalské, urdské, thajské a tibetské písmo

Týmto končím malú odbočku z cesty za poznáním tajomstiev a krás filatelie. Mnohým sa možno zdala zbytočnou, zdĺhavou, nepotrebnou. Dúfam však, že sa našli medzi čitateľmi aj takí, ktorí sa v tejto záplave abecied snažili nájsť aj niečo zaujímavé a ak nič iného, aspoň to, že si nezamienia kórejské známky povedzme s estónskymi...

Než budem pokračovať ďalej v ceste za skúmaním a vyhodnocovaním zhromaždeného a roztriedeného filatelistického materiálu, zakončím dnešnú kapitolu vetou ako sa v krajine vychádzajúce slnka povie „Zbierať poštové známky“ - japonsky sa to povie „kit-ta a-cu-me-ru“ a napísané má nasledovnú podobu:

きつたあめる。

Talianska pošta 12.2.2004 vydala príležitostnú poštovú známku s nominálnou hodnotou 0,45 €, venovanú slávnemu historickému mestu - Janovu. Tento najväčší obchodný prístav Talianstva ležiaci v rovnomennom zálive Ligurského mora, je hlavným mestom provincie Liguria a má asi 740 tisíc obyvateľov. Známkový obraz prináša výrez z antickej geografickej mapy, veternú ružicu a stavebnú dominantu mesta - 85 m vysoký maják Lanterna z roku 1544, ktorý stojí v starom prístave.

Janov sa rozprestiera na mieste starého mesta Ligurov, ktoré bolo zničené Kartágincami roku 205 pred n. l., ale krátko na to bolo znovu postavené pomocou Ríma.

Ako oporný bod námornej flotily slúžil už Rimanom a v 6. a 7. storočí aj Byzantincom. Po podrobení Karolom Veľkým sa stal súčasťou francskej marky. V 10. storočí ho viackrát vyrabovali Saracéni. V 11. storočí získal mestskú samosprávu a obchodom a lodnou dopravou sa stal bohatým. Viedol tvrdý boj s Pisou o vládu nad Sardíniou a Korzikou. Janov využil aj križiacke výpravy na budovanie ďalších obchodných vzťahov. Mal zastúpenie v Sýrii, Palestíne, Egypte, severnej Afrike, Konštantinopoli (dnešný Istanbul) a pri Čiernom mori. Neskôr sa dostal do konfliktov s Benátkami, čo sa skončilo porážkou Janova roku 1380.

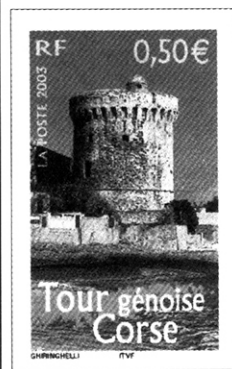
Súperenie mestskej šľachty o vládu viedlo k zriadeniu úradu dóžu roku 1339, najčastejšie obsadenému príslušníkmi rodín Adorno a Fragoso. Po mocenských bojoch v 15. storočí sa dostal Janov do milánskych a francúzskych rúk. Po páde Konštantinopolu spočíval význam Janova predovšetkým v bankách, ktoré sa stali oporou španielskej monarchie - na spojenie Španielska s Lombardskom bol Janov nenahraditeľným prístavom. Roku 1797 Napoleon vyhlásil Janov a okolie za Ligurskú republiku, ktorá bola roku 1800 obsadená Rakúskom (na 5 rokov). Roku 1815 prišlo k zjednoteniu s kráľovstvom Sardínie, s ktorým vstúpilo mesto roku 1860 do Taliankeho kráľovstva.

Stredové jadro Janova sa rozprestiera okolo katedrály San Lorenzo zo začiatku 12. storočia, bývalého dóžacieho paláca a námestia San Matteo s palácmi rodiny Doria. Bývalý kráľovský palác, paláce Bianco a Rosso, sú dnes múzeom a obrazovými galériami. Univerzita bola založená roku 1471. Janov je rodným mestom Kristófa Kolumba, Paganiniho, Mazziniho a Garibaldiho. Letisko Cristoforo Colombo leží na umelom polostrove.

Známky vytlačili rotokalkografiou v tlačiarňi Istituto Poligrafico e Zecca v PL po 50 kusov v celkovom náklade 3,5 mil. kusov □ **Ivan Lužák**

Protipirátska veža na Korzike

Ostrov Korzika v Stredozemnom mori dlhé storočia patril Janovu. Podobne ako južné Talianko, tak aj stredomorské ostrovy často prepadávali piráti zo severnej Afriky. Najazdy pirátov boli sprevádzané pálením a rúcaním miest, vraždením obyvateľov z ktorých mladších - mužov i ženy - zajali a predávali do otroctva. Na obranu proti pirátom obyvatelia ostrovov stavali masívne obranné veže. Jednu z takýchto veží Francúzi vlni zobrazili na známke (0,50 €) v rámci rozsiahleho emisného radu „Kraje Francúzska“. Znáмка bola vytlačena viacfarebnou hlbokotlačou □ **Zc**

KÚPELE BRUSNO

na historických pohľadniciach

Magdaléna Pekárová

Malé kúpele Brusno sa nachádzajú na strednom Slovensku na úpätí severného svahu Veporských vrchov, neďaleko mesta Banská Bystrica. Nadmorská výška je 424 metrov. Okolité ihličnaté a zmiešané lesy vytvárajú malebné prírodné prostredie. Liečia sa tu pacienti s chorobami tráviaceho ústrojenstva, žlčníka, pečene a pankreasu.

Hoci obec Brusno sa spomína v archívnych dokumentoch už v roku 1455 ako súčasť Lupčianskeho panstva, o liečivých prameňoch sa dozvedáme až koncom 18. storočia. V tomto období sa prameňe ešte liečebne nevyužívali, iba pospolitý ľud ich občas používal ako diétnu pitnú vodu pri poruchách trávenia.

Význam Brusna ako kúpeľov vzrástol až začiatkom 19. storočia, keď v roku 1829 vznikli prvé drevené budovy s vaniami pri prameni nazvanom Ludvík (Lajos). Prvá kúpeľná sezóna sa datuje do roku 1837. Chemickú analýzu prameňov vykonal dr. Daniel Wagner roku 1839. Podľa rozboru vody navrhol aj jej liečebné využitie. Okrem samotného kúpeľa odporučil aj pitnú liečbu. Majiteľmi kúpeľov boli Uhorská banská komora a Lupčianske panstvo, ktorí ich postupne začali dávať do prenájmu. Nájomníci kúpeľov sa striedali, z ktorých každý mal na zreteli len svoje obchodné záujmy.

V roku 1857 požiar zničil prvé drevené budovy a na ich mieste sa postupne vybudovali nové murované stavby. Kúpele sa začali rozširovať a v roku 1892 mali aj svojho stáleho lekára. No ani po rôznych prestavbách kúpele ne nadobudli významnejšie postavenie.

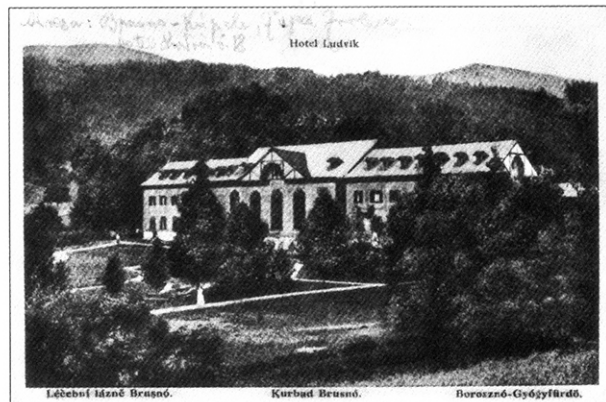
Po prvej svetovej vojne, i napriek striedaniu majiteľov a nájomcov, patrili medzi kúpele s celoročnou prevádzkou. Základ kúpeľov tvorila hlavná kúpeľná budova a ubytovacie pavilóny s kombináciou murovaných a drevených konštrukcií s uplatnením drevených vyrezávaných detailov.

Obr. 1 - Celkový pohľad na kúpele Brusno, vľavo liečebný dom Ludvík (Lajos). Pohľadnica s dlhou adresou, poštu použitá okolo roku 1900

Obr. 2 - Bočný pohľad na liečebný dom Ludvík (Lajos). Adresná strana pohľadnice nemá text ani adresné linky, pravdepodobný rok vyhotovenia okolo roku 1910, pohľadnica nepoužitá

Obr. 3 - Liečebný dom Ludvík a časť parku na pohľadnici danej do obehu vydavateľom Jaro v roku 1924. Poštu použitá okolo roku 1925

Obr. 4 - Jednopochoďová budova s drevenou pavlačou, nádvorie s kvetinovou výsadbou. Pohľadnicu vydal Alois Peierberger, pošťou použitá okolo roku 1920

Obr. 4 - Pohľad na priečelie liečebného domu Ludvík, pred budovou časť parku s lavičkami. Pohľadnicu vydal Alois Peierberger, pošťou použitá okolo roku 1932

Obr. 6 - Kaplnka sv. Anny postavená okolo roku 1910 na mieste staršej kaplnky. Pohľadnica pošťou použitá roku 1921

V roku 1947 sa kúpele stali vlastníctvom Švermových železiarní v Podbrezovej. V tomto roku požiar zničil kúpeľnú budovu Dumbier, ktorú už neobnovili, ale pristúpili k rozsiahlejším prestavbám niektorých schátralých budov. V roku 1950 kúpele prevzala štátna zdravotná správa, ktorá začala uskutočňovať ďalšie úpravy a rekonštrukcie objektov, pribudli lekári, zdravotný personál a kúpele vybavili novými liečebnými prístrojmi.

Obr. 7-8 Snímky z okienkových pohľadníc vydaných Ottom Lechnitzkým: Liečebný dom Cornelia (neskôr Paula) a zariadenie jedálne (pohľadnice pošťou použité v rokoch 1907 a 1909)

Aj keď kúpele nenadobudli rozmery väčších a známejších kúpeľov, pre vynikajúce vlastnosti liečivej vody sú i dnes vyhľadávané domácimi pacientmi ako aj zo susedných štátov.

Pacienti majú možnosť prechádzok v malebnom areáli kúpeľov. Dolinou zvanou Peklo sa dá turisticky prejsť do blízkej obce Lubietová. Oblúbené sú i autobusové výlety do miest Banská Bystrica, Zvolen, Brezno či do Nízkych Tatier. Z prírodných krás je zaujímavá Harmanecká dolina s kvapľovými jaskyňami alebo rekreačná oblasť Tále ■

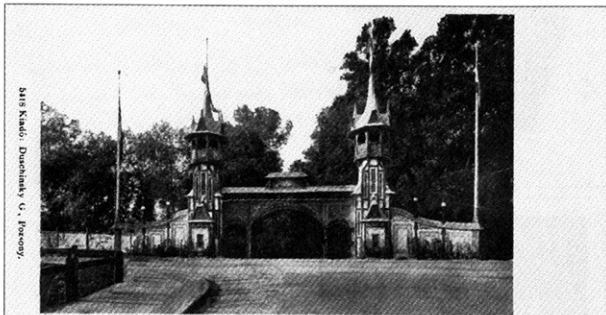
II. celoštátna poľnohospodárska výstava 1902

Súdiac podľa absolútneho filokartistického boomu, II. celoštátna (uhorská) poľnohospodárska výstava v Bratislave roku 1902 bola veľkolepou udalosťou. Sériu pohľadníc k tejto príležitosti, farebných i čiernobielych, vydal oficiálny usporiadateľ výstavy (tlač K. Angermayer), ďalšie série vydal G. Duschinsky, vydavateľstvo „Bediene dich allein“ a ďalšie firmy (okrem iného aj bratislavské predstavenstvo Maďarských uhoľných baní, a.s.). Skôr než začneme hovoriť o pohľadniciach, aspoň stručne sa zmienime o mieste konania výstavy.

Výstava sa konala v dňoch 7. až 21. septembra 1902 (Monografia č.15 uvádza termín 7. až 28. september) na pravom brehu Dunaja v Petržalke. Situovanie výstavy do týchto priestorov bolo veľmi šťastným riešením - poskytovalo dostatok miesta na výstavné pavilóny, spojenie s centrom mesta cez most a lodným prevozom cez Dunaj bolo blízke a v neposlednom rade v tom čase jedinečný areál petržalského parku (dnes Sad Janka Kráľa) a blízkosť lužných lesov, športových ihrísk, oddychových i zábavných zariadení, vytvárali vhodný rámec na konanie podujatia takéhoto druhu a rozsahu.

Petržalka. Dnes diametrálne líšiaca sa od svojej minulej podoby, miesto, kde „nezostal dom pri dome“... Začiatky osídlenia jej územia siahajú do 13. storočia. So zmienkou o Petržalke sa môžeme stretnúť v listine kráľa Ondreja II. z roku 1225, v listine kráľa Ladislava Kumánskeho z roku 1278, v nariadení Ludovíta I. z roku 1371, v rozkaze kráľa Mateja z roku 1473 a v ďalších dokumentoch. Už v týchto časoch sa Petržalka a jej okolie so svojou zeleňou a romantickými zákutiami využívali na prechádzky, kúpanie, rybárčenie, pofovačky. Jej významný rozvoj nastal po roku 1771, kedy sa po veľkých povodniach začala úprava pravého brehu Dunaja a vybudovala sa dlhá protipovodňová hrádza. Súčasne sa tak získavala aj úrodná pôda a keďže sa Petržalka stávala čoraz viac oddychovým miestom Bratislavčanov, mesto začalo aj s výstavbou a zveľadovaním parku.

Tak „otcovia“ mesta v roku 1826 nechali na petržalskej strane nábrežia postaviť pôsobivú kaviareň Au-Caffé a v roku 1828 drevené letné divadlo (v roku 1840 bolo zatvorené, obnovili ho v roku 1899 na modernú, už murovanú „Arénu“). Oblúbenými sa stali aj výletné miesta, ako napríklad Hájovňa, ktorá sa nachádzala za dnešnou dostihovou dráhou a mnohí ju vyhľadávali pre jej vynikajúcu kuchyňu. Značný rozvoj nastal aj v oblasti športu - napríklad v roku 1820 bola postavená prvá plaváreň, v roku 1826 sa uskutočnili prvé jazdecké preteky,

Pozsony II-ik Mezőgazdasági.

Kiállítás bejárata nagy kapu.

1

Pozsony házi-ipari pavilón.

Üdvözlét a II-ik mezőgazdasági országos kiállításáról, Pozsony, 1902.

2

3

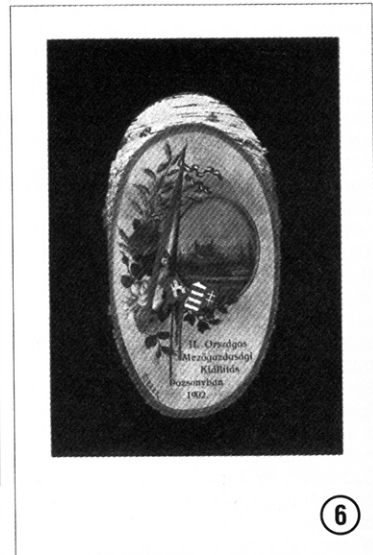

v roku 1862 bol založený veslárský spolok, prvý v Uhorsku, ktorý v roku 1864 usporiadal aj prvé atletické preteky v Bratislave. Neskôr vznikli aj tenisové kurty a futbalové ihrisko. Pravdaže, svoju rolu tu zohrávali aj mnohé ďalšie, svojim významom ďaleko dôležitejšie okolnosti, menovite otvorenie pravidelnej lodnej dopravy Viedeň-Bratislava-Budapešť (1830) a najmä postavenie dôležitého mosta železnej konštrukcie cez Dunaj (1890-1891).

II. celoštátnu poľnohospodársku výstavu v Bratislave otváral 7. septembra 1902 arciknieža Fridrich za účasti predsedu vlády, ministrov a ďalších prominentných hostí. Návštevníci na výstavu vchádzali veľkou bránou, bohato zdobenou rôznymi stavebnými prvkami a ornamentmi, nad ktorými trónili dve štíhle vežičky (obr.1). Vystavovalo sa v špecializovaných pavilónoch. Napríklad v pavilóne spolku domáceho priemyslu veľkokňažnej Izabely sa vystavovali výšivky z rôznych regiónov Uhorska (obr.2). Na jednej z pohľadníc (obr.3) je okrem uvedeného pavilóna (vľavo) vidieť aj kanceláriu výstavy (uprostred) a pavilón Poľnohospodárskeho spolku bratislavského kraja (vpravo), ktorého VI. zjazd sa uskutočnil v priebehu výstavy. Pavilón Poľnohospodárskeho spolku a kanceláriu výstavy vidíme aj na ďalšej, v tomto prípade kolorovanej okienkovej pohľadnici (obr.4). Na tejto pohľadnici je vľavo hore vyobrazený aj cirkus, ktorý bol zrejme súčasťou výstavných atrakcií. Zaujímavých podujatí na výstave bolo však viac. Patrili k nim aj dostihy a vinárska súťaž. Ak návštevníkov už zmáhala únava, oddych a potechu mohli nájsť v niektorom z pohostinských zariadení. Napríklad v takej typickej rybarskej čarde so zabávajúcimi sa návštevníkmi, akú vidíme na ďalšej

pohľadnici (obr.5). V pozadí na nej je zoobrazený aj bratislavský hrad a časť podhradí s chrámom sv. Martina. Aj keď zjavne ide o fotomontáž, pohľadnica pôsobí veľmi sympatickým dojmom.

Na záver aj niečo na pamiatku. Obrázok s pohľadom na Bratislavu, kvety, klasy obilia, zástava a erby namaľované na brezovom odrezku (autor Zierer?). Kto nemal na zakúpenie tohto suveníru, mohol si ho kúpiť aspoň na kolorovanej pohľadnici (obr.6), ktorú vydal oficiálny usporiadateľ výstavy.

Výstavu nepripomínajú len desiatky (alebo stovky?) pohľadníc, ale aj príležitostná poštová pečiatka, doteraz známa ako najstaršia používaná na území Slovenska (obr.7). Má text POZSONY KIÁLLÍTÁS a rozlišovacie písmeno A alebo B. Na označenie prijatých doporučených zásielok používala výstavná poštová priehradka príležitostnou doporučenú nálepku.

□ V. K. Németh - M. Zika

(V budúcom čísle pripomenieme Orientálny trh a Dunajské veltrhy)

ZÁBAVNÉ POHLADNICE (4)

V socialistickom Československu zábavné pohľadnice, až na niekoľko prípadov, boli veľkou neznámou. Akoby vrchnosť mala obavu, aby sa v nejakom prejave humoru a zábavy ani len náhodou neskrýval inotaj s politicky nežiadúcim akcentom. Nie nadarmo sa vraví, že strach má veľké oči... Našli sa však aj výnimky. K takým prípadom patrili dve série pohľadníc, ktoré v rokoch 1969-1970 vydali PRESSFOTO a ORBIS.

Hodiace sa zaškrtnúť

Jedna séria pozostávala z pohľadníc s vtipnými kresbami a textami k rôznym situáciám, s ktorými sa môžeme stretnúť pri cestovaní, na dovolenke, na rekreácii, pri kúpaní, na výlete v horách, zbieraní húb a pri podobných príležitostiach. Nuž a kto pri takejto príležitosti chcel potešiť svojich blízkych alebo priateľov, potom mu stačilo vybrať si takúto pohľadnicu a vhodnú správu prijímateľovi iba označiť. Treba uznať, že autorom tohto nápadu nechýbal zmysel pre humor a dobrý nápad na spjestrenie inak pekných a zaujímavých, ale niekedy trochu stereotypne pôsobiacich tradičných pohľadníc.

Od týchto zábavných pohľadníc trochu odbočím na inú, smutnejšiu tému. Totiž príliš pripomínajú poštové lístky poľnej pošty Rakúsko-uhorskej armády, vydávané počas 1. svetovej vojny s vopred vytlačeným textom. Pisateľ z frontu mal možnosť lístok iba odoslať alebo neodoslať, a keď odoslať, tak iba zaškrtnúť jedinú správnu správu. V deviatich rečiach, uznaných v Rakúsko-Uhorsku, bol na lístku natlačený text: „Som zdravý a mám sa dobre“ a upozornenie, že „Na tomto lístku sa nesmie nič iné oznamovať“. Ako vidíme na obrázku, na lístku odoslanom cez poľnú poštu 441 v lete roku 1918, odosielateľ nič nedopisoval, ale podčiarkol iba prvú časť vety, čím naznačil, že sa dobre nemá. Pisateľovi sa takto podarilo správu aspoň trochu spresniť. Pre zaujímavosť dodávam, že texty na lístku sú napísané v nemčine, maďarčine, češtine, poľštine, ukrajinčine, taliančine, srbštiny, chorváštine a rumunštine. Slovenčina samozrejme chýba, ale i tak z deviatich jazykov Rakúsko-Uhorska je päť slovanských □ **Eva Lechnerová**

	Larénšký porádvar Zdravím Ťá ze svetových lázni z nuceného odpočinku z ideálneho prostredí z vany ze srdca	Drahý táto - mámo bratře - sestro muži - ženo stryčku - tetičko viak viš co	
Léčím se Bacherovkou záboly podle předpisů rád - nerad bublínkatou vodou		Čekám netrpělivě na návrat domů Tvůj dopis Tebe lepší počasí své uzdravení	Je to sda velkolepe příjemné snesitelné famiilární všelijaké

	Jsem ve formě šifosten --a osamělý --á zdráv --a mám světobol		Auto je v pořádku spravujeme tlačíme je na prodej je v čudu
Počasi je nádherné leje ujde psi proměnlivé		Silnice jsou ideální jako doma samé zatáčky rovně jako struny rozbité jako cedník	Auto pohřdar
	Zapomněli jsme zavít plyn stan spacáky kartáčky na zuby fidicák		Dovolens - vjet je prima samé dobrodružství život v květech nuda přilži krátká

Pohľadnica č.15 a č.21 zo série farebných pohľadníc s vtipnými textami a ilustráciami M. Nesvadbu (neskúsite si možné odpovede na nich len tak „cvične“ vyplniť? - pozn. red.)

<p>Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti</p>	<p>Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti</p>	<p>Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti</p>
<p>Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti</p>	<p>Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti</p>	<p>Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti Na poslaní listu nemam je list jandro sáhtiti</p>

Text na lístku Poľnej pošty Rakúsko-uhorskej armády odosielateľovi neumožňoval napísať viac, ako bolo pre velenie armády žiaduce

Inovácia známok Nového Zélandu

Svojou rozlohou cca 270 tisíc km² nepatrí Nový Zéland k veľkým krajinám (hoci je viac ako 5-krát väčší než Slovensko), avšak jednoznačne vyniká bohatstvom a krásou prírody. Nájde tu majestátne snehom pokryté hory a nádherné pláže s bielym pieskom, večné ľadovce i sýčiace gejzíry a vriace bahenné jazierka. Už od roku 1898 sa pravidelne stretávame s krásami prírody na novozélandských známkach. Niet sa teda čo čudovať, že aj nová emisia piatich výplatných známok zo 7.5.2003 je venovaná tomuto námetu.

Hodnota 50 c predstavuje pohorie Ailsa, dosahujúce vyše 3500 m n.m. Vytvára mohutný západnú hradbu pri jazere Wakatipu na Južnom ostrove. Pohorie je odvodňované riekami Greenstone a Caples s bohatým výskytom pstruha dúhového a hnedého. Údolia a lesy sú obľúbenými miestami na turistiku a kemping.

Polostrov Coromandel (1,00 NZD), vzdialený iba 2 hodiny od najväčšieho mesta Auckland, je nedotknutou krásou. V tejto oblasti sa kedysi dolovalo zlato, ale dnes ponúka svieže lesy, tiché zálivy a pláže.

Po objavení zlata na Arrow River roku 1860 prišli do tejto oblasti tisíce zlatokopov. Roku 1862 bol založený Arrowtown, ktorý je dnes po rekonštrukcii „žijúcim historickým mestom“ a populárnym turistickým cieľom (1,50 NZD).

Najstarším národným parkom Nového Zélandu je Tongariro v strede Severného ostrova (2,00 NZD). Patria do neho

tri činné sopky (Mt. Ruapehu, Mt. Ngauruhoe a Mt. Tongariro), lesy, jazerá a púštna náhorná plošina. Na tomto území veľkých kontrastov nájdeme horúce pramene a zimné snehové polia, alpské rastliny a husté lesy v susedstve pláží, mnoho vzácných druhov vtákov, zvierat a hmyzu.

Malá osada na pobreží Wairarapa Severného ostrova leží pod bielou vyvýšeninou, ktorú objaviteľ kapitán James Cook nazval The Castle (Hrad). Pre svoje na fosílie bohaté skalné pobrežie, pieskové duny a lagúny sa stal Castlepoint (5,00 NZD) vyhľadávaným miestom na rekreácie s možnosťou sledovať delťiny a príležitostne i malé veľryby.

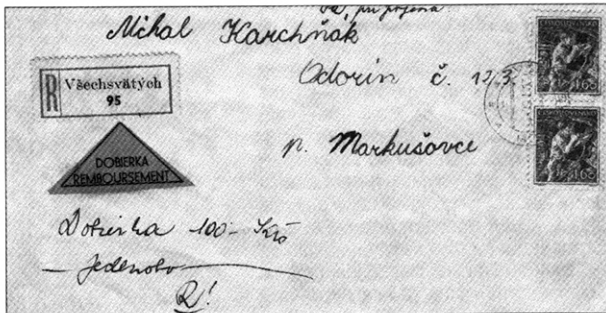
Hodnota 1,50 NZD je dostupná aj v samolepiacej úprave vo forme známkového zošitka s piatimi známkami. Samozrejmom časťou emisie je FDC. Pozoruhodnou novinkou je zavedenie nového identifikačného znaku vedľa názvu vydavateľskej krajiny - lístka paprade. Paprad bola uznaná za symbol Nového Zélandu. Doteraz bola New Zealand Post jediným autorizovaným vydavateľom poštových známok. V súčasnosti však už súperí na úplne voľnom trhu s viacerými subjektami o podiel na obchode so známkami. Nový symbol (ikona) má odlišit známky Novozélandskej pošty od iných. Na oslavu „nového začiatku“ pripravila pošta pre zberateľov malú pozornosť. Prvých 10 priehradkových listov (po 50 známok) štyroch vyšších hodnôt tejto emisie a prvých 500 PL (po 100 známkach) hodnoty 50 c bolo číslovaných a symbol paprade bol vytlačený striebornou fóliou. Tlačiareň Southern Colour Print, Dunedin, vytlačila známky štvorfarebným ofsetom.

□ Ivan Lužák

Všechsvätých

V Zberateľovi číslo 12/2003 ma zaujal článok Svätá Mária. Jeho autor v ňom píše o obci Svätá Mária a tiež sa zmieňuje o obci Všechsvätých. Kým obec Svätá Mária bola socialisticky premenovaná na Bodrog v roku 1953, obec Všechsvätých ešte v roku 1956 používala svoj pôvodný názov. Dokonca pracovala tam aj pošta.

Určite potom zaujímavo a úsmevne musia pôsobiť zásielky podané na tejto pošte, ktoré boli frankované známkami V. I. Lenina, J. V. Stalina alebo K. Gottwalda, opečiatkované alebo aj s rekomandačnou nálepkou s nápisom Všechsvätých. Žiaľ, takúto zásielku som ešte

nevidel. Vypátrať sa mi podarilo len zásielku frankovanú známkami Povolania - baník. Za zapožičanie celistvosti ďakujem páňovi M. Sučánkovi z Kežmarku □ Zďenek Baliga

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa

podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

REGIONÁLNE PODUJATIA

→ 17. apríl 2004 MALACKY

BURZY VŠETKÝCH ZBERATELSKÝCH ODBOROV usporiada KF 52-32 Malacký dňa 17. apríla 2004 od 8,00 do 12,00 hod. v priestoroch ZCK v Malackách (za Okresným súdom).

→ 18. apríl 2004 ŽILINA

MEZINÁRODNÉ ZBERATELSKÉ STRETNUTIA v roku 2004 • 1) - **zamerané na starožitnosti** (okrem nábytku), obrazy, mince, medaily, pap. platidla, pohľadnice, minerály a i. (poriadatelia Pamel-Artés a Antik KaM): 18.apríl, 20.jún, 17.október (+ aukcia) a 19.december 2004 • 2) - **zamerané na filateliu, filokartiu, TK, numizmatiku, notafiliu** a i. (poriadatelia Pamel-Artés a Temafila Žilina): 16.máj (+ aukcia), 12.september a 14.november 2004 (+ aukcia). Miesto konania: Budova INGE0, Bytčická cesta 16, Žilina, čas konania od 7,00 do 12,00 hod., vstupné 15 Sk (deti do 15 rokov, voiaci a dôchodcovia nad 70 rokov vstup voľný), cena za stôl 60 Sk. Objednávky stolov 00421/415624958, e-mail: temafila1@stonline.sk

→ 24. apríl 2004 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ, ZBERATELSKÝCH PREDMETOV A ZAUJÍMAVOSTÍ sa pravidelne každý mesiac konajú na Výstavisku TMM, a.s., Trenčín. Termíny v roku 2004: 24. 4., 5.6., 26.6., 31.7., 28.8., 25.9., 30.10., 27.11. a 11.12. 2004. Burzy sa konajú od 7,00 do 12,00 hod., vstupné 20 Sk, parkovné 50 Sk - ďalšie informácie a rezervácie stolov na adrese: Výstavisko TMM, a.s., Pod Sokolicami 43, 911 01 Trenčín, Mgr. D. Masaryková, tel / fax 032-7432 382, e-mail: 0s22@tmm.sk

→ 25. apríl 2004 LUČENEC

MEZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIA ZBERATELOV v Lučenci sú v roku 2004 plánované na 25.apríl, 30.máj, 27.jún, 25.júl, 29.august, 26.september, 31.október a 28.november.

→ 25. apríl 2004 BANSKÁ BYSTRICA

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE FILATELISTOV usporiada KF 53-53 v Banskej Bystrici 25. apríla 2004. Ďalšie stretnutie je plánované na 10. októbra 2004.

→ 2. máj 2004 ŽILINA - RADOLA

MEZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV • Galéria MLYN-ANTI-K - KaM Radola č. 133 (oproti čerpacej stanici Benzínol, 10 km od Žiliny). Možnosť predaja vlastného tovaru v areáli objektu. Dátumy stretnutí: 2.5., 6.6., 4.7., 1.8., 5.9., 3.10., 7.11., 5.12. Termíny aukcií: 6.6., 5.12. Kontakt: Galéria Mlyn Antik-KaM 02336 Radola 133 ☎ 041/4214026, mobil: 0904/ 526563, 0903/ 175076, http://starozitnostikam.webpark.sk.

→ 15. máj 2004 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ A VYZNAMENANÍ sa uskutoční v spoločenskej sále Strediska kultúry Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská 21, dňa 15.5.2004 od 8,00 do 12,00 hod. Ďalšie burzy budú 5. júna, 4. septembra, 2.októbra, 6.novembra a 4. decembra 2004.

→ 16. máj 2004 KOŠICE

Slovenská numizmatická spoločnosť, pobočka Košice, 16. mája 2004 od 8,00 do 13,00 hod. usporiada **XXIII. CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATELOV** v priestoroch Ferrocetra. Doprava z autobusovej a železničnej stanice električkou č. 6 (vystúpiť na 7. zastávke).

→ 23. máj 2004 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA v Trenčíne sa uskutoční dňa 23. mája 2004 v Kultúrnom stredisku Dlhé Hony. Ďalšie celoštátne burzy v Trenčíne sa tohto roku uskutočnia 19. septembra a 7. novembra.

→ 6. jún 2004 NITRA

SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ v Nitre usporiada tradičné **HOBBY STRETNUTIA** dňa 6. júna a 10. októbra 2004 (v nedeľu) v Nitre na Párovskej ul. 1 v čase od 7,00 do 12,00 hod.

→ 21. august 2004 TRENČÍN

CELOŠTÁTNA TRADIČNÁ NUMIZMATICKÁ BURZA a AUKCIA Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Trenčíne sa uskutoční v sobotu 21. augusta 2004 v Dome armády (teraz Kultúrne a metodické centrum o.s.), Hviezdoslavova 16. Burza začne o 7,00 a aukcia 9,30 hod. Budú bežať paralelne, stolov bude dostatok, katalógy sa rozdájú pri príchode.

→ 11. september 2004 BRATISLAVA

CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA v Bratislave sa plánuje na 11.9.2004 od 7,30 do 11,30 hod. v Kultúrnom dome Dúbravka, Saratovská 2/A (doprava z hlavnej stanice električkou č.1). Objednávka stolov na ☎ 02 / 432 95 360 po 18,00 hod. Ďalšia celoštátna burza sa v tomto roku uskutoční ešte 11. decembra 2004.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova COIMEXU, Partizánska cesta 3 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorov internát) • Každú nedeľu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L.Štura 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každú

dý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani, každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, hlavné námestie • Každý druhý a štvrtý nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasaďačka na 2.poschodí ■ **PRESOV** - FILATELIA • Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č. 50/A (1.poschodie, miestnosť nad vchodom) • Každý pondelok (okrem sviatkov a prázdnin) od 16,00 do 19,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu. Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **TRENČÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú stredu od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV n / Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov □ (R)

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok inzercie je 20 Sk. Za zvraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátov, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverujeme ich v došlom poradí. Komerčné inzeráty, reklamy a ich grafickú úpravu účtujeme podľa osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou. Redakcia

■ **KÚPIM POHLADNICE** do roku 1950 z týchto miest: Poprad a okolie, Prievidza, Bojnice, Oslany, Čereňany. Aj vo väčšom množstve, cenu rešpektujem. Ľuboš DUFINA, P.O.Box č.24, 058 01 Poprad 1, ☎ 0904 / 606 578. Z 037

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelistov Košice prijíma a zašlú výbery do kolovania. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 038

■ **PREDÁM ★★ ZNÁMKY, HÁRČEKY, TL, CELINY a CELISTVOSTI ČR 1993-1999.** I. LUŽÁK, Púpavova 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 654 25 054. Z 039

■ **KÚPIM ★★ zn. CHZ - VYCHÝLENÝ PO** Pof. č. 2, 29, 32, 78, 106, 145, 150, 151, 154, 155, 163, 170, 171 a 176. Dvojicu aj 4-blok s horným okrajom. Marián HALKO, Laborecká 16, 066 01 Humenné. Z 040

■ **PREDÁM KATALÓG MICHEL EUROPA-OST 1995-1996.** Róbert Kytka, Nová ul. 95, 908 74 Malé Leváre. Z 041

■ **KÚPIM PAPIEROVÉ PLATIDLÁ** Československa i zahraničné, všetky obdobia, jednotlivo i celé zbierky. Telefónne č. 0904 / 606 578. Z 042

■ **FARMÁCIE, LÉKARENSTVÍ VE FILATELIÍ,** kúpim známky, celiny, celistvosti a i. zaujímavosti, ponúknite na Dr. František STANĚK, Lékarňa „U Aeskulapa“, 8. května č. 7, 410 02 Lovosice, ČR, ☎ 00420 / 603445958. Z 043

■ **HLADÁM CELISTVOSTI** so známkami sérií 1) Kniežata (SK 1944), 2) Mesta (SK od r. 1993), 3) výplatne SRN od 80. rokov. Stefan TISCHNER, Mariental 6, 99817 Eisenach, SRN (korešpondencia slovensky). Z 044

■ **PREDÁM MONOGRAFIU č.15** (Pečiatky z územia Slovenska do roku 1918) s čiernotlačou (1300) alebo bez čiernotlače (750). Michal ZIKA, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, ☎ 0903-942-017. Z 045

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 3 / 2004

Marcové číslo ponúka viacero teoretických článkov: V. Dražan rozoberá cenové záznamy v príručke POFIS Československo 1945-92, o prezentácii pripravovanej výstavy Brno 2005 pomocou známkovej tvorby informuje H. Hodková. K večnej otázke filatelistov - zbierať známky čisté či pečiatkované - sa vracia V. Krečmer. Druhým dielom o ilegálnych a nežiadúcich vydaniach pokračuje D. Schiller, o zaokrúhľovaní poštovného po zrušení drobných mincí píše M. Černý. Poštovej histórie sa týkajú články J. Horáka: Čs. a české automobilové ambulantné pošty, ale aj Výprostky doplatných známok od P. Švejnara. Nové poznatky o čs. a českých poštových známkach nájdeme v článkoch J. Brožovej a V. Zedníka (DV na známkach ČR vydaných v 2. polroku 2002), V. Zedníka (Posun farieb na známke ČR Pof.387), o Košickom hárdkeku v druhom pokračovaní práce J. Čtvrtečka, F. Beneš prináša nový objav na známke 2 Kčs Londýnskeho vydania 1945. V ponuke je novinka v oblasti literatúry: Príručka pre zberateľov pohľadníc □ i k

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 3 / 2004

Na úvodnej strane marcového čísla časopisu Bélyeg világ je úvaha nad aktuálnymi úlohami filatelie - aby sa zbieranie maďarských známok dostalo do širšieho povedomia filatelistov vo svete, treba viac vystavovať exponáty, či už z klasického alebo moderného obdobia. Mesto Veszprém predstavuje na filatelistickom materiáli P. Kallós, druhou časťou pokračuje príspevok G. Bernátha o poštových celistvostiach z obdobia rokov 1944-1945, do dávnejšej i menej dávnejšej histórie načiera L.Molnár článkom, ktorý nazval O anglickom štrajku poštárov. Pre zberateľov analógových pohľadníc (CM) prichádza S. Szekes s inštruktážnym článkom o súlade troch hlavných náležitostí tohto druhu zberateľského materiálu - obrazu pohľadnice, námetu známky a pečiatky. Časopis prináša rozhovor s výtvarníkom L. Dudásom, tvorcom viacerých emisií maďarských známok. Na margo nedávno vydanéj emisie „Slávne maďarské osobnosti“ D. Soóky píše o B. Balássim, J. Segnerovi a J. Bajzovi vo vzťahu ich pôvodu či pôsobení na terajšom území Slovenska. Ten istý autor prináša podrobnú informáciu o príspevku, ktorý uverejnil britský filatelistický magazín od v USA žijúceho

L. Kóhalmiho o pretláčiacich na maďarských známkach z rokov 1918-1921. V časopise je vyhlásená aj anketa o najkrajšiu maďarskú známku roka 2003 vkn

■ PERFIN (SR) ■ 4 / 2003

Posledné vlnajšie číslo neperiodického spravodajcu PERFIN prináša rad zaujímavých informácií a článkov. J. Kuběňka píše o novej identifikácii rakúskeho a maďarského perfinu, J. Marenčin uverejňuje viacero článkov: O slovenskom perfine K4 (K25) na celine, o novom perfine z Banskej Bystrice, článok pod názvom „Inflácia a perfiny“, ako aj článok „Nové maďarské perfiny?“. Článok O. Pisztona má názov „Falzifikáty“. Záverečné stránky patria 15. písomnej aukcii perfinárskeho materiálu, organizačným otázkam a inzercii vkn

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

našu súťažnú rubriku tradične začneme najprv vyhodnotením (2. kola), potom novými súťažnými otázkami (4. kola) a niekoľkými poznámkami sa na základe vašich listov zmienime o vzniku TANAP-u.

■ Vyhodnotenie 2. súťažného kola:

1. otázka - vyobrazovaný fragment bol z kupóna na háračku Ochrana prírody - Lesné plody (kat. č. 215-217) z roku 2000. Zo 61 súťažiacich správne odpovedalo 58 (za najvzdialenejšiu odpoveď považujeme odpoveď, že ide o fragment známky z emisie Tatranské, vydanéj v roku 1940).

2. otázka - na prvú časť otázky (v ktorom roku bol založený TANAP) väčšina odpovedala správne, že v roku 1949, ale boli aj takí, ktorí odpovedali ešte presnejšie (pozri našu poznámku). Druhá časť otázky súťažiacim nerobila problémy a správne uviedli emisiu EUROPA - TANAP (kat. č. 177-178) vydanú 5.5.1999. Viacerí súťažiaci uviedli aj ďalšie emisie s námetom, ktorý má vzťah k TANAP-u, a to dokonca vydané ešte pred ustanovením tejto prírodnej rezervácie.

Na 3. otázku (ktorý článok sa vo februárovom čísle Zberateľa najviac páčil) hlasy súťažiacich stanovili toto poradie: 1. miesto - **S. J. Pliško: Malá škola filatelie (2)** - Ako sa stať filatelistom (25 hlasov), 2. miesto - **M. Pekárová: Kúpele Sklené Teplice na historických pohľadniciach (20)**, 3. miesto - **D. Soóky: Falzifikáty prednámkových listov z územia dnešného Slovenska (18)**, 4. miesto - **M. Gerec: Špecializácia slovenských výplatných známok (2) - Senica 6 Sk (16)**, 5. miesto - **V. Priputen: List z Minska (15)**, 6. miesto - **O Vianociach po Vianociach (13)**, 7. miesto - **M. Bachratý: Podlepy (10)**, 8. miesto - **V. K. Németh - M. Zika: Bratislavská výstava miestneho priemyslu (9)**, 9. miesto - **A. Fiala: Dunajská paroplavebná spoločnosť v Bratislave vo svetle prepravných kovových známok (7)** a 10. miesto - **M. Gerec: Okenko špecialistu (6)**. Bodovalo ešte ďalších osem príspevkov, ktorým súťažiaci udelili po 1 až 4 hlasoch.

Výhercovia 2. kola súťaže: **Zdeněk Janata z Jaroměře, ČR** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Miloš Težula zo Svitú** (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový).

Výhercom srdečne blahoželáme!

■ 4. - APRÍLOVÉ KOLO SÚŤAŽE

Do štvrtého kola súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej emisie slovenských známok je zobrazený fragment na druhej strane obálky.

2. otázka znie: Kedy bola založená Slovenská akadémia vied a ktorá emisia slovenských známok pripomenula výročie jej založenia.

3. otázka znie: Napíšte názvy troch článkov a ich autorov, ktoré sa vám v aprílovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame **do 7. mája 2004**. Tešíme sa na vaše odpovede, za ktoré už vopred ďakujeme!

Niekoľko slov o Tatranskom národnom parku

Spolu s odpoveďami na otázku 2. kola súťaže sme dostali mimoriadne veľa kratších i dlhších príspevkov či poznámok o Vysokých Tatrách, osobitne o TANAP-e. Ich veľké množstvo, rôznorodosť tematického spracovania i spôsob prezentácie poznatkov, veľa zberateľského materiálu, ale najmä rozsiahlosť témy, ktorú Vysoké Tatry ponúkajú, neumožňujú spracovať tieto príspevky do rozsahu, ktorý máme vymedzený na súťaži. Za všetky však ďakujeme a teší nás váš úprimný záujem o ochranu a zachovanie nášho prírodného bohatstva. Preto iba niekoľko veľmi stručných údajov o založení TANAP-u.

Ako sme spomenuli vo vyhodnotení súťažnej otázky, väčšina súťažiacich uviedla rok 1949 ako rok vzniku TANAP-u. Považujeme to za správnu odpoveď. Niektorí súťažiaci však uviedli podrobnejšie informácie: Tatranský národný park bol vyhlásený na rozlohe 50 965 hektárov zákonom Slovenskej národnej rady č. 11/1948 schváleným dňa 18.12.1948 s účinnosťou od 1.1.1949. Zákon bol doplnený nariadením Zboru poverenikov zo dňa 18.12.1952. V roku 1954 bol zriadený národný park aj na poľskej strane Tatier (Tatranský Park Narodowy, TPN).

Z listu našej čitateľky citujeme časť, v ktorej sa zmieňuje o nie práve dobrej situácii v tejto rezervácii. Pani Pazderáková okrem iného píše: „Chceli by sme v Tatranskom národnom parku ťažiť drevo, chovať ovce, obrábať pôdu, poriadat hlučné nočné párty, proste správať sa tak, akoby všetko malo slúžiť len nám a po nás môže prísť aj potopa. Kto nesleduje časopisy ako Poznaj a chráň, Chránené územia Slovenska alebo Krásy Slovenska, ten o tejto problematike málo vie a tomu bude osud biodiverzity Slovenska ľahostajný... Príroda si už sama nedokáže pomôcť, treba, aby jej pomohli ľudia a pokúsili napraviť to, čo zapríčinili. Ale určite nie takými nezmyselnými akciami ako 10 tisíc Slovákov na výstup na Dumbier alebo všelijakými zvrchovanými vatrami...“

Ako to povedala babička Boženy Nemcovej pani kňažnej? „Keby pomohol každý, kto môže!“ Mnohí by aj mohli pomôcť - keby chceli, boli múdri a mali srdce (R)

O „osobní známce“ rakouské pošty

V prvním letošním čísle časopisu Zberateľ byla uveřejněna informace o nových personalizovaných známkách Rakouska. Pokusy s „osobní známkou“ nejsou nové, různé poštovní zprávy už tuto možnost využily na výstavách, ale zatím, alespoň pokud je mi známo, na kuponech vedle oficiálních známek. Nápad rakouské poštovní zprávy je v tom smyslu nový, že zákazník si může zvolit námět samotné známky. Tato známka nese pro širokou veřejnost jméno „Meine Marke“ (moje známka), v aktech poštovní zprávy potom „personalisierte Marke“ (osobní známka). První tyto známky, zatím s neutrálním podtitkem, vyšly 5.12.2003 ve dvou stejných úpravách a velikostech, jen jedna v úpravě ležaté (Michel č. 2455) a druhá v stojaté (Michel č. 2456). Mají žlutý rámeček a text ÖSTERREICH, dole ve žlutém pruhu je vytačená

nominální hodnota € 0,55. Do konce roku byla vydána ve zkušební produkci řada těchto známek, podmínkou byl odběr 20 tisíc kusů. Od půlky ledna 2004 se přešlo ke konkrétní produkci, zatím jenom pro velkoobchodatele, objednávky od 10 tisíc známek nahoru. Cena jedné známky se pohybuje (bez daní) kolem 0,80 €. Od půlky roku 2004 dostanou i soukromé osoby možnost tyto známky objednat, jako minimální objednávka bylo stanoveno 200 známek, cena jedné známky bude „okolo jednoho Euro“, jak uvádí oficiální tisková zpráva.

Postup při objednání vypadá následovně: Zákazník zašle rakouské poště elektronicky zvolený obrázek. Pošta přezkouší kvalitu a zašle obrázek dále Rakouské státní tiskárně. Během čtyř týdnů doručí pošta tyto „osobní známky“ zákazníkovi. Pošta si vyhrazuje odmítnutí výroby známek s obrázky, které neodpovídají právním, či mravním normám. Protože obrazové pole je vytištěno digitálně, chrání se pošta před padělků použitím iridiové barvy v rámečku známky. Důležité pro sběratele je skutečnost, že tyto známky není možné u poštovní správy ani koupit, ani odebrat v předplatném, velké nebo malé zakázky dostane v přesné objednaném počtu jenom zákazník.

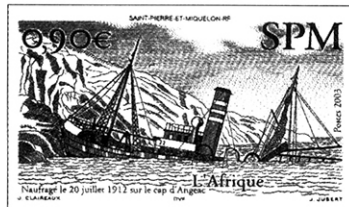
Jaká je reakce odborných nakladatelství? Firma Michel udělila dvě katalogová čísla neutrálním známám s reklamou pošty - Michel 2455 a 2356. Pod těmito dvěma čísly je uvedeno menším textem: „Mi.Nr. 2455-2456 mohou být s osobně navrhnutým obrazem známky objednány u Rakouské pošty. Rámeček známky zůstává stejný.“ Pro Michelův specializovaný katalog Rakouských známek rozhodnutí ještě nepadlo, je možné, že budou zkušební známky katalogizovány, ostatní ale budou zmíněny pouze v poznámce. Rakouský katalog ANK (Austria-Netto-Katalog) hodlá, obdobně jako Michel special, známky ze zkušebního provozu katalogizovat jako podčíslí, ale pouze u nákladu nad 10 000 známek. Velká vydavatelství předtištěných stránek do albumu hodlají dvě neutrální známky se známkou pošty zařadit normálně do roční produkce rakouských známek. Dále se uvažuje o zvláštním listu pro známky zkušební, nebo dokonce neutrální list pouze se jménem země a několika poličky pro známky bez popisu.

Můj osobní postoj, ač nejdříve neutrální, se nyní s konkrétnějšími informacemi kloní více a více ke kritickému pohledu na věc. Seriosní sběratel Rakouska se nemůže zabývat sháněním informací o firmách a institucích, které si objednaly tyto „osobní známky“, a ty soukromé objednávky už není vůbec možné podchytit. Jedná se pouze o nápad rakouské pošty, jak zvýšit zisk, ale nápad, který ostře filatelisticky viděno, nemá pro sběratele naprosto žádný význam. Možnost známky objednat není daná každému (elektronické zaslání předlohy), tisková technika je velice laciná (digitální tisk) a návrh známky podléhá individuálnímu vkusu zákazníka, musíme tedy počítat i s (umělecky) špatnými náměty.

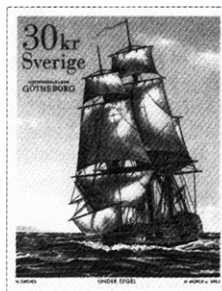
A potom ta cena - nevím kolik sběratelů v Rakousku je ochotno a schopno zaplatit 200 € za skutečnou poštovní hodnotu 110 €? Mladé sběratele vyloučila rakouská pošta takto už předem z listiny zákazníků. Známky ze zkušební série budou jistě předmětem spekulace. A to nás možná ještě čekají změny perforace, průsvitky, papíru anebo samolepicí známky. Možnosti jsou obrovské, ale filatelisticky nezajímavé. Zbývá nám pouze naděje, že alespoň část zisku z těchto „osobních známek“ dá rakouská pošta zase do produkce známek ostatních, a vrátí se tak zpět k její vynikající tiskařské technice, která dělala rakouské známky celá desetiletá přitažlivými.

□ Jan Steflík, Kilchberg

Tragické osudy lodí

Mnohé poštové správy přinášají náměty z historie námořnictva, či už sú to slavné lode a ich posádky, objaviteľské plavby, ale aj národné tragédie. Tak vlni bola vydaná známka (0,90 €) zobrazujúca katastrofu francúzskej lode L. Afrique, ktorá sa potopila 20. júla 1912 pri ostrove Angeac. Zachránila sa len polovica posádky, medzi ktorými bol J. Claireaux. Práve na základe rekonštrukcie podľa jeho kresby vznikol obraz známky.

Švédsko vydalo známku s plachtenicou Göteborg (30 kr), ktorá sa preslávila úspešnými obchodnými cestami do východoindických a čínskych oblastí. V roku 1745, keď sa

lod s bohatým obchodným nákladom vracala domov, potopila sa pri pobreží mesta, ktorého meno niesla. Švédci však v roku 1994 postavili kópiu tejto lode, aby križovala moria namiesto jej slávnej menovkyne... □ Zc

4. - 5. júna 2004 • Výstavné a kongresové centrum INCHEBA, a.s., BRATISLAVA

■ 4. jún 2004 • Deň SLOVENSKEJ POŠTY

- 10⁰⁰ hod. **Slávnostné otvorenie BZD a prehliadka stánkov**
miesto: Hala B0 prezentačné mólo
- 13⁰⁰- 14⁰⁰ hod. **Prednáška SLOVENSKÁ ZNÁMKOVÁ TVORBA**
organizačné zabezpečenie: Slovenská pošta, š.p.
- Poštové múzeum a ZSF
miesto: Hala B0 prezentačné mólo
- 19⁰⁰- 22⁰⁰ hod. **Recepcia**
Vyhodnotenie súťaže NAJKRAJŠIA ZNÁMKA ROKA 2003
organizačné zabezpečenie: Zväz slovenských filatelistov
miesto: **EXPO Club**

■ 5. jún 2004

- 13⁰⁰ - 17⁰⁰ hod. **MEDZINÁRODNÁ ZBERATELSKÁ AUKCIA v oblasti filatelie, numizmatiky a filokartie**,
prehliadka materiálov je možná od 24.05.2004 vo Filatelii BARASA v Bratislave na Májkovej ul.
(po-pia, 9-15 hod) a počas trvania BZD v stánku firmy Zika - Album až do soboty 11.30 hod,
organizačné zabezpečenie: Album Zika
miesto: **EXPO Club**
- 11⁰⁰ - 12³⁰ hod. **Prednáška o emisnej činnosti NBS a príprave pamätných mincí**
Beseda s autormi pamätných mincí a autogramiáda autorov

STÁLE PREZENTÁCIE:

- SLOVENSKÁ POŠTA - Pošta Bratislava 1, ÚS POFIS a Poštové múzeum
- príležitostná poštová priehradka - známkový automat
- predaj slovenských poštových známok - možnosť doplnenia zbierok
- predaj celinovej obálky s prílohou a príležitostná poštová pečiatka
- balónová pošta - detská pošta
- známky s personalizovaným kupónom
- MINCOVNÁ Kremnica, ESCONA (Safe), DUKÁT, SIMCO (Schaubek)
- PRINZ, VOJTA MICHAEL
- firma ZBERATEL (albumové listy SR 1993-2003, katalógy známok SR)
- ZVÁZY FILATELIE A FILUMENISTIKY

Zoznam prihlásených vystavovateľov / zberateľov ku dňu 24.03.2004:

Filatelia: ALBUM (Molnoši Milan), Ardo Peter, BARD, s.r.o, Bartoň Otto, Bojňanský Peter, Borovec Zdeněk Burda Richard (Burda FILATELIE), Czaszny Dezider, Csicsay Péter, Čaniga Rudolf, Černík Milan, FOS, s.r.o. (Klouda Aleš), Durchánek Jaromír (FIPA), Hejtmán Vlastimil, Houbal Václav, Chmelík Jan, Ježek Miroslav, Krones Peter, Kyjac Pavol, Lashenko Anatoly, László Kamil, Martinec Jozef, Martinka František, Michalík Štefan (SIMCO), Mitev Dimitr, Ovsík Ladislav, Palovský Ján, POFIS, Poštové múzeum, Polan Daniel, Fiala Václav (pro PRESS), Prokop Karl, Pytela Miloš, Štošek Jiří (FILATELIE HOBBY PRAHA), Sukopčák Miroslav, Synek Bohumil, Talaš Zdeněk, Thraub Jaroslav (FILATELIE PRAHA), Vincenc Jiří, Wewer Heinz, Zahoranová Katarína, Zväz slovenských filatelistov

Filokartia: ESCONA Trading, KARTOMANIE, Kernaševič Alexander, Krčmár Alojz, Lacko Karol, Matura Michal, Otti Claudio, Pustejovký Aleš, Kohout Aleš (Numismatický Salon),

Starožitnosti: Beták Milan (KLANT), Biháry Otto, Galeria - Antika - DOROTA, Habáň Pavel, Hajdu Juraj, Hanzel Július, Krasko Pavol, Kuvik Michal (ARCHING SNV), Masnica Karol, Mihajlovics Jozef, Mihálik Juraj, Peterec Dušan, Timfold Peter,

Minerály: Andrášiová Martina, Beňuška Pavol (Merlin Slovakia), Dojčanský Ludovít, Hornáček Rudolf, Matejčík Vladimír, Mošna Peter, Ormandy Michal, Sakmár Jozef, Špalek Jiří (SJ Minerály),

Numizmatika: Bútora Ivan, Černý Mojmír, Holna Jindřich (ELEKTRIS), Chládek Ivan (DUKÁT), Mincovňa Kremnica, Repka Roman (Numizmatika Zlatá Koruna), Tomášek Jiří

Ostatné zberateľské odbory: Černý Roman, Diosi Kornel, Dobiáš Pavol, Hlučiv Stanislav, Klub sběratelů kuriozit, König Pavel, Korim Martin, Kučera Ján, Kudláček Jaroslav, Konezová Katarína, Lesar Igor, Magistrát hl. mesta Bratislavy, METEOR, Michalík Jaroslav, Rozman Robert, Müller Jaroslav, PRINZ (Vladimírskij Nikolaj), Repa Ján, RFR Co Ltd Prifila Auction, Santer Viliam, Slovenský klub zberateľov autogramov, Škarba Martin, Weisenbacher Jozef, časopis ZBERATEL

FIRMA ZBERATEL

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e- mail: zberatel @ nextra.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

**Uložte svoje zbierky do kvalitných
predtlačенých albumových listov
firmy SCHAUBEK zasklenených
havidkami s čiernym alebo bielym
podkladom.**

K dispozícii sú albumové listy známkových krajín Európy aj Zámoria od začiatku existencie poštových známok až podnes. Možno si zakúpiť aj jednotlivé ročníky, aj jednotlivé chýbajúce listy, tiež rôzne typy voľných listov. Listy sa dajú uložiť do krúžkových, skrutkových alebo perových dosiek, ktoré tiež nájdete v našej ponuke.

Kontaktujte nás na adrese:

SIMCO, s.r.o., Ástrova 1, 010 08 Žilina

alebo na tel./ fax. čísle: 041/ 5653 752

FILATELIA ALBUM

PREDÁVAME

A VYKUPUJEME

ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,

STARÝCH POHLADNÍČ,

CELISTVOSTÍ

A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ

MATERIÁL

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítlače, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbere majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

**filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet**

**Zaroveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.**

**Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu**

APRÍLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 02 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme poštovné a balmé. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy *len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ*.

ABONENTOM ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

RÔZNE NÁMETY ★★

Anglicko 1960, Európa, 341-42, 9 € 126,-
 Barbuda 1976, Vtáky, 261-66, 28 € 280,-
 Bulharsko 1966, Ruskí kozmonauti, 1647-53, 4,60 € 26,-

Cuba 1962, PRAGA 1962, 805, blok č.23, 20 € 145,-
 Cuba 1965, Tropickej motýle, 1058-72, 3 kusy 235,-
 5-známkových zvislých súťažíc, 35 €
 Cuba 1969, Umenie - obrazy s motívom Napoleona, 1494-1500, 20 MiM 75,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 € 30,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi I, 585-92, 3,40 € 30,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 € 30,-
 Gabun, Kytice kvetov a lietadiel, 425-30, 9,50 € 95,-
 Gabun, - - - strihané, 26 € 250,-
 Juhoslávia 1968, Spevavé vtáctvo, 1274-79, 6,50 € 46,-
 Juhoslávia 1969, Liečivé rastliny, 1330-35, 3 € 25,-
 Laos 1958, UNESCO - výr. založenia, 85-88, 2,50 € 15,-
 Laos 1958, UNESCO - - - rohové 4-bloky 45,-
 Maďarsko 1962, Kozmonauti, 1873-79, 8,50 € 40,-
 Maďarsko 1962, Dravé vtáky, 1881-88, 8,50 € 40,-
 Maďarsko 1963, ME v krasokorčuľovaní, 1898-04,7 € 35,-
 Maďarsko 1964, Výskum vesmíru, 1991-98, 6,50 € 25,-
 Maďarsko 1966, Chrán. kvety, 2212-17, 5,50 € 25,-
 Maďarsko 1977, Vodné vtáctvo, 3171-77, 6,50 € 28,-
 Maďarsko 1983, Dravé vtáky, 3624-30, 7 € 40,-
 Maďarsko 1984, Historické budovy - Deň známky, 3632-33 + BI 166, 9,40 € 40,-
 Maďarsko 1984, Budapeštianske hotely, 3701-06 + BI 174, 10 € 40,-
 Maďarsko 1985, Lalie, 3788-94, 5 € 20,-

Maďarsko 1986, MS vo futbale MEXICO '86, 3814-19 + BI 183, 11 € 45,-
 Maďarsko 1986, Ovocie, 3848-53, 6 € 25,-
 Maďarsko 1989, Kone, súťaž 3-známkok, 4015-17, 2,20 € 10,-
 NDR 1974, Majáky I, 1953-57, 2 € 20,-
 NDR 1976, Akváriové rybičky, 2176-81, 3,40 € 34,-
 NDR 1977, Hudobné nástroje, 2224-28, 3,20 € 32,-
 Poľsko 1972, Kvetý ovocných stromov, 2214-21, 4,80 € 28,-
 Poľsko 1977, Lesné plody, 2487-94, 2,60 € 18,-

Poľsko 1980, Hríby, 2693-98, 2,80 € 20,-
 Rumunsko 1959, 1. raketa k mesiacu, červ.pretlač - nápis a nová hodnota, 1794, 15 € 120,-
 Rumunsko 1960, Vinohradníctvo, spracovávanie hrozna, 1934-40, 9 € 60,-
 Rumunsko 1965, Kvetý botanických záhrad, 2442-51, 10 € 60,-

Sv. Lucia 1984, Osobné autá I, 652-59 (4x zvislé súťažice dvojíc), 12 MiM 96,-
 Sv. Lucia 1985, Osobné autá III, 740-47 (4x zvislé súťažice dvojíc), 12 MiM 96,-
 Uzbekystan 1999, Kone, 193-96+BI 20, 14,20 € 150,-
 Uzbekystan 1999, Hady, jašterice, 206-12 + BI 22, 23, 40 € 190,-
 ZSSR 1970, MS v ľadovom hokeji 1970, 3740, 0,6 € 6,-
 ZSSR 1970, - - - s pretlačou, 3746, 0,5 € 5,-
 ZSSR 1972, OH Mníchov s prítačou medalistov, BI 80, 4 € 40,-
 ZSSR 1990, Ochrana prírody, BI 215, 0,90 € 12,-

RÓZNE NÁMETY ©

Afganistan 1996, Motýle a ich húsenice (6+H)	33,-
Afganistan 1998, Ryby (6+H)	30,-
Afganistan 1999, Slimáky - ulitníky (6+H)	30,-
Afganistan 2001, Motýle PL (9)+3H	55,-
Afganistan 2001, Hist. autá a motorky PL(9)+2H	45,-
Angola 2002, Letectvo a vesmír PL(9)+2H	45,-
Azerbajdžan 1995, Mačky (6+H)	30,-
Azerbajdžan 1995, Korytnačky (5+H)	25,-
Belarus 2002, Svet vtákov (hárček: 3 zn.+ kupón)	22,-

Belarus 2003, Had + korytnačka (súťaž 2 zn.)	19,-
Benin 1998, Historické lokomotívy (6+H)	30,-
Benin 1999, Hady (6+H)	30,-
Benin 2002, Fauna Ameriky (Bl (6) + H	38,-
Benin 2002, Letectvo 1903-2003 Bl (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia Bl (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia Bl (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo Bl (3)	25,-
Congo 2003, Papagáje Bl (6) + H	38,-
Congo 2002, Letectvo a vesmír I. PL(9)+2H	45,-
Congo 2002, Letectvo a vesmír II. PL(9)+3H	55,-
Congo 2002, Vojnové lietadlá PL(9)+H	35,-

Cuba 2001, Domáci miláčikovia - psy a mačky (5)	12,-
Cuba 2002, Huby (5)	12,-
Cuba 2002, Vodné vtáctvo (5+H)	27,-
Cuba 2002, Historické lokomotívy (5)	12,-
Cuba 2002, Automobily (50-te roky) (6)	14,-
Cuba 2002, MS vo futbale J.Korea/Japonsko (8)	18,-
Cuba 2002, Podmorský svet (H)	18,-
Cuba 2002, Ohrozená fauna, (6+H)	33,-
DDR 1973 Skameneliny (6)	12,-
DDR 1974 Huby (8)	16,-

DDR 1977 Lovná zver (6)	14,-
DDR 1979 Spevavce (6)	14,-
DDR 1979 Kvety (6)	14,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna (7)	21,-
Guinea Bissau 1988, Psy (7+H)	33,-
Guinea Bissau 2001, Dravé vtáky Bl (6)	29,-

Guinea Bissau 2001, Akváriové rybičky Bl (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Včely, osy...Bl (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Mačky Bl (6)	29,-
Guinea Bissau 2002, Motocykle Bl (6)	29,-
Guinea 1995, Rôzne kvety (6+H)	30,-
Guinea 1995, Spevavce (5+H)	25,-
Guyana 1990, Huby (4 + 5H)	62,-
Guyana 1993, Huby (5 + 5H)	65,-
Korea 1991, Huby (5)	17,-
Korea 1991, Panda (6+H)	30,-
Korea 1996, Drobné hlodavce, Bl (8)	30,-
Laos 1988, Pravek (5)	16,-
Laos 1995, Pravek (5)	18,-
Madagaskar 1994, Pravek (7+H)	33,-
Mauretánia 2002, Vodné vtáky III, Bl (6)	29,-
Mauretánia 2002, Sovy I, Bl (6)	29,-
Mauretánia 2002, Sovy II, Bl (6)	29,-
Mauretánia 2002, Sovy III, Bl (6)	29,-
Mauretánia 2002, Sovy IV, Bl (6)	29,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody Bl (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie Bl (2)	22,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I Bl (9)	35,-
Rwanda 2003, Hady Bl (6) + H	38,-
R.de Côte Divoire 2003, Mačkovité dravce PL (8)	35,-
R.de Côte Divoire 2003, Pravek PL (3)	25,-
R.de Côte Divoire 2003, Ochr.prírody Bl (3)	25,-
R.de Côte Divoire 2003, Národ.parky Bl (2)	22,-
Sahara Occ 1995, História šachu (4+H)	25,-
Saharai 1997, Kone (6+H)	30,-
Saharai 1997, Morské ryby (5+H)	27,-
Saharai 1999, Historické lokomotívy (6+H)	30,-
Sharjah 1972, Mačiatka (6, strihané)	35,-
Somali Rep. 1997, Pravek (6+H)	30,-
Somali Rep. 1999, Pravek (6+H)	30,-
Somalia 2002, Požiarnické autá I. PL(9)+H	35,-
Somalia 2002, Požiarnické autá II. PL(9)+H	35,-
Somalia 2002, Mačkovité dravce PL(9)+2H	45,-
S.Tomé e Príncipe 1992, Huby (4+2H)	37,-

S.Tomé e Principe 1992, Motýle (4+2H)	37,-
S.Tomé e Principe 1995, Mačky (8+2H)	44,-
S.Tomé e Principe 1995, Psy BI (9) + 4H	65,-
Tadžikistan 1993, Fauna (4)	15,-
Tadžikistan 1994, Jaštery a jašterice (6+H)	30,-
Tanzánia 1992, Vtáky (7+H)	35,-
Tanzánia 1994, Praveká fauna (7+H)	35,-
Togo 1999, Mačky (6+H)	30,-
Togo 1999, Historické automobily (6+H)	30,-
Uzbekystan 1995, Lietadlá (7+H)	33,-
Vietnam 1989, Psy (6)	18,-

K 2510	Boj proti fajčeniu	KL alebo KP	20,-
K 2510	Boj proti fajčeniu	KH alebo KD	20,-
K 2613	Nordposta 1983	KL, KP, KH (K1)	á 30,-
K 2613	Nordposta 1983	KL, KD (K2)	á 40,-
K 2613	Nordposta 1983	KP, KD (K2)	á 40,-
S 2613	Nordposta 1983	S vodorovná	
	(známka+2K+známka)		65,-

Špeciálna ponuka ★★ známok Československa s kupónmi obdobia 1976-1984

K 2227-30 Umenie 1976 KH alebo KD 20,-

K 2253-56	Poštové rovnošaty	KH alebo KD	25,-
K 2253-56	Poštové rovnošaty	KL alebo KP	25,-
K 2263-66	Ludové kroje	KL alebo KP	70,-
S 2263-66	Ludové kroje	S vodorovná	100,-

K 2388-92	BIB 1979	KH alebo KD	20,-
S 2388-92	BIB 1979	S zvislá	60,-

K 2638-42	Interkozmos 1984	KP	20,-
K 2638-42	Interkozmos 1984	KL	60,-
K 2638-42	Interkozmos 1984	K-známka-K	75,-
S 2638-42	Interkozmos 1984	S vodorovná	80,-

Filatelistický balíček **JUNIOR** za 390,- Sk

Vhodný darček v hodnote minimálne 520 Sk s obsahom:

- 1 ks zásobník A4, 8-listový, 1 ks pinzeta, 1 ks lupá
- 1 ks balíček so známkami podľa výberu:

© známky (vždy minimálne 50 ks známok)

- a) fauna, b) flóra, c) šport, d) umenie, e) kozmos, f) doprava, g) rôzna Európa, h) rôzne Zámorie, alebo ★★ známky (vždy minimálne 10 sérií)
- i) Československo, j) Maďarsko, k) Rumunsko, l) Albánsko, m) Bulharsko, n) Poľsko, o) ZSSR, p) rozprávky W. Disneya

Zásobníky na známky, hawidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- - - 30-listový	870,-
Zásobník s logom Slovenskej pošty,	
formát A 4, biele listy, 8-listový	190,-
Hawidky čierne, šírka 28, 31, 35, 39, 43,	
48, 59, 60, 70 a 90 mm	- balíček 60,-
Hawidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 115x175mm	- ks 15,-
Hawidky biele, šírka 32, 38, 50, 60 mm	- balíček 60,-
Hawidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175mm	- ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-
Náhradné listy 12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 35,-

Albumové listy firmy Zberateľ SLOVENSKO

Rok	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	19,-	75,-	32,-	120,-
1994	19,-	75,-	48,-	185,-
1995	22,-	75,-	48,-	175,-
1996	22,-	75,-	54,-	195,-
1997	22,-	75,-	53,-	220,-
1998	22,-	75,-	53,-	220,-
1999	21,-	75,-	59,-	245,-
2000	17,-	65,-	48,-	185,-
2001	32,-	95,-	48,-	215,-
2002	22,-	75,-	75,-	285,-
2003	28,-	85,-	80,-	305,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:

I.časť - základné známky a hářčeky,
II.časť - PL, varianty kuponov a známky z hářčekov.

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4)! V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.), pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje!

Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formát listov: Pofis a A 4.

Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČR

Rok	BZ	Z
1999	185,-	490,-
2000	190,-	495,-
2001	195,-	525,-
2002	185,-	515,-
2003	220,-	740,-

Formáty albumových listov ČR: Ročník 1999 len formát Pofis, roč. 2000 - 2002 formátu Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ďalej ponúkame albumové listy formátu Pofis aj A 4:

s nápisom SLOVENSKO á 5,-
bez nápisu (len Pofis) á 4,-
so štvorcovou podtláčou (len Pofis) á 4,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček á 64,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Eurobal) - 10 ks 15,-

Pinzety, lupy a skart

Pinzeta Prinz-Solingen (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla) 85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá 155,-
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, ale dlhá 150 mm 260,-
Lupa Ø 60 mm, zväčšuje 2x + šošovka 5x 95,-
Lupa Ø 20 mm v kovovom puzdre, zasúvacia, zväčšuje 10x 395,-
Pôvodný skart československých známok, hmotnosť 1/2 kg 210,-

Katalógy nové

Katalógy MICHEL:
Nemecko 2003/04, farebný 1050,-
Špecializované netto katalógy firmy ZBERATEL - SLOVENSKO (známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, PaL, ZZ, SCO, CM, PT):
Roky 1997-1998 50,-
Rok 1999 29,-
Roky 2000-2001 59,-
Rok 2002 44,-
Rok 2003 58,-
Monografie čs. známok:
- 3.diel: Výplatné známky 1923-1929, celiny 350,-
SČF: Ocelotlač z plochých dosiek, známky a H, 1945-1953, príloha PT zn. L 36, hnedá, číslovaná 655,-
Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.- Rákocziho 1703-1711 195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780 (II.dopl. vydanie 2001) 235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67), (1766-80) 250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a Leopolda II 1790-1792 240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily Ferdinandu V. (1835-1848) 135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I. (1848-1916) 235,-
Novotný-Mouliš: PAPIEROVÉ PLATIDLA ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný 297,-
Novotný-Mouliš: PAPIEROVÉ PLATIDLA ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný, vydanie 2004 330,-
Novotný-Mouliš: Mince ČSR 1918-92, ČR a SR 1993-2004 295,-

Katalógy použité

Katalógy MICHEL:
Nemecko-Special 1994 350,-
Nemecko 1985 Celiny 350,-
Nemecko 1987 Súkromné celiny 300,-
Nemecko 1991/ 92 Telef.karty 260,-
Nemecko 1979 farebný 110,-

ZBERATEL'

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov TK a iných zberateľských predmetov

Vydáva: Firma ZBERATEL', Bratislava. Reg. číslo časopisu MK 1188/95 zo dňa 1.2.1995 - ISSN 1335-8693

Redakčná rada: Dr. Severín Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Dr.Ondrej Földes, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marian Jobek, Ing.Peter Malík, PhDr. Elena Minarovičová a RNDr. Michal Zika

Redakcia: Viliam Kučera - šéfredaktor, Ing. Peter Malík - odborný poradca redakcie a preklad do nemčiny, Anton Kulhánek ml. - redaktor, RNDr.Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny,

Adresa redakcie: ZBERATEL', Račianska 17, 831 02 Bratislava ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk.

Príloha:

Spravodaj OLYMP-SPORT

Cena a predplatné: Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 a viac výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné na rok 2004 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo SR 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z ČR 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 Sk (26 €), s prílohami 1165 Sk (28 €), pre abonentov zo zámoria 1350 Sk (38 USD), s prílohami 1490 Sk (39 USD).

Zasielanie príspevkov:

Články na počítačových disketách (WORD) alebo elektronicou poštou (e-mail: zberatel@nextra.sk), napsané strojom alebo čitateľným písmom. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje.

Číslo 4 / 2004:

Redakčná uzávierka 26. marca 2004, do tlače zadané 13. apríla a dátum vydania 15. apríla 2004.

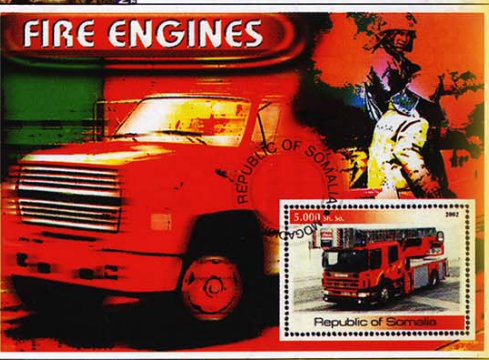
Ukázky z dnešnej ponuky ★ ★ námetových emisií firmy ZBERATEL' (str. 41)

FIRMA

ZBERATEĽ
PONÚKA **3**
2004

ROAD
FRIENDS

Ukážky z dnešnej ponuky © námetových emisií firmy ZBERATEĽ (str. 45 - 47)